

148043

T.C.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM – İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME EĞİTİMİNDE
ÜÇ BOYUTLU KİL ÇALIŞMALARININ YARATICILIĞA
KATKILARI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

Danışman
Prof. Dr. Ayten SÜRÜR

148043

Aysun DİNİZ

BURSA, 2004

TC.
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Aysun Diniz'e ait "İlköğretim İkinci Kademe Eğitiminde Üç Boyutlu Kil Çalışmalarının Yaratıcılığa Katkıları" adlı çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim / Anasanat Dalı, Resim-İş Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans/ Doktora/ Sanatta Yeterlik tezi olarak kabul edilmiştir.

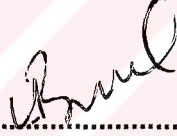
İmza

Başkan .....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

İmza

Üye (Danışman) Prof. Dr. ....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı
Soyadı Ayten SÜRÜR

Üye.....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

İmza

Akademik Ünvanı, Adı
Doç. Dr. Handan Asude BAŞAL

İmza

Üye Yrd. Doç. Dr. Bedri YALMAZ
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı
Soyadı

Üye.....
Akademik Ünvanı, Adı Soyadı

İmza

Akademik Ünvanı, Adı

ÖZET

Bu çalışmada, Resim-İş dersi içinde yer alan üç boyutlu şekillendirme (kil) çalışmalarının yaratıcılığa katkıları incelenmiştir.

Bursa İlinde bulunan Mehmet Akif Ersoy İlköğretim okulunun 7. sınıf öğrencilerinden iki grup üzerinde ve Resim-İş dersinde yürütülen araştırmada; kontrol grubunda geleneksel öğretim, deney grubunda yaratıcı düşünceyi geliştirmeyi amaçlayan üç boyutlu kil çalışmalarının kapsayan bir program uygulanmıştır.

Araştırmada veriler dermotojik test ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ile toplanmıştır. Bu veriler SPSS istatistik programları kullanılarak “t” testi ile analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir.

1. Yaratıcı düşünceyi geliştirmeyi amaçlayan üç boyutlu şekillendirme çalışmalarının uygulandığı deney grubunun Torrance Yaratıcı Düşünce testi sözel/şekilsel ön testleri ile son testleri arasında yapılan istatistiksel çalışmalar sonunda son testler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.
2. Geleneksel öğretimin sürdürüldüğü kontrol grubunun Torrance Yaratıcı Düşünce testi sözel tüm alt boyutlarında ve şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel orjinallik ve bonus puanlarında son testler lehine anlamlı bir farklılık saptanmış ve “Hawthorne Etkisi” ile açıklanmıştır.
3. Deney ve kontrol gruplarının T.Y.D.T sözel/şekilsel son testleri arasında yapılan istatistiksel çalışma sonrasında tüm alt boyutlarda deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Bu araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak Yaratıcı Düşünme Becerilerinin geliştirilmesine ve yeni yapılacak araştırmalara ilişkin öneriler geliştirilmiştir.

SUMMARY

In this project, three dimensional Clay-Shaping studies, included in art classes were tested for their effect on creativity.

This research was conducted in Mehmet Akif Ersoy Primary School, Bursa on seventh grade students during art classes. Traditional education was given to control group while 3 dimensional clay shaping studies aiming to improve creative thinking was given to the experiment group.

The data was collected via dermatogic tests and Torrance Creative Thinking Tests and evaluated using SPSS Statistics Program and the “ t ”- test.

The results may be summarized as follows:

- 1) In the experiment group, three dimensional shaping studies aiming to improve creative thinking were applied. A meaningful difference was found in the statistical evaluation of the results of the Torrance Tests before and after the education.
- 2) In the control group that has taken traditional education, post-test data has shown meaningful statistical difference. The difference was obtained on Torrance Creative Test’s sub-dimensions and figurative elaboration, resistance to early closure figurative originality and bonus scores. This was explained by “Hawthorne Effect”.
- 3) After all the statistical work on the latest tests of both groups, a meaningful difference for the experiment group was obtained in all sub-dimensions.

New suggestions for further research on Creative Thinking Abilities were generated depending on the results of this work.

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Resim-iş dersinde üç boyutlu kil çalışmaları ile yapılan eğitimin yaratıcı düşünmeye katkılarını belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Çalışmanın Resim-iş öğretiminde veriliğin artırılması için gereken önlemler konusunda, ilköğretim okullarındaki mevcut programlara ışık tutması beklenmektedir.

Bu çalışmada elde edilen verilerle kaliteli, çağdaş eğitim programlarının geliştirilmesine ve sanat eğitimini daha etkili, verimli kılmak amacıyla yönelik çalışmalara katkı getirmesi ümit edilmektedir.

Araştırmanın planlanmasından yazımına kadar her aşamasında bana yol gösteren ve değerli yardımlarını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Ayten Sürür'e, Yüksek Lisans tez çalışmam boyunca bende emekleri bulunan, Doç. Dr. Handan Asude Başal'a,, Yard. Doç. Gonca Erim'e ve hocalarıma teşekkürlerimi sunarım.

Torrance Yaratıcı Düşünme Testi'nin uygulanmasında ve değerlendirilmesinde Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Esra Aslan'a yol göstericiliği ve katkılarından dolayı teşekkürü borç bilirim. Bunu yanı sıra çalışmanın verilerinin analiz edilmesinde bana yardımcı olan Marmara Üniversitesi Araştırma Görevlisi Mustafa Otrar'a teşekkürler.

Ayrıca çok emekli bir çalışma olan Torrance Yaratıcı Düşünce Testini değerlendirme çalışmalarında en az benim kadar titizlikle çalışarak bana yardımcı olan öğrencilerim Murat Albayrak, Tülin Öztürk ve Nevin Gültekin'e, deneysel çalışmamın uygulanması için bana kapılarını açarak olanak sağlayan ve yardımlarını esirgemeyen Bursa Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Kenan Aksakal'a ve çalışma guruplarını oluşturan 7-A ve 7-C sınıftaki sevgili öğrencilerime içten teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak özellikle bu yaz geçirebileceğimiz ortak anlarımızı bu çalışmayı bitirebilmem için özveri ile bana ayıran ve varlıkları ile bana güç veren kızlarım İdil, İrem'e ve eşim Haluk'a sonsuz teşekkürler.

Bu arada adını anamadığım ve emeği geçen pek çok değerli arkadaşşıma teşekkürü borç bilirim.

BURSA 2004

Aysun DİNİZ

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

ÖZET.....	iii
SUMMARY.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii

BÖLÜM I	1
----------------------	---

GİRİŞ	1
--------------------	---

1.1 . Problem Durumu	1
----------------------------	---

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	21
--	----

1.3. Problem Cümlesi	22
----------------------------	----

1.4. Denenceler	23
-----------------------	----

1.5. Varsayımlar	23
------------------------	----

1.6. Tanımlar ve Kısaltmalar.....	23
-----------------------------------	----

1.7. Sınırlılıklar	24
--------------------------	----

1.8. İlgili Araştırmalar	24
--------------------------------	----

BÖLÜM II.	29
------------------------	----

YÖNTEM	29
---------------------	----

2.1. Araştırma Modeli.....	29
----------------------------	----

2.2. Çalışma Grupları (Denekler)	29
--	----

2.3. Araştırma Süreci	29
-----------------------------	----

2.4. Veriler ve Toplanması	30
----------------------------------	----

2.5. Veri Toplama Araçları	31
2.6. Verilerin Çözümleme Yöntemleri	35
BÖLÜM III.	39
BULGULAR	39
3.1. Birinci Denence İle İlgili Bulgular ve Yorumları	39
3.2. İkinci Denence İle İlgili Bulgular ve Yorumları	42
3.3. Üçüncü Denence İle İlgili Bulgular ve Yorumları	45
BÖLÜM IV.	48
SONUÇ VE ÖNERİLER	48
4.1. Sonuçlar	48
4.2. Öneriler	49
KAYNAKÇA	51
EKLER	
EK-1 İzin Belgesi	
EK-2 Demografik Test	
EK-3 Puanlayıcı Güvenirlik Çalışmaları	
EK-4 Üç Boyutlu Kil Çalışmaları İle Uygulanan Yaratıcılığı Geliştirmeye Yönelik Program Ünite Planları.	
EK-5 Geleneksel Resim-İş Eğitimi Programları	
EK-6 Torrance Yaratıcı Düşünme Testi	

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa No:

Tablo :I. Eğitim alan ve almayan puanlayıcılar arası için elde edilen veriler.....	32
Tablo : II. Eğitim öncesi ve sonrası puanlama korelasyonları.....	32
Tablo : III.Ürün geliştirme alt testi A ve B formu korelasyonları.....	33
Tablo: IV. Grupların oluşturulmasında kullanılan demografik test.....	36
Tablo : V. Sözel Alt Boyutlar Ön-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları.	37
Tablo : VI.Şekilsel Alt Boyutlar Ön-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları.	38
Tablo : VII. Deney Grubunun Sözel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları.....	39
Tablo : VIII. Deney Grubunun Şekilsel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları.	41
Tablo : IX. Kontrol Grubunun Sözel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları.	42
Tablo X. Kontrol Grubunun Şekilsel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan	

Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları. 44

Tablo : XI. Deney ve Kontrol Gruplarının Sözel Alt Boyutlar Son-test Puanları
Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan

Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları. 45

Tablo : XII. Deney ve Kontrol Gruplarının Şekilsel Alt Boyutlar Son-test Puanları
Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan

Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları.....46

BÖLÜM I.

GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, problem cümlesi, denenceler, sayıtlılar, tanımlar ve sınırlamalar üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Günümüzde toplumlar çok hızlı bir değişim ve gelişim içindedirler. Bu ise bireylerin öğrenmesi gereken davranış sayısını arttırmakta; farklı konulardaki bilgilerini yorumlayabilme, disiplinler arası etkileşim kurabilme becerilerini geliştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Özgün düşünebilen, eleştirel bakabilen ve yaratıcı düşüncesini kullanabilen bireyler toplumlarının çağdaşlaşmasını sağlayacak olan en temel unsurlardır. Bu ise, yaratıcılığın temelini oluşturan yaratıcı düşüncüyü geliştirmeyi hedefleyen planlı bir eğitim ile gerçekleştirilebilir. Bu konuda sanat eğitimi yaratıcılığın geliştirilebileceği en etkili alandır.

Sanat eğitimi özellikle ülkemizde kavram ve kapsam olarak tam olarak yerine oturmamıştır. Geleneksel eğitim sistemimiz genellikle hazır, kalıplaşmış bilgilere dayanmakta ve yakınsak düşüncüyü geliştirmeye yönelik bir düzendedir. Buna bağlı olarak ıraksak düşünme ve yaratıcılık yeterince gelişmemektedir.

“20. yy başlarından bu yana sanat eğitimi kavramı, kaplamsal ve genel anlamda, güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan, okul içi ve okul dışı yaratıcı eğitimi tanımlamaktadır. Dar anlamda ise okullardaki ilgili bölüm ve sınıflarda bu alana ilişkin olarak verilen dersleri tanımlar.”¹ İlköğretim programlarında sanat eğitimi, Resim-iş dersi ile yer almaktadır.

Ancak ülkemizde, bireyin aileden başlayarak okul ve sosyal yaşantısına dek, süreçte yer alan sanat eğitiminin gerekliliği yeterince kavranamamıştır. Bu bilince varılamamış olması beraberinde bu çalışmanın konusu olan Resim-İş Eğitimi alanında nitelikli öğretmenlerin yetişememesi, müfredat programlarında derse ayrılan sürenin

---

¹ San İnci., Sanat Eğitimi Kuramları, Özen Matbaacılık., 1.Basım., Ankara., 1983., s.19.

yetersizliği, okullardaki gerekli fiziki koşulların sağlanamaması gibi sorunlar ortaya çıkarmaktadır.

“Günümüzde ađdař sanat eğitimi ve öğretimi çocuğu; yaratıcı dűřünceye, analiz yapmaya, bir kavram elde etmeye, buluş yapmaya ve bulduğunu değerlendirmeye gőtürme yönündedir.”² Bu dűřünceden yola çıkarak İlköğretim II. Kademedeki Resim-İř Eđitimi derslerinin öğrencilerin fiziksel, duygusal, bilişsel ve sanatsal gelişimlerini destekleyici bir güç olduğu rahatlıkla söylenebilir. Toplumların gelişmesini sağlayacak olan en önemli etken ađdař bireylerin yetişmesidir. Çađdař insan, görebilen, yaratıcı dűřünebilen ve geleceğe güvenle bakabilen özgür insandır. evresini algılayıp ayırıp edebilen; çevresindeki tarihi ve sanatsal değerlerin bilincinde olan, onlara sahip çıkıp geliştiren, güvenli, aktif, yaratıcı bireyler sanat eğitimi yoluyla yetiştirilebilir. ađdařlařma süreci böylesi yetişmiş bireyler ile ivme kazanabilecektir.

Çađdař uygarlık düzeyine ulaşmış ölkelerin eğitim programlarına bakıldığında sanat eğitiminin çok geniş bir biçimde yer aldığı görölmektedir. Bu anlayışın özünde ise algılama ile başlayan yaratıcılık yetisinin bireylere diğer tüm alanlar için de temel oluşturacağı gerçeği yer almaktadır. Günümüzde eğitim sistemimiz bilim ve sanatın birlikteliğine dayandırılmalıdır. “Fen bilimleri, dil ve matematik gibi, sanat dersi de dűnyanın bilinçli olarak algılanması için zorunludur. Sanat da bilim gibi bize, içinde yaşadığımız dűnyayı seyretmek ve yorumlamak için kullanacağımız önemli bir kavrayış merceği sunar.”³

Sanat eğitimi kavram ve kapsam olarak karmaşık bir alandır. Konuya doğru yaklaşım sağlayabilmek için kavramı oluşturan *eğitim* ve *sanat* sözcüklerinin iyi anlaşılması gerekmektedir. “En genel tanımı ile eğitim, bireyde davranış geliştirme sürecidir. Söz konusu olan bu değerme kuşkusuz istenilen yönde ve doğrultuda bir değermedir.”⁴ Sanat ise esnek ve göreceli bir kavramdır. İnsanlık tarihi kadar eski bir

---

² Artut Kazım., *Sanat Eğitimi Kavramları ve Yöntemleri*, Am Yayınılık, 1.Basım., Ankara, 2001., s.101.

³ Özsoy Vedat., “75. Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi”, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 139., 1998., s.61-62.

⁴ Tekin Halil, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Yargı Kitapevi., 6.Basım., Ankara, 1991., s.1.

geçmişe sahiptir. “Din, büyü, günlük gereksinimler yanında insandaki ifade isteği, doğuştan getirdiği estetik duygusu ile birleşerek güzel sanatları ortaya çıkarmıştır.”⁵

Sanat eğitimi, kişinin zihin ve duygularının birlikte geliştirildiği kapsamlı ve uygulamalı bir alandır. Ancak sanat eğitimi sadece uygulama çalışmalarının yapıldığı bir süreç olarak düşünülmemelidir. Ön bilgi (kuram), öğretim metotları ve eğitimsel yönü ile bir bütün olarak ele almak gerekmektedir. Sanat, bilgi birikimi ve deneyim olarak okullarda diğer alanlarda olduğu gibi kendi amaçlarını gerçekleştirmek için bulunmalıdır. Sanat eğitimine yüklenen farklı amaçlar konuyu daha karmaşık bir hale getirmekte ve kendi amacından uzaklaştırarak önemsiz bir ders konumuna düşürmektedir.⁶

Sanat eğitiminin amaçları şöyle sıralanabilir.

1. “Sanat eğitimi çocuğa ve gence sanat aracılığı ile iletişim kurma olanağı verir.
2. Sanat eğitimi kişiye görsel okur yazarlık kazandırır.
3. Sanat eğitimi kişiye, niteliksel ayırmsamaya yönelik eleştirel düşünme kazandırır.
4. Sanat eğitimi kişiye kendi kültürünü olduğu kadar, öteki kültürleri öğrenme ve değerlendirme olanağı verir.
5. Sanat eğitimi kişiye, duygu, düşünüyü ve imgelerini bir ürüne dönüştürmede yaratıcı davranış kazandırır.
6. Sanatsal boyutta topluma değer yargısıyla ve de toplumsal bir kritik olarak yaklaşım yeteneği kazandırır.
7. Sanatçı yaratırken streslidir. Zamanını, emeğini ve bütün gücünü harcayarak ürettiği zaman mutludur. Bu hazzı aynı zamanda yaratmanın bir güdüsü olarak çocuklara tattırmak sanat eğitiminin bir başka amacıdır.
8. Çok ve gerçek sanat yapıtı görme, bu yapıtlardaki değerleri özümseme kişide bir değer birikimi sağlar. Bu birikim yeni yapıtlar olarak yaratıcı kişilerce geleceğe aktarılır.”⁷

⁵ Yetkin Suhut Kemal., Sanat Meseleleri., “Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri”., Eğitim Fakültesi Dergisi 1., 14., 125-129.

⁶ Kırıçoğlu Olcay Tekin., Sanatta Eğitim., Pegem Yayıncılık., 2. Basım., Ankara., 2002., s.48.

⁷ Kırıçoğlu, a.g.e., 2002, s.48-51.

Sanat eğitiminin amacı buradan da anlaşılacağı gibi yalnızca sanatçı yetiştirmek değildir. Her bireyde varolan yaratıcı düşünceyi ortaya çıkarmak ve öğrencilerin kapasiteleri ölçüsünde geliştirmektir. Bilinçli sanat izleyicileri ve koruyucuları ancak sanatı tanıyıp anlayan, yorumlayabilen bireylerin yetişebilmesi ile mümkün olabilecektir.

İnsan beyni sol ve sağ olmak üzere iki yarım küreden oluşmaktadır. Araştırmacılar sağ yarım kürenin artistik, sol yarım kürenin ise analitik eylemlerle ilgili olduğunu vurgulamaktadırlar. Her iki yarım küre zıt özellikler göstermelerine rağmen birbirlerini tamamlarlar. San'a göre "Görsel ve uzamsal işlevlerle yükümlü sağ yarım kürenin sanatsal eğitimine olanak verilmediğinde yarı beynin işlem dışı kalması yanında, kişinin yaşamının bu önemli deneyiminden yoksun kalacağı vurgulanmaktadır."⁸

Kişinin bir bütün olarak eğitim ve gelişimini gerçekleştirebilmesi için sanat eğitimi en az diğer alanlar kadar önemli ve gereklidir.

Her bireyin sahip olduğu kendini anlatma isteği doğru bir yol bulamadığında , engellendiğinde kişiler ruhsal yönden uyumsuz ve sorunlu bir hal alırlar. Sanat eğitimi yolu ile kişi kendine en yakın bulduğu dalda çalışmalar yapma olanağı bularak duygu düşünce ve izlenimlerini dışarıya yansıtabilir. Bu ruhsal yönden bir doyum ve rahatlama sağlar. Doğru bir sanat eğitiminin; yaratıcılığı arttırdığına , ruhsal yönden rahatlatarak doyum sağladığına, bununla beraber kişilik gelişimini, öğrencilerin okuma yazma kabiliyetlerini geliştirdiğine, okula devamlarında ve beynin sağ bölümünün uyarılmasında etkili olduğuna sanat eğitimi literatüründe değinilmektedir.⁹

"Sanat eğitiminin baş amaçlarından biri görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tad almayı öğretmektir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için gerekli ilk koşuldur. Yalnızca bakmak değil, "görmek" yalnızca duymak değil "işitmek", yalnızca elle yoklamak değil, "dokunulanı duymak", yaratıcılık için gerekli ilk aşamadır."¹⁰

Algı, İnci San'ın da belirttiği gibi yaratıcılık için gerekli ilk aşamadır. Çevresel etkenler tarafından uyarılan insan bunu duyu organlarının yardımı ile beyne

⁸ Kırıçoğlu Tekin., a.g.e. 2002., s.48.

⁹ Özsoy, a.g.e., 1998, s.63.

¹⁰ San İnci., Sanat ve Eğitim., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları., Ankara., 1985., s.17.

iletmektedir. İnsanın çevresini oluşturan tüm unsurların fiziksel özelliklerine ve bir arada bulunuşluklarına göre insanda çeşitli etkiler oluşmaktadır. Görsel etkiler, görme oranına bağlıdır; algılamalar ve zihinsel izlenimler sonucu oluşur.

Düşüncenin gözlem ve algılama boyutu çevre ve dış dünya ile kişi arasındaki köprüdür. “Yaşantımız boyunca sürekli bir çok şey ile etkileşim içerisinde bulunuruz. Bunlar bilişsel, duyuşsal ve görsel etkileşim olabileceği gibi dokunma, düşünce olaylar gibi daha karmaşık uyarılar da olabilir. Beynimiz tüm bu verileri uyarıları toplayarak birbirleriyle ilişkilendirerek, tanımlar, sınıflandırır, şekillendirilir ve anlamlandırır.”¹¹

Algı, kişinin daha önceki deneyimlerinden elde ettiği birikimler ile bütünleşerek anlam kazanmaktadır. Bu nedenle algılama kişinin zihinsel olarak aktif katılımını gerektirmektedir.

Bu araştırmanın konusunu oluşturan Resim-iş eğitiminde üç boyutlu kil çalışmaları ile yaratıcılık geliştirilebilir mi? sorusunu yanıtlayabilmek için yaratıcılık kavramının açıklanması gerekmektedir.

Yaratıcılık sözcüğünün özünde yeni, farklı olma yatar, alışlagelmemiş ürünler ve düşünceler ortaya koymayı kapsar.

Yaratıcılığın günümüzde tüm davranış bilimciler tarafından kabul edilmiş tek bir tanımı yoktur. Yaratıcılık sözcüğünün kaynağı Latince *creare* sözcüğünden gelir ve *doğurmak, yaratmak, meydana getirmek* anlamını içerir. Devingen, dinamik bir süreç olma niteliğindedir.

Torrance’a göre “yaratıcılık (creativity), sorunlara, bozukluklara, bilgi eksikliğine, kayıp öğelere, uyumsuzluğa karşı duyarlı olma, güçlüğü tanımlama, çözüm arama, tahminlerde bulunma ya da eksikliklere ilişkin denenceler geliştirme, bu denenceleri değiştirme ya da yeniden sınama, daha sonra da sonucu başkalarına iletmektir.”¹²

Noller’e göre yaratıcılık bir formül ile eşitlik olarak tanımlanmaktadır.

$$C = fa (K, I, E)$$

¹¹ Artut Kazım., a.g.e., 2001., s.117.

¹² Sungur Nuray., *Yaratıcı Düşünce.*, Özgür Yayınları., Ankara., 1997., s.20.

Formülde K bilgiyi, I hayal gücünü, E değerlendirmeyi simgelemektedir. Bu bileşenlerin fonksiyonel bir ilişki ile ürünü meydana getirdiklerini ortaya koymuştur.¹³

N. Herman 1990' da beyin konusunda çok değerli araştırmalar yaparak bir kitapta toplamıştır.

İshaksen 1984'de yaratıcılığı bir ven şeması ile ortaya koymuştur. Bu şemada ürün verecek kişinin özellikleri, süreç, yer alan işlemlerin özellikleri, ortaya çıkan ürünün yaratıcılık kriterine göre incelenmesi şemanın bileşenlerini oluşturmaktadır.

(Isacksen,S:Dorval,B:Treftinger,D2000=8'den)

Şemada görünen bu üç unsurun hangi bağlam, kültür yer, zaman içinde geçtiği önemli bir etkidir.

Yaratıcılığın günümüzde hemen her alanda varlığı ve önemi kabul edilmiştir. Son elli yıldır üzerinde bilimsel araştırmalar yapılan; geliştirmek üzere özel öğretimi yöntemleri ve programları uygulanan bilişsel bir yetenektir.

Bu kavram, bugün kişi, süreç, ürün ve bağlam olarak dört farklı açıdan ele alınmaktadır.¹⁴

Artut, yaratıcılığın öğretilemeyeceğini ancak uygun koşullar sağlandığında geliştirilebileceğini vurgulamaktadır. Yaratıcılığın geliştirilmesi öğretiyi gerektirmektedir. Yaratıcılık öğretisinin temelini yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi oluşturmaktadır.

¹³ Ishaksen ve Diğerleri, 2000, akt: Arslan, Esra, Örgütte Kişisel Gelişim, Nobel Yayıncılık, Ankara, 2002, s.331.

¹⁴ Aslan, a.g.e., 2002, s.333.

Yaratıcı düşünme, “hayal gücü gerektirir ve insanı pek çok muhtemel yanıt, çözüme ya da düşünceye götürür.”¹⁵

Yaratıcı düşünce üst düzey düşünme becerilerinden biridir. Diğer üst düzey düşünme türleri ise eleştirel düşünme ve analitik düşünmedir.

“Yaratıcı düşünme yaratıcılıkla iç içe geçmiş olarak düşüncelerin genellemesi, düşünme süreçleri deneyimler ve alınan kararlarla açıklanır. Eleştirel düşünme ise tüm bunların değerlendirmesidir.”¹⁶

“Analitik düşünme mantıksaldır ve tek bir yanıt ya da uygulanabilirliği olan az sayıda çözüme ulaştırır. Yaratıcı düşünme ise hayal gücü gerektirir ve insanı pek çok olası yanıt, çözüme ya da düşünceye götürür.”¹⁷ Bu iki düşünme biçimi farklı olmalarına karşın birbirinin tamamlayıcısıdır.

Analitik düşüncenin birleştirdiği fikir ve düşünceler ciddi bir ilerleme kaydedilmesi için yaratıcı düşünce ile desteklenmesi gerekmektedir.¹⁸ Problem çözme ise yaratıcılıkta anahtar bir süreci oluşturmaktadır.

“Okullarda öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini geliştirmede değişik yöntem ve tekniklerden yararlanılabilir. Bunlar problem çözme yöntemi, tartışma yöntemi, soru cevap yöntemi, yüzleştirme teknikleri, özelliklerin listelenmesi, sinektik, birleştirme tekniği, beyin fırtınası, karakteristik özelliklerin sıralanması yöntemi, yatay düşünme ve PO morfojik analiz olarak sıralanabilir.”¹⁹

Resim – iş eğitiminde üç boyutlu kil çalışmalarının yaratıcılığa katkılarını araştırmak amacı ile uygulanan yaratıcılığı geliştirmeye yönelik kil çalışmaları programı içerisinde yukarıda adı geçen tekniklerden bazıları konular içinde zaman zaman kullanılmışlardır.

Yaratıcılık kavramı ile ilgili çalışmalar; yaratıcılık ve zeka ilişkisini, yaratıcılığın geliştirilmesini, yaratıcı kişilik özelliklerini ve yaratıcılığın engellerini içermektedir.

¹⁵ Rawlinson, J. Geoffrey., Yaratıcı Düşünce ve Beyin Fırtınası., Çev.(Osman Değirmen)., Rota Yayıncılık, İstanbul., 1995., s.16

¹⁶ Üstündağ Tülay., a.g.e., 2002., s.79.

¹⁷ Üstündağ Tülay., a.g.e., 2002., s.77.

¹⁸ Rawlinson, a.g.e., 1995, s.17.

¹⁹ Bademci Vahit., 1997., 96-101., Aymazlığın Sonu., Geleceği Tehlikede Bir Ulus., Gazi Kitabevi., Ankara., 1997., s.3

“Bilindiği gibi zeka öğrenilmiş, edinilmiş bilgileri değişik durumlarda kullanabilme, bu bilgilerle değişik durumlara uyum sağlama yetisidir. Öyleyse zekanın bir yüzü kazanılmış bilgileri, belleği kapsar, öğrenilmiş ve kazanılmış bu bilgileri işleyen iki tür düşünme biçimi ise yakınsak ve ıraksak düşünme biçimleridir.”²⁰

Arık (1990) yakınsak düşünmeyi, yalnız tek bir doğruya bağlı olarak ve mevcut bilgilerden çıkarılan geleneksel sonuçlara götüren düşünce olarak açıklar. Bu tarz düşünce hayal gücü ve yaratıcılığı geliştiremeyeceği gibi mevcut olan yaratıcılığı da köreltir.

“İraksak düşünme ise; eski düşüncelerden vazgeçmeyi, yeni bağlantılar kurmayı, bilginin sınırlarını genişletmeyi ve olağanüstü düşünceleri içerir”²¹

Çocuklar ıraksak düşünmeye yönlendirildiklerinde, güdülendikleri ve öğrenmek için istek duydukları gözlenmiştir.

Özellikle çatışma durumlarında ıraksak düşünme, çocukların kendi yaratıcı çözümlerini bulmaları ve sonuçlandırmaları ile ilgili becerileri geliştirir.

Yaratıcılık ve zeka arasındaki bağ araştırmacıların ilgisini çekmiş ve bu konuda çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Guilford’un çalışmaları yaratıcılığın zeka ile ilişkili bazı yanlarını aydınlatmıştır. Ancak yaratıcılık zeka ile ilişkili olduğu kadar kişilik özellikleri ile de ilişkilidir. Sanat eğitimcileri ve psikologlar zekanın yaratıcılık üzerinde tek başına etkili bir değişken olmadığı konusunda aynı görüşe sahiptirler.

Gardner tarafından ise yaratıcılık bir zeka şekli olarak ortaya konmuştur. Gardner , insanın çoklu zekaya sahip olduğunu öne sürmüştür. Bunlar;

- 1.Sözel (Dil Bilimsel) Zeka
- 2.Mantıksal (Matematiksel) Zeka
- 3.Görsel(Uzamsal) Zeka
- 4.Bedensel Duyu, Devrimsel Zeka
- 5.Müziksel Zeka
- 6.Sosyal Zeka
- 7.Bireysel Zeka’dır. ²²

²⁰ San İnci., a.g.e., 1985., s.14

²¹ Üstündağ Tülay., a.g.e., 2002., s.45.

²² Artut, a.g.e., 2001, s.128-129.

“Çoklu öğrenme ortamlarında bireyler problem çözmek ve sonuç elde etmek için fazla kapasiteye sahiptirler.”²³

Bir çok okulda yüksek derecede yaratıcılık gösteren öğrenciler düşük zeka puanına sahip olsalar bile, yüksek zeka puanına sahip öğrenciler kadar öğrendikleri 1960 yılında Torrance tarafından ortaya konmuştur. Zeka ölçümlerinde kullanılan zeka testleri yaratıcı ya da özel yetenekli bir çok çocuğun en azından gerekli eğitimden yararlanamamalarına neden olmaktadır.

Son yıllarda zekanın farklı boyutları üzerinde yapılan araştırmalar, özellikle sanatsal zeka kavramı zeka ile yaratıcılık arasındaki kopukluğu giderici öneriler getirmektedir. Yine son yıllarda geliştirilen sanatsal zekayı ve yaratıcılığı ölçen testlerde geleneksel zeka testlerinin ölçmede yetersiz kaldığı birçok yetiyi de gün ışığına çıkarmaktadır.

Araştırmacılar yüksek düzeyde zekanın, yüksek düzeyde yaratıcılığı garanti etmediğini, bireyin daha yaratıcı bir birey anlamına gelmediğini belirtmektedirler. Bu alandaki son araştırmalar ise yaratıcılık için minimum genel zeka düzeyinin (IQ:125) gerektiğini ortaya koymaktadırlar.²⁴

Sonuç olarak zeka ile yaratıcılık arasında doğrudan ve anlamlı bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Yaratıcılık az yada çok her bireyde bulunan bir gizil güçtür, uygun ortam ve eğitim programları yolu ile açığa çıkarılabilir; geliştirilebilir.

Guilford’a göre yaratıcılık akıcılık, esneklik, özgünlük içeren bir süreçtir. Yaratıcılık alternatif düşünme, problem çözme gibi zihinsel süreçleri de içerdiğinden yalnızca bir süreç değil süreçler dizisi olarak düşünülmelidir.

“Torrance, öğrencilere sorunlara yeni çözümler üretebilme yollarının verilebileceğine, buna dayalı olarak da risk alabilmek ve özgün üretimde bulunmak gibi becerilerinin geliştirileceğine inanıyor.”²⁵

---

²³ Artut Kazım., e.g.e., 2001., s.128

²⁴ San, a.g.e., 1985, s.14-15; Artut, a.g.e., 2001, s.127.

²⁵ Özer Zuhul., “Yaratıcılığa Giden Yolda Beyin Fırtınası”., Bilim Teknik Dergisi., Tübitak Yayınları., İstanbul., 1996., s.50

Graham Wallas'a göre yaratıcılık bir anda ortaya çıkmaz. Yaratıcı fikirler belirli bir sürecin tamamlanması ile ortaya çıkar. Bunlar hazırlık, kuluçka, aydınlanma ve doğrulama aşamalarıdır.

Wallas yaratıcı süreci tanımlamıştır. Düşünce sanatının dört aşamadan oluştuğunu ileri sürmüştür.²⁶

1. "Hazırlık : Problemi bütün yönleri ile araştırma.
2. Kuluçkaya yatma : Bilinçli olmayan bir şekilde problemi yerinde düşünme.
3. Aydınlanma : Mutlu fikrin ortaya çıkışı.
4. Doğrulama : Seçilen çözümün ya da fikrin geçerliliğini test etme."²⁷

"Yaratıcı kişilere " normal " yaşamlarını sürdüren ancak bazı zihni yetileri normal insanlardan daha fazla gelişmiş kişiler olarak bakılmasını sağlamak gerekir."²⁸

Yaratıcı kişilerde gözlenen belli başlı kişilik özellikleri; çok sayıda fikir üretebilme gücü (akıcılık), farklı boyutlarda üretebilme (orijinallik), fikirlerini veya ürününü zenginleştirebilme (elaboration), yeniliklere açıklık, karmaşadan düzen çıkarabilme gücü, yüksek enerji, yeni ve farklı yolları deneyerek risk alma, merak, karmaşık ve zor görevlerden hoşlanma, hayal gücü zenginliği, fikir ve yargılarında diğer insanlardan farklı olabilme(bağımsızlık), oyunu sevme herhangi bir problem üzerinde çalışırken pek çok çözüm üretebilme ve en uygun seçeneğin hangisi olacağına karar vermede sabırlı olabilmektir. Diğer bir deyişle çözüm önerileri üzerinde kuluçkaya yatmaktır.²⁹

Herhangi bir kişi, bu özelliklerin bir veya bir kaçına herhangi bir seviyede sahip olabilir. Bu özelliklerin yapılan çeşitli araştırmalara göre dinamik ve değişebilir olduğu gözlenmiştir.

Dr. Torrance 500 kadar araştırma sonucuna dayanarak, özel programlar ve metotlarla yaratıcılığın geliştirilebileceğini saptamıştır.

Yaratıcılığın engelleri ise kişisel engeller, stratejik engeller, değer engelleri, algısal engeller olarak gruplandırılabilir.

---

²⁶ Aslan Esra., a.g.e., 2002., s.335.

²⁷ Aslan Esra., a.g.e., 2002., s.335.

²⁸ Aslan Esra., a.g.e., 2002., s.331

²⁹ Aslan Esra., a.g.e., 2002., s.334

Özgüven eksikliği, benlik imajı, kendini güvende hissetme eğilimi, çeşitli değerler, kendi rahatına olan düşkünlük, kültürel etkiler, hayal gücü kontrolsüzlüğü kişisel engeller adı altında toplanabilirler. Düşünce katılığı, yani problem çözümü için yeni fikirler araştırmamak ve değişik seçenekleri görememek yaratıcılığın stratejik engellerini oluşturur. Değer engelleri ise geleneklere katı bir şekilde bağlı olma ile açıklanabilir. Algısal engeller ise alışıldık yolları görme ve çevresinin yeterince farkında olmama ile ilişkilidir. Meraksız olma, kendini ve çevresindeki değerleri algılamadaki yetersizlikle açıklanabilir.³⁰

Yaratıcılığın sadece bazı özel kişilere has bir özellik olduğunu düşünmek de yaratıcılık için engel oluşturmaktadır.

Torrance; yaratıcılığın doğası gereği hem duyarlılık hem de özgürlük gerektirdiğini söylemiştir. Duyarlılığın kadınsı bir özellik özgürlüğün ise erkeksi özellik olarak algılanması her iki cinsin de kendi özelliklerinden uzaklaşabileceklerini düşünmeleri yaratıcılığı engelleyebilir.³¹

Yaratıcılığın gelişmesinde aile, sosyal çevre ve okul etkilidir. Yaratıcılığın okul ortamında gelişmesi için gerekli olan geleceğin sorunları ile yaratıcı, bilimsel bir anlayış ile uğraşarak kuşakların kazanılması modern, çağdaş eğitimin en önemli sorunlarının başında gelir.

Özellikle okul ortamında yaratıcılığı geliştirici en önemli etkenler şöyle sıralanabilir.

. “Yaratıcılığa uygun koşulların hazırlanması (atölye, derslik, ilgili görsel araç gereç vb.)

. Çevresel faktörlerin zenginleştirilmesi, ilgili materyallerin hazırlanmasına olanak sağlanması.

. Hayal gücünü geliştirici (imgesel) oyun, müzik, öykü ve drama gibi etkinliklere yer verilmesi, yeni görüş ve düşüncelerin hayata geçirilmesine ortam sağlanması, yaratıcı hava egemenliği sürdürmeli.

---

³⁰ Aslan Esra., a.g.e., 2002., s.336

³¹ Kırıçoğlu Tekin., a.g.e. 2002., s.179.

. Etkinlik süresince başlangıç ve sonuç önemlidir. Hedef davranışlar önceden belirlenmelidir.

. Araç gereçlerin anlam ve amaca uygun olarak seçilip, ilgili konuları çocukların düzeylerinde tutarak onların kendi yaşantısı ve çevresiyle ilintili olmasına özen gösterilmeli.

. Tekdüze, basma kalıp etkinliklerden kaçınılmalı, onları özgün çalışmalarından ötürü destekleyerek, ödül ve ceza yaptırımlarında çağdaş eğitim anlayışının gerekleri uygulanmalıdır.

. Bazı sanat yapıtlarının tanıtılıp incelenmesine, tarihi yerlerin, müze ve sergilerin görülmesine olanak tanınmalıdır.

. Değerlendirme ve eleştirilerde dikkatli olunmalı, yapıcı faktörler etkili olmalıdır.

. Drama, hikaye ve masallar, yaratıcı projeler için konuya başlangıç noktalarını oluşturabilmelidir.

. Yaratıcı etkinlikler, yazma problem çözme sınıfın uygun köşelerinde sergilenebilmelidir.”³²

Yaratıcılığın geliştirilmesine yönelik çalışmalar tek bir ders ya da ünite ile sınırlandırılmayıp tüm okul etkinlik ve felsefesine yansımaları gereken bir anlayış haline getirilmelidir.³³

Yaratıcılık ile ilgili pek çok kuram geliştirilmiştir. Yaratıcılığı incelerken bu kuramların irdelenmesi gereklidir.

Gestalt kuramını geliştirenler *Üretken Düşünce* ve *Sorun Çözme* kavramlarını kullanmışlardır. Max Wertheimer bu kuramın önemli bir temsilcisidir. Gestalt psikolojisini savunanlar yaratıcılığı eski bilinen bilgi, deneyim ve objelerden yeni ve farklı şeyler oluşturmak olarak ele alırlar.³⁴

³² Artut Kazım., a.g.e., 2001., s.143

³³ Sungur, Nuray, *Yaratıcı Okul, Düşünen Sınıflar*, Evrim Yayıncılık, İstanbul, 2001, s.61.

³⁴ Sungur, a.g.e., 1997, s.49.

Çağrışım kuramına göre; düşünler arasındaki çağrışimler düşünmenin temelini oluşturur. Bu çağrışimların sayısı ve alışılmamış olmaları ise yaratıcılığı oluşturur. Bu kuramın temsilcisi Mednick uzak çağrışimler testini geliştirmiştir.³⁵

Algısal kuramı geliştiren Schachtel'e göre yaratıcılık için güdülenme, dış dünya ile ilişki kurma gereksiniminden doğmaktadır. "Yaratıcılık, bir objeye değişik ve farklı görüş açılarından yaklaşabilmeye olanak sağlayan algısal bir açıklıktan doğar."³⁶

Psikoanalitik görüşün temsilcisi Freud, yaratıcılığı, topluma zarar verecek *libido* enerjisine karşı, genç yaşta bilinçaltında yer alan çatışmalarına, bir savunma olarak görür.

"Freud'un görüşü yaratıcılıkta ve ruhsal bozukluklarda kullanılan savunmaların ayrıcalık gösterdiği, öncül önermesine dayanmaktadır. *Yüceltme* savunmasından sonra izlenen yaratıcı davranış, başka bir deyişle, cinsel ve saldırganlık enerjisinin kültürün onayladığı biçimde, bilinçaltı süreci ile yönetildiğinin açıklanmasıdır."³⁷

Freud'a göre (1934) yaratıcı kişi doyuma erişmemiş bilinçaltı enerjisine bir çıkış yolu bulmak için, kısmen gerçek dünyasından ayrılarak bir düşleme (fantaziye) sığınır.

Daha sonraları, yaratıcılık üzerinde değişik psikoanalitik düşünceler geliştirilmiş, bilginler, Freud'un görüşünden uzaklaşarak ego yapısının bütünleştirme işlevine önem vermişlerdir.³⁸

Psikoanalitik yaklaşımda Slochower (1974), yaratıcı sürecin aşamalarını yorumlamaktadır. Bu görüşe göre ilk aşamanın *esinlenme ve bilinçaltı* olduğu kabul edilmektedir. İkinci aşamada, simgecilik ve bilinç öncesidir. Sanat ve kültürde yaratıcılığı simgeye dönüştürmek zorunludur.

Simgeciliğin, temel kavram anlatımı Jones'in (1913) *Sembolizm Kuramı* klasikleşmiş makalesinde izlenebilir. Daha sonraları Rank ve Sachs (1962) de Jones gibi simgeciliği ruhsal çatışmaya bağlamışlardır.³⁹

³⁵ Sungur, a.g.e., 1997., s.49.

³⁶ Sungur, a.g.e., 1997., s.50

³⁷ Yavuzer Halide Yavuz., *Yaratıcılık*, Boğaziçi Üniversitesi Matbaası., İstanbul., 1996., s.53

³⁸ Yavuzer, a.g.e. 1996, s.54.

³⁹ Yavuzer, a.g.e. 1996, s.55-56.

Simgecilik ve yaratıcılık işlevleri, yaratıcı süreç içinde bilinçaltının rolüne bağlıdır. Geleneksel psikoanalitik yaklaşımlar, sanatı, bastırma mekanizmasının bir sonucu ve türevi olarak görürken yüceltmeye ve nevrozun bir çaresi olarak yer vermektedir. Bu tür görüşler sanat ürününü unutturken yaratıcılığa da gelişim olanağı pek sağlayamamaktadırlar.

Hartman “Sanatçının yaratma sürecini, sentetik bir çözümün ilk örneği olduğu kadar bu eğilimde her sanat yapıtının içerdiği düzensizlikle beraber bir düzenin varlığını”⁴⁰ vurgulamaktadır.

Kris’in düşünceleri yeni ufuklar açmıştır. Ona göre yaratıcılığın vazgeçilemeyecek iki ögesi vardır. Bilinçaltı anları, düşlemleri ve ilkel tepilerin önceleri ketlenmemiş anlatımları ile karmaşık sorunun orijinal çözümünde akılcı denetimin seferber edilmesidir.⁴¹

Kubie; yaratıcı faaliyette id’in üstünlüğünü kabullenmeyerek bilinç ve bilinçaltı örgütleri arasında bulunan bilinç eşiği düzeyinde bir işlemin bu rolü üstlendiğini söyler.⁴²

Jung ise yaratıcılığın kökenini bilinçaltına bağlamaktadır.

Neuman’a göre insanı ve dünyasını anlayabilme, yaratıcılık ve simgeleşmiş gerçek arası ilişkiyi kavrayabilmektir. Rank; bireyin oluşumu ve bireyselleşmesinde yer alan üç gelişim düzeyinin kavramlaşmasını açıklayarak yaratıcılığa katkıda bulunmuştur. Psikoanalitik kavram benimseyenler aynı içgüdüsel tepkilerin nevroz ile yaratıcılığı oluşturduğunu savunurlar. Yaratıcı bireyler iç tepilerini egonun sansüründen geçirecek kadar esnektirler. Böylece içtepiler kültür ve toplumun onayladığı bir şekilde yaratıcı ürünü meydana getirirler. Fakat nevrozlu kişilerle bu içtepiler ego tarafından geriye itilmekte veya bir nevroza neden olmaktadır.⁴³

Humanist yaklaşım insan potansiyellerini büyük önem verirken bireyin kişisel yaşantısını istediği gibi yönetebileceği kanısını vurgulamaktadır.⁴⁴

⁴⁰ Yavuzer Halide Yavuz., e.g.e., s.58

⁴¹ Sungur, a.g.e., 1997., s.47.

⁴² Sungur, a.g.e., 1997., s.48.

⁴³ Yavuzer, a.g.e., 1992, s.61-62.

⁴⁴ Yavuzer, a.g.e., 1992, s.67.

Bu yaklaşıma göre “her insan uygun ve yeterli koşullar, yeterli zaman sağlanırsa, yaratıcı ürünler ortaya koyabilir. Çatışmalar, olumsuz tutumlar ve ceza yaratıcılığı engelleyebilir.”⁴⁵

Bunun yanı sıra olağanüstü yetenekleri olanlar, özel eğitim ile üstün sanat yapıtları oluştururlar. “Tüm insanlık için, üstün yeteneği ve öz doyumunu sağlayacak türde yaratıcılığa gerek vardır.”⁴⁶ Humanist yaklaşımıcılardan “Rogers (1954) yaratıcılığın kendini gerçekleştirme, pozitif benlik imajı yada kişisel gelişimini sağladığı görüşündedir. Bu anlamda yaratıcılık, bireyin hayatı tüm olarak yaşaması en üst potansiyele erişme anlamında büyümesi, kişinin yaşam ve tam ve güvenli hale gelmesidir.”⁴⁷

Yine Rogers (1972)’a göre yaratıcılık özgül bir alanla sınırlanmaz. “Yağlıboya tablo yapma, senfoni besteleme, yeni bir işkence aracı geliştirme, insan ilişkilerinde yeni bir yaklaşım bulma, yeni bir terapi süreci geliştirme arsında yaratıcı süreç yönünden temelde bir fark yoktur.”⁴⁸

Humanist yaklaşımın diğer bir temsilcisi Maslow, çalışmalarının sonucunda özel yetenek gerektiren yaratıcılık ile kendini gerçekleştirme anlamındaki yaratıcılığı, kişilik özelliklerinden ayırarak, ikincisinin olağan yaşamda geniş ölçüde ortaya çıkan ve kendisini büyük bir eserden ziyade bir çeşit mizah yada herhangi bir şeyi yaratıcı biçimde yapma olarak tanımlamaktadır.⁴⁹

Bilişsel-Gelişimsel Kuramın temsilcilerinden Kelly’in teorisinin felsefesini “yapısal değişkenler” oluşturmaktadır. Kurama göre önemli olan kişinin olayları anlaması ve yorumlamasıdır.⁵⁰

Kuramın diğer temsilcisi Feldman, Piaget’in aşamalı gelişmesi ile yaratıcı başarıma arasında dört açıdan benzerlik bulmuştur. “Feldman, zihinsel gelişmelerle yaratıcı

⁴⁵ Özsoy Vedat., *Görsel Sanatlar Eğitimi*, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık., Ankara., 2003., s.138

⁴⁶ Yavuzer Halide Yavuz., a.g.e., 1994., s.71-72

⁴⁷ Aslan Esra., “Kavram Boyutunda Yaratıcılık” *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Sayı 16., 2001., s.18.

⁴⁸ Sungur, a.g.e., 1992., s.52.

⁴⁹ Sungur, a.g.e., 1992., s.54.

⁵⁰ Aslan, Esra, “Yaratıcı Düşünceli Bireylerin Psikolojik İhtiyaçları”, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Marmara Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1994, s. 26-27.

başarmayı temsil eden bir düşünce ve eylem alanının yeniden örgütlenmeleri arasında bir süreklilik ileri sürmüştür.”⁵¹

Karmaşık kuramlarda Hadamard ve Wallas yaratıcı süreçte dört adım önermiştir.

- 1-“Hazırlık
- 2- Kuluçka
- 3- Aydınlanma
- 4- Sonuçları doğrulama, gösterme ve kullanılması”⁵²

Yaratıcılığın gelişiminde kritik bir dönem olan ilkokul yılları, çocuğun ailesinden ayrılarak daha fazla uyarıcıyla karşı karşıya kaldığı bir dönemdir.

Çocuğun içinde bulunduğu ilk sosyal ortamdır. Bu neden ile ilkokul yılları çocuğun yaratıcılığının gelişiminde çok önemlidir.

Bu araştırmanın konusu kapsamında ele alınan 7. sınıf öğrencileri 13 yaş grubunu oluşturmaktadır. Bu yaş grubundaki öğrenciler ileri çocukluk yada ergenlik dönemi olarak adlandırılmaktadır. Oldukça kritik bir dönem içinde bulunan bu çocukların gelişim özelliklerini fiziksel, duygusal, bilişsel ve sanatsal yaklaşımları yönünden irdelemek gerekmektedir.

Fiziksel gelişim yönünden orta ve ileri çocukluk dönemi hızlı ve sürekli büyümeyi kapsar. Bu gelişimsel dönemdeki vücut değişimlerinin önemli özellikleri arasında iskelet ve kas sistemindeki ve motor becerilerindeki gelişimleri saymak mümkündür. İlkokul yılları boyunca çocuklar vücutları üzerinde daha fazla kontrol sahibi olurlar ve daha uzun süreler boyunca oturup dikkat gösterebilirler. Bu dönemde çocuklar pasif çalışmalardan çok aktif çalışmalara yönlendirilmelidirler. “Merkezi sinir sisteminin artan miyelizasyonu sinir impulslarının daha hızlı hareket etmesini sağlayan sinir yalıtımı orta ve ileri çocukluk dönemlerinde üstün motor becerilerinin gelişmesinde yardımcı olur. Çocuklar ellerini alet olarak daha beceriyle kullanabilirler.”⁵³

Bu dönemde çocuklar yetişkinlerin becerilerini erişmişlerdir. Üstün nitelikli el işleri üretmek yada bir müzik aletini usta bir şekilde kullanabilecek potansiyele sahiptirler. Fiziksel yönden yetişkinler ile hemen hemen aynı seviyeye ulaşmış olan ergenlik

⁵¹ Sungur, a.g.e., 1992., s.56

⁵² Aslan, Esra. A.g.e. 1994., s.28-29.

⁵³ John W. Santrock., Life Span Development., Brown&Benchmark Publishers., Dallas., s.275

dönemindeki çocuklar duygusal açıdan karmaşık bir yapı sergilerler. Kişi bu dönemde duygusal yönden dengesizlik yaşamaktadır. Zeka ve mantığının yardımı ile bazı güçlükleri görerek baş edebilmesine karşın yine de bir yönden çocuk kalmıştır.

Çocukluktan ergenliğe adım attığı bu dönemde güvensizlik onun atılğan ve gösterişçi veya çekingen ve içine kapalı olmasına neden olabilir. Başkalarının onun hakkında vereceği hükümler konusunda oldukça hassastır.

Eskiden ergenlik dönemindeki çalkantılar sadece hormonal değişimlere bağlanmaktaydı. Ancak Gield güncel basında yer alan araştırması ile 1991 yılından bu yana yaptığı araştırma sonucu çocukluktan ergenliğe, oradan da yetişkinliğe geçerken beynin geçirdiği evrimleri ortaya koymaktadır. Buna göre beynin gelişimi 25 yaşlarına kadara sürmektedir. Bu döneme kadar beyin hızlı bir değişim içindedir. Gield ergenlik dönemindeki gencin beynini bu yapılanmalar ile karmaşık bir inşaat alanına benzetmekte ve pek çok duygusal çalkantının nedeni olarak görmektedir. Prof. Yankı Yazgan beynin çocukluktan 12 yaşlarına kadar sürekli büyüyen bir yapı sergilediğini, bu yaştan itibaren ise gereksiz ve kullanılmayan bağlantıların budanmaya başladığını vurgulamaktadır. Bu süreç ilk kez anne karnında daha sonra ise ergenlikte gerçekleşmektedir. Tüm bu araştırmaların ışığında 13 yaştan itibaren geliştirilmeyen bazı yetilerin körelme ve yok olma olasılıklarının yüksek olduğu düşünülebilir.

Sanatsal yaklaşımları yönünden *mantık devri* diye adlandırılan bu dönemde çocuklar daha çok somut, gözle görünen şeylerle ilgilenirler. Perspektife önem verip ilgi duyarlar. Objelerin arasındaki mesafe, uzay boşluğundaki yerleri, biçimleri onların ilgisini çeker. Çalışmalarında gerçekçi bir yaklaşım gözlenir. Bu dönemde bir yandan gerçeği yansıtma isteği içinde olan çocuk diğer taraftan da yeni anlatım formları arayışı içindedir. Çevresine ve dünya olaylarına karşı duyarlıdır. Birikimlerini kendi yorumları ile dışarı vurabilir.⁵⁴

Hem kendi çalışmalarına hem de başkalarının yapıtlarına karşı eleştirel davranış geliştirirler. Sanatsal değerlere ilgi ve merakları artar.

---

⁵⁴ Genç, Güler., "12-18 Yaşları Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Trabzon-1999, s.4.

Cüceloğlu, İnsan ve Davranışı adlı kitabında, Piaget'nin çocuğun bilişsel gelişimini dört basamak halinde ele aldığını ortaya koymuştur .

- 1-“Duygusal Hareketsel Aşama (0-2)
- 2- Operasyon (İşlem) Öncesi Devre (2-6)
- 3- Soyut İşlemsel Aşama (6-12)
- 4- Formal İşlemsel Aşama (13 Yaş Ve Üstü)

Formal işlemsel aşamada Piaget'e göre birey soyut ve karmaşık zihinsel işlemleri kullanarak sorunlara sistematik olarak yaklaşabilir. Nesnelere dayanmadan soyut kavramları ve sembolleri kullanabilir.”⁵⁵

Problemlerli bir çağda bulunan kişinin başarı ve mutluluğu gelişim ihtiyaçlarının karşılanması ile mümkün olabilir.Bu ihtiyaçların karşılanmasındaki en büyük görev aile, okul ve eğitimcilerdir düşmektedir.

Yukarıda değinilen tüm bu fiziksel, duygusal, bilişsel ve sanatsal gelişim özelliklerinden dolayı resim iş dersleri içerisinde üç boyutlu çalışmalara bu dönemde ağırlık ve önem verilmesi doğru bir yaklaşımdır.

Bu yaşlarda çocukların beden ve kas gelişimleri ayrıntılı çalışmalar yapmak için yeterince gelişmiştir ve üç boyutlu çalışmalar ile daha da geliştirilebilir.

Somut şeylerden çıkan soyut düşüncelere yönelebilmesi tasarım uygulama gibi çok aşamalı çalışmalar ile kişiye farklı bir dışa vurum olanağı sağlayacaktır.

Duygusal dengesizliklerini bu tür çalışmalara yönelerek rahatlama ve iç huzuru bulma imkanına kavuşarak hafifletebilecektir.

Perspektife ilgi duyan çocuk uzam içinde üç boyutlu çalışmalar ile kafasındaki sorulara uygun yanıtlar bulabilecektir.

Ergenliğe geçiş dönemindeki çocuğu yaratıcılığa yöneltecek her türlü eğitim ortamı içine sokmak gerekmektedir.Ancak böyle bir ortamda çocuk bu dönemde ki gelişimini bilinçli ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebilir.Çocuk bu yolla kişiliğini geliştirerek *birey olabilme* özelliğine kavuşabilir.

Bu dönemde çocuklar tükenmek bilmeyen bir enerjiye sahip olduklarından malzeme ile yapılan çalışmalar daha uygundur.Oluşumun aşama ve süreç gerektiren üç boyutlu

⁵⁵ Cücennoğlu Doğan., İnsan ve Davranışı, Remzi Kitabevi., İstanbul., 1996., s.337

çalışmalar öğrencilerin çok ilgisini çeker. Bu çalışmalar ile öğrenciler hayal ederek tasarladıkları objeleri gerçekleştirirken hem enerjilerini olumlu bir alanda tüketirler ve hem de oluşturdukları tasarımlarını somut birer nesne olarak görmeleri onların üçüncü boyutu kavramalarının yanında estetik değerlerinin gelişimlerini ve kendilerine olan güvenlerinin artmasına yardımcı olur.

Üç boyutlu şekillendirme çalışmalar ile çocuklar üç boyut (en, boy, yükseklik, derinlik) kavramlarını algırlar. Bizler üç boyutlu bir ortamda yaşamaktayız. Çocuk tüm bu değerleri kavrayarak kendisini ve çevresini daha doğru anlama, algılama ve yorumlama yeteneğini geliştirebilir. ⁵⁶

Resim-iş dersinde yer alan üç boyutlu çalışmaların öğrencilere kazandırdıkları özellikler maddeler halinde özetlenebilir:

- 1- Öğrencilerin el becerilerini geliştirir. Küçük kasların gelişimini sağlar.
- 2- Öğrencilerin yaratıcılığını geliştirir.
- 3- Kullanılan malzemenin olanaklarına bağlı olarak farklı teknikleri tanıma olanağı sağlar.
- 4- Farklı ve zevkli uygulama alanları sağlar.
- 5- Hayal ederek tasarlananları somut, bitmiş ve kalıcı olarak görmek öğrencilerin motivasyonlarını artırır.
- 6- Öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini artırır.
- 7- Öğrencilerin resim-iş dersine olan ilgilerini artırır.
- 8- Öğrencilerin aktif olmasını sağlar ve eğlencelidir.
- 9- Öğrencilerin farklı alanlara ait yetenek ve becerilerini tanımlarına yardımcı olur.
- 10- Öğrencilerin kavramları öğrenmelerine (şekil, boyut, oran, doku ... vb.) olanak sağlar.
- 11- Estetik, artistik ve ergonomik değerlerin gelişimine yardımcı olur.
- 12- Öğrencilerin el, göz koordinasyonunun gelişimini sağlar.

---

⁵⁶ Meadows, Sara., The Child As Thinkerşi., Routledge., London, 1993, s.97.

13- Öğrencilere herhangi bir malzeme ile kendilerini anlatmalarına imkan sağlayarak yeni anlatım yolları bulmalarına olanak tanır..

14- Öğrencilerin malzeme bilgisini artırır.

Okullardaki *üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları* için kullanılacak malzemenin özellikleri çok önemlidir.

Kil, ekonomik oluşu, kolay bulunabilmesi, kolay şekil alması, geri dönüşme olarak tanınmasının yanı sıra pişirim yolu ile dayanıklılık kazanarak kalıcı ve kullanılabilir objeler üretilmesine olanak sağlaması açısından üç boyutlu çalışmalar için çok uygun bir malzemedir.

Kil plastik, yani kolay şekil alabilen bir malzemedir.Boşlukta bir alan kaplar ve her türlü ifadeye yanıt verebilir. Yumuşak ve yoğrulabilir oluşu çocukların çok ilgisini çekmekte ve zevk alarak çalışma yapmalarına olanak tanımaktadır. Yumuşak malzemeleri yoğurmak, çeşitli formlara sokmak, onlar için çok eğlenceli bir uğraştır. Bu çalışmalar esnasında çocuğun küçük kasları gelişir. Çok farklı objeler uygulayabilmelerine olanak sağlayan kil ile çalışır iken, öğrenciler duygusal doyuma ulaşırlar ve sıkıntılarından kurtularak kendilerini huzurlu hissederler.

Kili yoğururken çocuklar el becerilerini geliştirirken aynı zamanda düşünürler, yeni buluşlar ortaya koyarak uygulamalar yaparlar, bu ise onların kendilerine olan güvenlerinin artmasını sağlar.

Kil, çocuğu yaratıcı gücünü geliştirmede kullanılacak çok önemli bir malzemedir.Her çeşit form, doku kil ile rahatlıkla uygulanabilir.Kilin kendine özgü olanakları sonsuz biçim arayışları için çok uygundur. Kolayca şekillendirilebilen kilin pişirilince sertleşerek yüzyıllara meydan okuyabilecek kadar dayanıklı bir hale gelmesi onun ne denli etkileyici bir malzeme olduğunun kanıtıdır. Kil ile oluşturulan objelerin çocuğun yaşamında kalıcı, somut bir örnek oluşturabilmesi yaptığı çalışmaya olan inancını artırır ve motivasyon sağlar.

Kil ile yapılan üç boyutlu çalışmaların çocuğa yararlarını maddeler halinde sıralarsak:

1-Sonsuz biçim olanakları sağlayarak yaratıcılığı geliştirir.

2-El sanatlarına ilgi sağlar.

3-El ve parmaklara beceri ve hız kazandırır.

4-Bir eser yaratmanın, bir iş bitirmenin zevkini aşılar.

5-Eğlendirici ve zevk verici bir çalışmadır, çocuğun okula ilgisini arttırır.

6-Güzel sanat eserlerine (özellikle müzelerdeki ve tarihi binalardaki seramik eserlere) karşı taktir duygularını uyandırır ve tarih bilinci aşılar.

7-Doğa ve ahlak üzerinde olumlu etkiler yaparak, geçimli ve iyimser insan gelişmesine yardımcı olur.

8-Kil çalışmaları çocuğun gelişmekte olan duygularına, değişen ilgilerine, geniş hayallerini uygun ilgi çekici bir çalışmadır.

9-Kil çalışmaları çocuğun sabır ve iradesini geliştirir. Bu gelişim doğrultusunda çocuk olgunlaşır.

10-Kil çalışmaları çocuğun dokunma duygusunu geliştirir.

11-Süreç içinde oluşan (yoğurma, şekillendirme, kurutma, pişirme...vb.) bir çalışma olduğundan öğrencilerin iş disiplini ve takibini öğrenmelerine olanak sağlar.

12-Malzemenin kendine has olanak ve sınırlamalarını kavrayarak belli sınırlar içinde çalışma yapmalarını öğretir.

13-Proje ve grup çalışmalarına olanak sağlayarak paylaşım ve disipline olmayı öğretir.

Bu dönemdeki öğrencilerin fiziksel, duyuşsal, bilişsel ve sanatsal gelişim özelliklerinden dolayı kil çalışmaları ile yapılacak her türlü üç boyutlu şekillendirme çalışması onların gelişimlerini bir bütün olarak sağlamaları için büyük önem taşımaktadır.

İlköğretim okullarında Resim-İş Eğitimi dersi müfredatlarında yer alan üç boyutlu kil çalışmalarına verilen önem, ayrılan süre, uygulanan teknikler ve konular oldukça yetersizdir. Oysa kil ile yapılacak her türlü uygulama, öğrencilerin çalışma güçlerini arttırır ve onların yaratıcı düşüncelerini geliştirmelerine olanak sağlar.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, İlköğretim ikinci kademedeki resim-iş müfredat programlarında yer alan üç boyutlu şekillendirme çalışmaları kapsamında kil çalışmaları ile öğrencilerin yaratıcı düşüncelerinin ne ölçüde geliştiğinin sınılanmasıdır,

Batıda da olduğu gibi “Yaratıcı Düşüncenin Gelişmesi” ilköğretimden başlayarak “Sanat Eğitimi” dersleri ile en etkili bir biçimde geliştirilebilir.

Bu, eğitim sisteminin temel hedeflerinden biri olarak belirlenmelidir.

Buna karşın ülkemizde ilköğretim II. kademedede, Resim-İş dersi ünitelerinden olan üç boyutlu biçimlendirme çalışmaları, okulların çoğunda fiziki şartların yetersizliği (gerekli atölye imkanları ve malzemelerin bulunmaması), uygulama zorlukları (müfredat programlarında yeterli sürenin ayrılmamış olması ve Resim-iş öğretmenlerinin bu konuda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaması) gibi nedenler yanında, önemi üzerinde hiç durulmamış olması nedeniyle etkili bir şekilde uygulanamamaktadır.

Oysa kil yaratıcılığın gelişmesinde üç boyutlu çalışmalar için çok uygun, etkin ve iyi sonuçlar alınabilen bir malzemedir. Şekilsiz bir kütleden duygu ve düşüncelerin rahatlıkla aktarılabilceği kil çalışmaları ile, varolmayanın yaratılması sonucu oluşturulan formlar; çocuğun el becerisini ve estetik görüşünü geliştirmesinin ötesinde *Yaratıcı Düşüncenin* de gelişmesinde en etkili yöntemlerden biridir.

Yararlı özellikleri bilinen kilin kullanımını içeren bir resim-iş eğitim programının sistemli bir çalışma aracılığıyla yaratıcı düşünceyi geliştirmek doğrultusundaki etkililiğini ölçmeye yönelik bir çalışma olması nedeniyle alana önemli veriler sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu güne kadar güzel sanatlar derslerinin yaratıcılığı geliştirdiği iddia edilmekle birlikte ülkemizde sistemli bir eğitim program denemesinin çok fazla olmadığı düşünülürse bu çalışmanın bir örnek oluşturacağı düşünülmektedir.

Ayrıca bu araştırma, üç boyutlu kil çalışmalarının ilköğretim sınıflarında uygulanabilirliğini, uygulama alanlarını tanıtmayı ve yaratıcı düşünceyi geliştirebilirliğinin olup olmadığını ortaya koymasından önemlidir.

1.3. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın ana problemini; “Resim iş dersi kapsamında uygulanan üç boyutlu kil çalışmalarının çocukların yaratıcılık düzeyleri üzerine etkisi var mıdır ?” sorusu oluşturmaktadır.

1.4. Denenceler

- I. Deney grubunun ön ve son yaratıcılık testleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.
- II. Kontrol grubunun ön ve son yaratıcılık testleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
- III. Deney ve kontrol grubunun son yaratıcılık testleri arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık vardır.

1.5. Varsayımlar

-Araştırmaya katılan öğrencilerin Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel-şekilsel ön ve son testlerini içtenlikle yanıtladıkları varsayılmaktadır.

-Araştırmaya katılan deneklerin tüm veri toplama araçlarını içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

-Kullanılan yaratıcılık testinin sözel ve şekilsel yaratıcılığı ölçtüğü varsayılmaktadır.

-Kontrol altına alınamayan değişkenlerin her iki grup için de aynı olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar Ve Kısaltmalar

Yaratıcılık; yeni, özgün ve beceriye dayalı bir ürün olarak ortaya çıkmış veya henüz ürüne dönüşmemiş, kendine özgü bir problem çözme sürecini içeren, kişinin zekâ unsurlarını da özgün ve üretime dönük kullandığı bir bilişsel yetenektir

Akıcılık: Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri'nde kullanılan bir kavramdır. Uyarıcı karşısında deneğin ne kadar fikir üretebildiğini tanımlamaktadır.

Esneklik: Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri'nde kullanılan bir kavramdır. Uyarıcıya karşı deneğin birbirinden farklı türde hangi cevapları üretebildiğidir.

Özgünlük: Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri'nde kullanılan bir kavramdır. Kendi yaş grubu içinde bireyin ne kadar orijinal, alışılmadık cevaplar üretebilmesidir.

Zenginleştirme: Yaratıcı bir düşünceyle ilgili detay hayali kurulup, ortaya çıkarılmasının yaratıcı yeteneğin bir işlevi olduğu düşünülmektedir. Üretenin zihnindekileri anlayabilmek için gerekli olan detaylandırmalar.

Erken Kapanmaya Direnç: Yaratıcı kişinin orijinal fikirleri mümkün kılan zihinsel atlamayı yapmaya yetecek kadar ürün üzerinde çalışmayı sürdürerek zihnini açık tutabildiği bilinmektedir.

Başlıkların Soyutluğu: Torrance Yaratıcı Düşünce testleri şekilsel test puanlama kriteridir. İyi başlıklar üretme yeteneği süreçlerin, işlemlerin sentezinin ve organizasyonun yapılabilmesi ile ilgilidir.

Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları: Madde veya malzemeye şekil vererek, en, boy, yükseklik ve hacim gibi biçimsel elemanlarla, uzayda bir yer kaplayacak biçimde üretilen çalışmalara verilen addır.

Kil: Doğadan elde edilen, elle ve çeşitli araç ve gereçle biçimlendirilebilen plastik hammaddelerdir.

İmge : Hayal gücü.

Uzam: Uzayın sınırlandırılmış parçası.

Bilişsel: Bireyin öğrenilmiş davranışlarına zihinsel yönü ağır basan davranışlar.

Duyuşsal: Kişinin belli bir öğrenme sürecine girerken onun bu süreç içinde göstereceği çabanın kaynağının oluşturduğu kabul edilen ilgileri, tutumları ve böyle bir süreçte başarılı olacağına inanma ve güvenme derecesinden oluşan özellikler bütünüdür.

Devinişsel Alan: Öğrenilmiş fiziki davranışların bütünüdür.

1.7. Sınırlılıklar

Bu tez çalışması, 2003-2004 eğitim öğretim yılı Güz yarıyılında resim-iş dersine ayrılan süre uygulama yapılan ilköğretim okulunun şartları ve bu konudaki yazılı kaynaklar ile sınırlıdır.

1.8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Resim-iş Eğitimi derslerinde üç boyutlu kil çalışmaları ile yaratıcı düşüncenin geliştirilmesini amaçlayan araştırmalar araştırılmıştır. Doğrudan Resim-iş eğitiminde üç boyutlu kil çalışmaları ve yaratıcılık ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır.

Dolaylı olarak ilgili olduğu düşünülen araştırmalara yer verilmektedir. Bu konuda yurt dışında yapılan çalışmalar şöyle özetlenebilir;

Haven 1965’de Minnesota üniversitesinde yapmış olduğu araştırmasında yaratıcı düşünme yeteneği, yaratıcı üretim ve benlik kavramı arasında bir ilişki olup olmadığını

araştırmıştır. 120 erkek öğrenci üzerinde yapılan bu araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, yaratıcı düşünme ve yaratıcı üretim arasında olumlu yönde bir ilişki saptanmıştır. Bunun yanında yaratıcı düşünme ile yaratıcı ideal benlik kavramı arasında önemli bir ilişki bulunamamıştır.⁵⁷

Sisk 1967'de, 6. sınıf öğrencileri ile yeni geliştirilen bir eğitim programının yaratıcı düşünme yeteneği ve benlik kavramı üzerine etkisini araştırmıştır. Üç grup üzerinde yürütülen araştırmada 1. grupta; grup benlikleriyle ilgili araştırma ve tartışma, 2. grupta; tartışma yapılmış, 3. grupta ise hiçbir uygulama yapılmamıştır. Uygulamalar sonucunda elde edilen verilerin doğrultusunda, benlikleriyle ilgili araştırma ve tartışma yapılan grup ile diğer gruplar arasında akıcılık, esneklik, alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Diğer yandan benlikleri ile ilgili tartışma yapan öğrencilerle yalnızca tartışma yapan grup arasında akıcılık alt boyutunda anlamlı puan farklılıkları gözlenmiştir. Yapılan istatistikler sonucunda yüksek benlik kavramına sahip öğrenciler, düşük benlik kavramına sahip olanlara göre daha yüksek performans göstermişlerdir.⁵⁸

Bustiner 1973 yılında yaptığı araştırmada örneklem grubunu 74 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Deneklere sekiz hafta süren yaratıcı düşünme ve sorun çözme programı uygulanmıştır. Eğitim sonunda uygulanan testlerden elde edilen verilere göre deney grubunun puanları kontrol grubuna göre anlamlı biçimde farklıdır.⁵⁹

Halpin ve Ark 1974'de 229 üniversite öğrencisi ile yaptıkları araştırmada yaratıcı düşünme yeteneği ile yaratıcı kişilik arasında bir ilişki olup olmadığını tespit etmeye çalışmışlardır. Elde edilen bulgulara göre yaratıcı kişiliğe sahip kız öğrenciler sözel özgünlük ve şekilsel zenginleştirme alt boyutlarında yüksek performans göstermişlerdir.

Buna karşılık yaratıcı kişiliğe sahip erkek öğrenciler, sözel akıcılık, şekilsel özgünlük ve şekilsel zenginleştirme alt boyutlarında yüksek puanlar almışlardır.⁶⁰

---

⁵⁷Süzen, Derya., "kokul 5. Sınıf Öğrencilerinde Yaratıcı Düşünme Yeteneği ile Benlik Kavramı Arasındaki İlişki", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987, s. 33.

⁵⁸Süzen, a.g.tz., 1987, s. 34.

⁵⁹Sungur, Nuray., "Yaratıcı Sorun Çözme Programının Etkililiği", (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bil. Ens. Ank., s.86.

⁶⁰ Süzen, a.g.tz., 1987, s. 34.

Chu-Quan Minh 1981’de değişik kültürlerde yaptığı araştırmasında Filipinli, Vietnamlı ve Anglo Amerikan niversitesindeki ğrencileri incelemiştir. Bu araştırması ile öğrencilerin yaratıcı düşünme yetenek düzeylerini ölçmüştür. Araştırmanın bulguları doğrultusunda, erkekler şekilsel özgünlük yönünden daha üstün performansa sahiptirler.⁶¹

Gonzales ve Compos 1997’e yaptıkları araştırmada 560 lise ğrencisi üzerinde yaratıcı düşünme ve hayal gücünü incelemişlerdir. Veriler “Birincil Zihinsel Yeteneklerin Mekansal Testi” , “Gordon’un Görsel Hayal Gücünü Kontrol Testi” ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ile toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre yaratıcı düşünme ve hayal gücü yeteneği arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Akıcılık , orijinallik, erken kapanmaya direnç korelasyonları IQ’su düşük olan öğrencilerden daha IQ’su yüksek olan öğrencilerde daha gcl olarak saptanmıştır. Varyans analizlerinin, sonuçlarına dayanılarak hayal gücü yeteneği, akıcılık, orijinallik, açıklama ve erken kapanmaya direnç anlamlı şekilde etkilenmiştir.

Yaratıcılık konusunda ülkemizde yapılan çalışmalar yeni ve oldukça sınırlıdır. Bu konudaki ulaşılabilen çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Sandwith (1978) Robert Kolej I.sınıf ile bir araştırma yapmıştır. Kısa iki saat süren yaratıcı düşünme programı uygulanmıştır. Kısa süreli yaratıcı düşünme programının etkililiğini sınavan bu araştırmada veriler Torrance Yaratıcı Düşünce Testi’nin sözel A ve B formlarının sonucundan elde edilmiştir. Sonuçta tüm testin sözel alt boyutlarından puanlarında yükselme olduğu saptanmıştır. Veriler göre kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin yaratıcı düşünce yetenekleri yönünden farklılaşmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır.

meroğlu 1986’da anaokuluna devam eden 5-6 yaşlarındaki kız ve erkek çocuklarının zeka ve yaratıcı düşünme yetenekleri yönünden incelemiştir. Araştırmanın bulgularına göre zeka ve yaratıcı düşünme yetenekleri yönünden olumlu fakat yüksek olmayan bir ilişki saptanmıştır. Cinsiyet ve yaş değişkenleri bu ilişkiyi etkilemediği gözlenmiştir.

---

⁶¹ Szen, a.g.tz., 1987, s. 40.

Süzen 1987'de yaptığı araştırma ile ilkokul beşinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme yetenekleri ile benlik kavramları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ayrıca bu ilişkinin cinsiyete göre değişip değişmediğine araştırılmıştır. Araştırma yapılan 103 öğrenci; 37 kız ve 66 erkekten oluşmaktadır.

Veri toplama araçları olarak Piers-Haris benlik kavramı ölçeği ile Torrance Yaratıcı Düşünce Testi A- formu şekil testi kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre benlik kavramı ve yaratıcı düşünme yeteneklerinin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Cinsiyet farkının benlik kavramı ve yaratıcı düşünme yetenekleri üzerinde etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte yaratıcılığın akıcılık, esneklik ve orijinallik boyutlarında cinsiyet farklılığı etkili olduğu saptanmıştır.

Sungur 1988'de Ankara Üniversitesi Eğitim Teftişi Yönetimi öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada yaratıcı sorun çözme programının etkililiğini araştırmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda programı deney grubunun lehine anlamlı bulunmuştur.

Öncü 1989'da yapmış olduğu çalışma ile 7-11 yaş çocuklarının yaratıcılığı ve kişilik yapıları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Veri toplama araçları olarak Torrance yaratıcı düşünce testi, Wartegg-Briedma kişilik testi kullanılmıştır. Çalışma 75 kız, 75 erkek 150 kişiden oluşan öğrenci grubu ile yürütülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre yaratıcılığın bazı alt boyutları ile kişilik özelliklerinden bir kaç arasında yaş, cinsiyet açısından anlamlı farklar saptanmıştır. Ayrıca kişiliğin bazı boyutlarının sözel ve şekilsel yaratıcılık ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Eratay 1993'de yaptığı çalışma ile 7-11 yaş çocuklarının psikososyal gelişimleri ve yaratıcılıkları arasındaki bağıntıyı araştırmıştır. Araştırma yapılan grubu ilkokul birinci sınıftan 26, beşinci sınıftan ise 24 öğrenci ile gerçekleştirmiştir. Veri toplama araçları olarak Torrance Yaratıcı Düşünce Testi şekil formu ile Hurtiğ/Zazzo Psiko-Sosyal gelişim ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre bağımlılık, psiko-sosyal gelişim ve yaratıcılık arasında pozitif yönde kuvvetli bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Aslan 1994'de yaptığı araştırma ile yaratıcı düşünceli bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını incelemiştir. Araştırma çeşitli üniversitelerden 312 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Grubun 140'ını kız 170'ini ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Veriler

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi, Edurards, Kişisel Tercihler Envanteri ve Bireysel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre yaratıcı ve normal yetenekli öğrencilerin psikolojik ihtiyaçları arasında, karşı cinse ilgi ve başarıma ihtiyacında anlamlı düzeyde yaratıcılar lehine farklılık bulunmuştur.

Bağımsızlık başatlık, başarıma ve saldırganlık ihtiyaçlarında yaratıcı ve normal yetenekli bireyler arasında psikolojik ihtiyaç farklılığı görülmüştür. Yaratıcı kız ve erkek öğrencilerin yaratıcılık puan ortalamaları açısından kızlar lehine anlamlı farklar saptanmıştır. Ayrıca sosyoekonomik kültürel değişkenler ve yaratıcılık puanlarına bakıldığında annenin eğitim durumu ve yaratıcılık arasında bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra en uzun yaşanan yerleşim yeri, kitap okuma alışkanlığı ve yaratıcılık arasında anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Oturulan meskenin durumu, oda sayısı, sahip olunan beyaz eşya miktarı, ailenin geliri, sosyal etkinliklere katılma, gazete dergi okuma alışkanlığı arasında da anlamlı ilişkiler kurulmuştur.

Karageyik 1997'de ilköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı araştırmasında sanatsal yaratmayı güçlendirme amaçlı eğitim uygulamalarında (Resim İş Eğitimi Açısından) kuramsal yetkinliğin kazandırılabilmesi için hazırlanan programın genel başarı üzerindeki etkilerini inceler.

Araştırmada 81 öğrenci ile ön test son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Veriler son ölçeği ve renk bilgisi ölçeği ile elde edilmiştir. Deney grubuna 6 ders saati uygulanan bilgilendirme program uygulanır. Program öncesi ve sonrası öğrenciler ile resim çalışması yapılmıştır.

Elde edilen sonuçlardan programın öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Renk bilgisi açısından anlamlı farkların oluştuğu saptanmıştır.

Karakuş 2000'de alt sosyoekonomik düzeydeki çocuklar üzerinde bir çalışma yapmıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerine 120 ders saati uygulanmıştır.

Veriler Torrance Yaratıcı Düşünce Testi A ve B sözel formları ile elde edilmiştir. Araştırma sonucunda akıcılık, orijinallik ait boyutlarında deney gurubu lehine anlamlı farklar saptanmış buna karşılık esneklik boyutunda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

BÖLÜM II.

YÖNTEM

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır.

Araştırmanın yöntemi, araştırmanın denekleri, kullanılan deneysel desen, veri toplama araçları, işlem basamakları, verilerin cinsi ve kaynağı ile verilerin analizinde kullanılan istatistik yöntem ve teknikler bu bölümde ele alınmıştır.

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma ön test son test kontrol gruplu deneysel modelde planlanmıştır.

Araştırmada deneysel desen kullanıldığından evren ve örneklem tayinine gidilmemiştir.

2.2. Çalışma Grupları (Denekler)

2003-2004 öğretim yılında Bursa ili Yıldırım ilçesi Mehmet Akif Ersoy ilköğretim okulu 7. sınıf şubelerinde öğrenim gören; yaratıcılıklarını geliştirici özel bir faaliyete katılmamış, 60 kişi çalışma gruplarını oluşturmaktadır. Deneklerin yaş ortalaması 13'tür. Denekler bir yıl önce almış oldukları resim-iş eğitimi notları ve ailelerinin sosyo-ekonomik yapıları bakımından uygulanan anket ile eşlenmiş ve 7A ve 7C şubelerinden 30 kişi deney 30 kişi ise kontrol grubuna atanmıştır. Deney grubunda ve kontrol grubunda 31 kız, 29 erkek bulunmaktadır.

2.3. Araştırma Süreci

Gerekli Milli eğitim izinleri alındıktan sonra 7. sınıflara demografik değişkenleri belirlemek üzere bir bilgi formu uygulanmıştır. Sosyoekonomik ve kültürel özellikleri hakkında bilgi toplanan denekler eşlenerek deney ve kontrol grubuna ayrılmışlardır. (Bkz ek2) Belirlenen öğrencilere 10 hafta boyunca farklı konularda üç boyutlu kil çalışmaları yaptırılmış ve kontrol grubu normal müfredat programlarına göre derslerini sürdürmüşlerdir. Program öncesinde deney ve kontrol gruplarına Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel-şekilsel B formu uygulanmış , program sonunda ise yine iki gruba Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel-şekilsel A formu uygulanarak puanlanmıştır. Bu

puanlar üzerinde yapılan istatistiksel analizler yardımıyla programın yaratıcı düşünce üzerindeki etkililiği sorgulanmıştır.

2.4. Veriler ve Toplanması:

Bu araştırmada verilerin toplanması amacı ile Bursa Mehmet Akif Ersoy ilköğretim okulunda 7. sınıflardan eşitlenmiş 30 kişi deney, 30 kişi kontrol gruplarına 2003-2004 güz döneminin başında veri toplama aracı Torrance Yaratıcı Düşünce Testi Sözel / Resim (B) ön testi olarak uygulanmıştır.

Uygulama deney grubuna on hafta süre ile yaratıcı düşünceyi geliştirmeye yönelik üç boyutlu kil çalışmalarını kapsayan bir program uygulanmış, kontrol grubunda ise resim-iş öğretmeni yıllık planını uygulamıştır. Gerek İlköğretim okulunun program işleyişini aksatmamak gerekse araştırmacının zaman şartlarından dolayı 2 grupta aynı eğitmeni uygulama yapamamıştır. Bunun istatistik sonuçları etkilemeyeceği düşünülmektedir.

Sürenin bitiminde iki gruba da Torrance Yaratıcı Düşünce Testi (A) Sözel/ Resim testleri son test olarak uygulanmıştır.

Testlerin değerlendirilmesi için test puanlama rehberi okunmuş ve ayrıca bir uzmandan eğitim alınmıştır. *

Testin kısmen subjektif bir puanlama yöntemine sahip olduğundan 10 kadar test araştırmacı ve bir diğer uzman tarafından birbirinden bağımsız olarak puanlanmış ve puan ortalamaları arasında yapılan sözel ve şekilsel puan türlerinden hiçbiri için anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu sonuca ulaşıldıktan sonra ön test ve son testlerin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.

Testin istatistiki değerlendirmeleri için bir uzmandan destek alınmıştır. ** İstatistiki çözümler için SPSS 11.0 paket programı kullanılmıştır.

---

* Testin Türkiye geçerlik ve güvenilirliğini gerçekleştiren öğretim üyesi olan Doç.Dr. A. Esra Aslan'dan yardım alınmıştır.

** Araştırma görevlisi Uzm. Mustafa Otrar

2.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki adet ölçek kullanılmıştır. Demografik özellikleri belirlemek amacıyla 9 adet sorudan oluşan kapalı uçlu bir anket uygulanmıştır. (Bkz. Ek 2)

Yaratıcı düşünce becerisini ölçmek amacıyla da Torrance Yaratıcı Düşünce testi uygulanmıştır.

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ilk kez 1966 yılında yayınlanmıştır. Sözel ve şekilsel yaratıcılığı ölçmek üzere E. Paul Torrance tarafından geliştirilmiştir. 1966 yılından bu yana Dünya üzerinde geniş kullanımı olan bir ölçektir. Test doğrudan yaratıcı düşünceyi ölçen bir araç olup, paralel formları vardır. E.P. Torrance 1974 yılında yayınlanan test manuelinde 625 kadar çalışmada atıf yapıldığından ve 1000 'ün üzerinde tez de kullanıldığından söz etmektedir.

Torrance yaratıcılığı süreç olarak ele alan araştırmacılardan biridir. Testin sözel kısmında yedi adet şekilsel kısmında ise, üç alt test bulunmaktadır.

Bu araştırmada Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel kısmında yer alan 7 etkinlikten 4'ü kullanılmıştır. Bunlar, soru sorma, nedenlerini tahmin etme, sonuçlarını tahmin etme ve ürün geliştirme alt testleridir. Bu testin alt kriterleri yaratıcı düşünmedeki sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orjinallik boyutlarını ölçmektedir.

Araştırmada uygulanan şekilsel testler ise resim oluşturma, tamamlanmamış şekil, tekrarlanan şekil etkinlikleridir. Bu testler ile düşüncedeki; akıcılık, esneklik, orjinallik, zenginleştirme, erken kapamaya direnç, başlıkların soyutluğu boyutları ölçülmüştür.

Güvenirlilik çalışmaları

Güvenirlilik çalışmalarında puanlama güvenirliliği ile ilgili bazı çalışmalar yürütülmüştür. Torrance tarafından manueli dikkatli ve okuyan kişiler 25-40 arasında test puanlatılmış ve puanlama konusunda eğitim almış kişilerin aynı testleri puanlaması ile eğitimsiz kişilerin puanlamaları karşılaştırılmıştır. Ortalamalar arasında çoğunlukla manidar fark elde edilmemiştir. Eğer 10 seviyesinde veya daha az korelasyon elde edilirse puanlayıcılar eğitime alınmıştır. Tablo 1'de puanlayıcılar arası korelasyonlar verilmiştir.

Tablo : I.

Eğitim alan ve almayan Puanlayıcılar arası 100 sözel ve şekilsel test için elde edilen veriler.

İstatistik	Sözel			Şekilsel			Zenginleştirme
	Akıcılık	Esneklik	Orijinallik	Akıcılık	Esneklik	Orijinallik	
Ortalama Puanlayıcı 1	29.3	17.9	29.1	20.7	16.5	34.6	5
Stan.sapma Puanlayıcı 1	11.2	5.6	14.2	6.9	5.9	14.2	1
Ortalama Puanlayıcı 2	29.3	17.6	29.1	20.9	16.5	35.1	5
Stan.sapma Puanlayıcı 2	11.1	5.4	14.1	6.8	5.5	13.6	1
Puanlar arası korelasyon	.99	.95	.98	.98	.98	.86	.92

Kaynak: Torrance (1974) : 17.

Torrance Yaratıcı Düşünce Testi (TTCT) puanlama kitapçığı verilen eğitimci öğretmenlerle bir başka çalışma yürütülmüştür. 25 adet test üzerinden yapılan değerlendirmede eğitim verilen ve verilmeyen grubun puanlamaları arasındaki korelasyon şekilsel testte .88 (orijinallik için), (.96) (akıcılık için) arasında değişen değerler olarak elde edilmiştir.

Puanlayıcı için iki defa puanlama sonucunda elde edilen korelasyonlar alınmıştır. Yirmi beş adet testin puanlamasından elde edilen korelasyonlar aşağıda verilmiştir.

Tablo II

Eğitim öncesi ve sonrası puanlayıcı puanlama korelasyonları.

	Korelasyon katsayıları			
	Akıcılık	Esneklik	Orijinallik	Zenginleştirme
Birinci sınıf Öğretmenleri	.95	.96	.94	.97
İkinci sınıf Öğretmenleri	.89	.80	.88	.97
Üçüncü sınıf Öğretmenleri	.98	.98	.66	.82
Dördüncü sınıf Öğretmenleri	.99	.97	.89	.85
Beşinci sınıf Öğretmenleri	.99	.97	.94	.93
Altıncı sınıf Öğretmenleri	.96	.94	.88	.91
Ortalama	.96	.94	.88	.91

Kaynak: Torrance (1974) : 18.

Test- tekrar-test Güvenirliği

İlk alışma St Croix, Wisconsin'de yapılmıştır ve 118 dördüncü, beşinci ve altıncı sınıf öğrencisi çalışmaya katılmıştır. İkinci alışma ise White Bear, St Paul, Minnesota'da kırsal kesimindeki bir okuldaki 54 yaratıcı yazma grubuna katılan (28 deney, 26 kontrol grubu) beşinci sınıf öğrencisinden elde edilmiştir. Sözel ve şekilsel testlerin A ve B formları bir iki haftalık ara ile uygulanmıştır. Üçüncü gruba da sekiz ay sonra uygulama yapılmıştır.

Tablo III.

Ürün geliştirme alt testi A ve B formu korelasyonları

	Wiscon. 4-6 sınıf	Minnesota Deney	Kontrol
Sözel akıcılık	.93	.87	.79
Sözel esneklik	.84	.84	.61
Sözel orijinallik	.88	.79	.73
Şekilsel Akıcılık	.71	.50	.80
Şekilsel Esneklik	.73	.63	.64
Şekilsel Orijinallik	.85	.60	.60
Şekilsel Zenginleştirme	.83	.71	.80

Kaynak: Torrance (1974) : 19.

Orijinal test geçerlik alışmaları

Yapı Geçerliği

Weisberg ve Springer (1961) , 32 adet üstün yetenekli kişi ile bir çalışma yürütmüştür. Ortanca değerini kesme noktası olarak kullanarak çok ve az yaratıcı olanların kişilik yapılarını karşılaştırmıştır. Soru Sorma, Nedenleri Tahmin Etme, Sonuçları Tahmin Etme, Teneke Kutuların Alışılmadık Kullanımları ve Daireler testleri kullanılmıştır. Kişilik testi olarak Rorschach Bir aile iz testleri kullanılmıştır. Ailelerin, psikiyatristlerin çocuklar hakkındaki yargıları altılı likert bir ölçekle alınmıştır. Yaratıcı ocukların özellikleri anlamlı şekilde farklı bulunmuştur. Güçlü benlik imajı, kolay hatırlama, mizah vb. özellikler.

Fleming ve Weintraub (1962) 68 kişilik üstün yetenekli ilköğretim öğrencisi üzerinde katılık ve TTCT puanları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Puanlar arasında 0.01 düzeyinde anlamlı korelasyon (-.41) bulunmuştur. Esnek düşüncenin önemli belirti

olarak ele alındığı yaratıcı düşüncenin bu test ile ölçülebildiğine kanıt olarak kabul edilmiştir.⁶²

Bu ve bunun gibi pek çok geçerlik çalışmasının ardından da tatmin edici sonuçlar elde edilmiştir.

Türkçe Dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik, geçerlik çalışmalarında ise şu çalışmalar yapılmıştır.

Test ilk kez ilköğretim öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bir tez çalışması için Şekilse A formu Türkçeleştirilmiştir. 5. sınıfa devam eden 58 öğrenciye test tekrar test uygulaması yapılmıştır. (.34) ile (.68) arasında korelasyon katsayısı elde edilerek kullanılmıştır.⁶³

Testin anaokulu, ilköğretim, lise ve yetişkin yaş grupları A ve B formları için Aslan (1999) tarafından dilsel eşdeğerlik, güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında üç ayrı uzman tarafından çevrilmiş ve elde edilen Türkçe ve İngilizce formları iki dili de bilen 30 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Sözel test için (.64- .86) arasında değişen ve 0.01 düzeyinde anlamlı korelasyon değerleri, şekilsel kısım için ise, (.50) ile (.96) arasında değişen, 0.01 ve .05 düzeyinde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Ayrıca puan türlerinin tümü için İngilizce ve Türkçe form ortalamalar arası farklılık t testi ile analiz edilmiştir. T testi sonuçlarına göre farksızlık beklenmekte iken 7 alt test türü için ortalamalar arası anlamsız farklılık elde edilirken Başlıkların soyutluğu (şekilsel test) alt puan türü için anlamlı sonuç elde edilmiştir. Tüm puan türleri aynı yönergeye bağlı olarak elde edildiğinden diğer yedi test için anlamsızlık elde edildiğinden bu sonucun örneklemin özelliğinden kaynaklanan bir durum olduğu düşünülmüş ve testin Türkçe yönergelerinin kullanılmasına karar verilmiştir.

Türkçe TTCT güvenilirlik sonuçları

Güvenirlik çalışmaları kapsamında test tekrar test ve iç tutarlılık hesaplamaları yapılmıştır. İlkokul için (.89 ile (.86) arasında, Lise için (.71) ile (.62) arasında, yetişkin

⁶²Torrance E.P., Norms-Technical Manual Torrance Tests Of Creative Thinking, Scholastic Testing Service., U.S.A., 1974.

⁶³Öner, N., Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları., İstanbul., 1994.

formu için (.68) ile (.81) arasında değişen cronbach alfa korelasyon katsayıları elde edilmiştir.⁶⁴

Geçerlik çalışmaları kapsamında Wonderlic ve Wais testleri ile kriter geçerliği çalışmaları yapılmıştır. Wais'ın parça birleştirme alt testi ile (.66) benzerlik alt testi ile ($r = -.73$) .01 seviyesinde manidar ilişki saptanmıştır. Ayrıca muhakeme alt testi ile ($r = -.67$) 0.01 düzeyinde manidar ilişki saptanmıştır.

Kişilik testi ile TTCT arasında yapılan karşılaştırmalarda, Sıfat Testi ile arasındaki ilişki karşılaştırılmıştır. Danışmaya Hazır Olma ile orijinallik arasında ($r = -.34$) 0.05 seviyesinde negatif ilişki saptanmıştır. Akıcılık puanı ile Düzen alt ölçeği arasında ($r = -.34$) negatif ilişki elde edilmiştir.

Bunun yanı sıra madde analizi yapılmıştır. Madde dahil (item total) ve madde hariç(item remainder) ve ayırt edicilik analizlerinde sözel ve şekilsel testin tüm puan türleri için anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

2.6. Verilerin Çözümleme Yöntemi

Testlerin dağılımının homojenliği belirlenerek işleme başlanmıştır. Bunun için uygulanan Dermografik anket sonuçları değerlendirilmiştir. Puanlama güvenilirliğini sağlamak amacıyla Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ön testleri bir kez araştırmacı bir kez de eğitim veren uzman tarafından 10 kişi için 2 kez değerlendirilerek istatistiksel açıdan puanlamalar arasında fark olup olmadığı incelenmiştir. (Bkz.Ek: 3)

---

⁶⁴ Aslan, A Esra., Adaptation Of Torrance Test Of Creative Thinking., Washington D.C., International Conference On Test Adaptation Proceedings., George Town University., 1999.

Tablo IV .

Grupların oluşturulmasında kullanılan anket sonuçları.

		KONTROL GRUBU	DENEY GRUBU
Öğrenci Sayısı		30	30
Erkek Öğrenci		14	15
Kız Öğrenci		16	15
6.Sınıf Resim-İş Notları	5 Puan	24	23
	4 Puan	6	7
Anne eğitim Durumu	İlköğretim	25	26
	Lise	4	3
	Üniversite	1	1
Baba eğitim Durumu	İlköğretim	21	21
	Lise	7	8
	Üniversite	2	1
Okul dışı sanat faaliyetine katılma durumu		-	-
Sanat faaliyetlerini izleme sıklığı (yılık)	Evet	25	24
	Hayır	5	6
Galeride sergi izleme durumu	Evet	11	11
	Hayır	19	19
Bir müzeyi görme durumu	Evet	18	19
	Hayır	12	11
Bursa dışında bir şehir görme durumu	Evet	30	29
	Hayır	-	1

Puanlama açısından istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olmadığı saptandıktan sonra Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel ve şekilsel testleri değerlendirilerek yaratıcı düşünce açısından grupların homojenliği kontrol edilmiştir.

Tablo : V.

Sözel Alt Boyutlar Ön-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Puanlar	Grup	N	Sıra lamalar Ortalaması	Sıralam alar Toplamı	U	z
Sözel akıcılık	Kontrol	30	34,85	1045,50	319,500	-1,932
	Deney	30	26,15	784,50		
	Toplam	60				
Sözel esneklik	Kontrol	30	34,85	1045,50	319,500	-1,936
	Deney	30	26,15	784,50		
	Toplam	60				
Sözel orijinallik	Kontrol	30	33,98	1019,50	345,500	-1,551
	Deney	30	27,02	810,50		
	Toplam	60				

p>05

Tablo V'de görüldüğü gibi; deney ve kontrol gruplarının Torrance Yaratıcılık Testi Sözel Alt Boyutları (sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orijinallik) öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney-U analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>.05).

Tablo : VI.

Şekilsel Alt Boyutlar Ön-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Puanlar	Grup	N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	U	z
Şekilsel Akıcılık	Kontrol	30	30,85	925,50	439,500	-,156
	Deney	30	30,15	904,50		
	Toplam	60				
Şekilsel Orijinallik	Kontrol	30	31,50	945,00	420,000	-,446
	Deney	30	29,50	885,00		
	Toplam	60				
Baslıkların Soyutluğu	Kontrol	30	30,68	920,50	444,500	-,082
	Deney	30	30,32	909,50		
	Toplam	60				
Şekilsel Zenginleştirme	Kontrol	30	32,55	976,50	388,500	-,915
	Deney	30	28,45	853,50		
	Toplam	60				
Erken Kapanmaya Direnç	Kontrol	30	29,97	899,00	434,000	-,242
	Deney	30	31,03	931,00		
	Toplam	60				
Şekilsel Bonus	Kontrol	30	33,38	1001,50	363,500	-1,281
	Deney	30	27,62	828,50		
	Toplam	60				

Tablo VI'da görüldüğü gibi; deney ve kontrol gruplarının Torrance Yaratıcılık Testi Şekilsel Alt Boyutları (şekilsel akıcılık, şekilsel orijinallik, baslıkların soyutluğu, şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel bonus) öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney-U analizi sonucunda, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p > .05$). Bu sonuçlar, deneysel çalışma öncesinde yaratıcılık açısından deney ve kontrol grupları arasında bir farklılık olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

BÖLÜM III.

BULGULAR

Bu araştırmada resim-iş dersinde üç boyutlu kil çalışmaları yapılmasının yaratıcı düşünce üzerine etkisinin anlamlı olup olmadığı araştırılmıştır. Bulgular araştırmanın denencelerine göre aşağıda verilmiştir.

3.1. Birinci Denence İle İlgili Bulgular Ve Yorumları

Birinci denence Resim-iş dersinde yaratıcı düşünceyi geliştirmeyi amaçlayan kil çalışmaları ile bir program uygulanan deney grubunun Torrance Yaratıcı Düşünce Testi B sözel/şekilsel puanları ile Torrance Yaratıcı Düşünce Testi A sözel/şekilsel puanları arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Bu denenceyi test etmek üzere Torrance Yaratıcı Düşünce Testlerinden elde edilen sözel yaratıcılık puanları Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi ile kontrol edilmiş, bu veriler Tablo VII ile verilmiştir.

Tablo VII.

Deney Grubunun Sözel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları

Puanlar	Değerler	N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	Z
S.Akıcılık Sontest Sözel Akıcılık Öntest	Negatif Değer	0	,00	,00	-4,783*
	Pozitif Değer	30	15,50	465,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			
S.Esneklik Sontest Sözel Esneklik Öntest	Negatif Değer	1	1,00	1,00	-4,765*
	Pozitif Değer	29	16,00	464,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			
S.Orijinallik Sontest Sözel Orijinallik Öntest	Negatif Değer	0	,00	,00	-4,783*
	Pozitif Değer	30	15,50	465,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			

*p<.001

Tablo VII’de görüldüğü gibi; deney grubunun Torrance Yaratıcılık Testi Sözel Alt Boyutları (sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orijinallik) öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi (Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi) sonucunda, tüm alt boyutlarda öntest-sontest puanları arasında istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık sontest puanlarının lehine gerçekleşmiştir.

Bu istatistiksel sonuçlara dayanarak uygulanan program sonucunda deney grubundaki öğrencilerin sözel yaratıcılıklarının anlamlı bir şekilde geliştiği sonucuna varılmaktadır.

Birinci denencenin 2. basamağını oluşturan deney grubundaki öğrencilerin şekilsel yaratıcı düşünce puanları ise ön ve son testleri puanları yine Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi ile kontrol edilmiştir. Bu veriler Tablo VIII’de verilmiştir.

Tablo : VIII.

Deney Grubunun Şekilsel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları

Puanlar	Değerler	N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	z
Şekilsel Akıcılık Sontest Şekil Akıcılık Öntest	Negatif Değer	2	2,50	5,00	-4,517*
	Pozitif Değer	26	15,42	401,00	
	Eşit	2			
	Toplam	30			
Şekilsel Orijinallik Sontest Şekil Orijinallik Öntest	Negatif Değer	1	1,00	1,00	-4,767*
	Pozitif Değer	29	16,00	464,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			
Başlıkların Soyutluğu Sontest Başlıkların Soyutluğu Öntest	Negatif Değer	0	,00	,00	-4,786*
	Pozitif Değer	30	15,50	465,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			
Zenginleştirme Sontest Zenginleştirme Öntest	Negatif Değer	1	3,00	3,00	-4,565*
	Pozitif Değer	27	14,93	403,00	
	Eşit	2			
	Toplam	30			
Erken Kapanmaya Direnç Sontest Erken Kapanmaya Direnç Öntest	Negatif Değer	1	4,00	4,00	-4,373*
	Pozitif Değer	25	13,88	347,00	
	Eşit	4			
	Toplam	30			
Bonus Sontest Bonus Öntest	Negatif Değer	0	,00	,00	-4,784*
	Pozitif Değer	30	15,50	465,00	
	Eşit	0			
	Toplam	30			

*p<.001

Tablo VIII'de görüldüğü gibi; deney grubunun Torrance Yaratıcılık Testi Şekilsel Alt Boyutları (şekilsel akıcılık, şekilsel orijinallik, başlıkların soyutluğu, şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel bonus) öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi (Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi)

sonucunda, tüm alt boyutlarda öntest-sontest puanları arasında istatistiksel açıdan $p < .001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık sontest puanlarının lehine gerçekleşmiştir.

Bu sonuçlar, deney grubunun deneysel çalışma öncesindeki şekilsel yaratıcılık düzeyinin deneysel çalışma sonrasında belirgin bir şekilde yükseldiği sonucunu ortaya koymaktadır.

3.2. İkinci Denence İle İlgili Bulgular Ve Yorumları

Kontrol grubunu oluşturan geleneksel Resim-iş eğitimi programının devam ettiren öğrencilerin sözel yaratıcı düşünce yetenekleri Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi ile kontrol edilmiştir. Bu veriler Tablo IX.da verilmiştir.

Tablo : IX.
Kontrol Grubunun Sözel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları

Puanlar	Değerler	N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı	z
S.Akıcılık Sontest Sözel Akıcılık Öntest	Negatif Değer	5	11,10	55,50	-3,505**
	Pozitif Değer	24	15,81	379,50	
	Eşit	1			
	Toplam	30			
S.Esneklik Sontest Sözel Esneklik Öntest	Negatif Değer	6	10,58	63,50	-3,021*
	Pozitif Değer	21	14,98	314,50	
	Eşit	3			
	Toplam	30			
S.Orijinallik Sontest Sözel Orijinallik Öntest	Negatif Değer	2	7,25	14,50	-4,485*
	Pozitif Değer	28	16,09	450,50	
	Eşit	0			
	Toplam	30			

* $p < .01$

** $p < .001$

Tablo IX'da görüldüğü gibi; kontrol grubunun Torrance Yaratıcılık Testi Sözel Alt Boyutları (sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orijinallik) öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi (Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi)

sonucunda, tüm alt boyutlarda öntest-sontest puanları arasında istatistiksel açıdan sözel esneklik alt boyutu için $p<.01$; diğer sözel alt boyutları için $p<.001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık sontest puanlarının lehine gerçekleşmiştir.

Yaratıcı Düşünceyi geliştirici özel bir program uygulanmadığı halde kontrol grubundaki öğrencilerin Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel yaratıcılık puanlarındaki anlamlı düzeydeki artış başka deneysel bir çalışmada da benzer bir durum Hawthorne Etkisi ile açıklanmıştır.* “Hawthorne Etkisi; araştırma kapsamına alınmış olmak bireylerin tutumlarını olumlu yönde etkileyebileceği olarak belirtilmektedir.”

Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin şekilsel yaratıcılık düşünce yetenekleri öntest ve son testlerin karşılaştırıldığı Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi ile kontrol edilmiştir. Bu veriler Tablo X’da verilmiştir.

---

*Başal, Handan, Asude., “Üniversiteye Giriş Sınavlarına Hazırlanan Öğrencilere Uygulanan Grup Rehberliğinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Üzerine Etkisi”., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt XII., sayı 1 1999, 167.

Tablo : X.

Kontrol Grubunun Şekilsel Alt Boyutlar Öntest-Sontest Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Non-Parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi Sonuçları

Puanlar	Değerler	N	Sıra lamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı	z
Şekilsel Akıcılık Sontest Şekil Akıcılık Öntest	Negatif Değer	3	9,50	28,50	-4,091**
	Pozitif Değer	26	15,63	406,50	
	Eşit	1			
	Toplam	30			
Şekilsel Orijinallik Sontest Sekil Orijinallik Öntest	Negatif Değer	5	6,30	31,50	-4,138**
	Pozitif Değer	25	17,34	433,50	
	Eşit	0			
	Toplam	30			
Başlıkların Soyutluğu Sontest Başlıkların Soyutluğu Öntest	Negatif Değer	11	8,36	92,00	-1,662
	Pozitif Değer	13	16,00	208,00	
	Eşit	6			
	Toplam	30			
Zenginleştirme Sontest Zenginleştirme Öntest	Negatif Değer	4	14,00	56,00	-3,069*
	Pozitif Değer	22	13,41	295,00	
	Eşit	4			
	Toplam	30			
Erken Kapanmaya Direnç Sontest Erken Kapanmaya Direnç Öntest	Negatif Değer	5	10,40	52,00	-3,325*
	Pozitif Değer	22	14,82	326,00	
	Eşit	3			
	Toplam	30			
Bonus Sontest Bonus Öntest	Negatif Değer	3	11,17	33,50	-4,095**
	Pozitif Değer	27	15,98	431,50	
	Eşit	0			
	Toplam	30			

*p<.01
**p<.001

Tablo X'da görüldüğü gibi; kontrol grubunun Torrance Yaratıcılık Testi Şekilsel Alt Boyutları (şekilsel akıcılık, şekilsel orijinallik, başlıkların soyutluğu, şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel bonus) öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Wilcoxon Signed Ranks Testi (Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi) sonucunda, tüm alt boyutlarda öntest-sontest puanları arasında istatistiksel açıdan

zenginleştirme, erken kapanmaya direnç alt boyutları için $p < .01$; şekilsel orijinallik, şekilsel akıcılık ve bonus alt boyutları için $p < .001$ düzeyinde anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık sontest puanlarının lehine gerçekleşmiştir. Başlıkların soyutluğu alt boyutunda ise istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin son testlerindeki zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel orijinallik ve bonus puanlarındaki artış sözel testlerde olduğu gibi “Hawthorne Etkisi” ile açıklanabilir.

3.3. Üçüncü Denence İle İlgili Bulgular Ve Yorumları

Üçüncü denenceyi oluşturan deney ve kontrol gruplarının sözel sontestleri arasında anlamlı bir artış olup olmadığının belirlemek üzere Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi uygulanmıştır. Bu veriler Tablo XI’de verilmiştir.

Tablo : XI.

Deney ve Kontrol Gruplarının Sözel Alt Boyutlar Son-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Puanlar	Grup	N	Sırala malar Ortalaması	Sıralam alar Toplamı	U	z
Sözel akıcılık	Kontrol	30	17,50	525,00	525,000	-5,769*
	Deney	30	43,50	1305,00		
	Toplam	60				
Sözel esneklik	Kontrol	30	19,22	576,50	576,500	-5,012*
	Deney	30	41,78	1253,50		
	Toplam	60				
Sözel orijinallik	Kontrol	30	17,10	513,00	513,000	-5,945*
	Deney	30	43,90	1317,00		
	Toplam	60				

Tablo XI’de görüldüğü gibi; deney ve kontrol gruplarının Torrance Yaratıcılık Testi Sözel Alt Boyutları (sözel akıcılık, sözel esneklik, sözel orijinallik) sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney-U analizi sonucunda, tüm sözel alt boyutlarda gruplar

arasında istatistiksel açıdan $p < .001$ anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık deney gurubunun lehine gerçekleşmiştir. Uygulama yapılan grubun sözel yaratıcılıklarında anlamlı bir artış olduğu saptanmıştır.

Üçüncü denencenin 2. basamağını oluşturan deney ve kontrol gruplarının şekilsel son testleri arasında anlamlı bir artış olup olmadığının belirlemek üzere Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi uygulanmıştır. Bu veriler Tablo XII'de verilmiştir.

Tablo : XII.

Deney ve Kontrol Gruplarının Şekilsel Alt Boyutlar Son-test Puanları Arasında Bir Farklılık Olup Olmadığını Belirlemek İçin Yapılan Non-Parametrik Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Puanlar	Grup	N	Sıra lamalar Ortalaması	Sıralam alar Toplamı	U	z
Şekilsel Akıcılık	Kontrol	30	26,52	795,50	330,500	-2,223
	Deney	30	34,48	1034,50		
	Toplam	60				
Şekilsel Orijinallik	Kontrol	30	19,42	582,50	117,500	-4,930
	Deney	30	41,58	1247,50		
	Toplam	60				
Bashıkların Soyutluğu	Kontrol	30	19,73	592,00	127,000	-4,790
	Deney	30	41,27	1238,00		
	Toplam	60				
Şekilsel Zenginleştirme	Kontrol	30	20,40	612,00	147,000	-4,530
	Deney	30	40,60	1218,00		
	Toplam	60				
Erken Kapanmaya Direnc	Kontrol	30	25,77	773,00	308,000	-2,124
	Deney	30	35,23	1057,00		
	Toplam	60				
Şekilsel Bonus	Kontrol	30	17,68	530,50	65,500	-5,67
	Deney	30	43,32	1299,50		
	Toplam	60				

Tablo XII'de görüldüğü gibi; deney ve kontrol gruplarının Torrance Yaratıcılık Testi Şekilsel Alt Boyutları (şekilsel akıcılık, şekilsel orijinallik, bashıkların soyutluğu, şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnc, şekilsel bonus) sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığını belirlemek üzere yapılan non-parametrik Mann Whitney-U analizi sonucunda, tüm şekilsel alt boyutlarda gruplar

arasında istatistiksel açıdan $p < .001$ anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu farklılık deney grubunun lehine gerçekleşmiştir.

Bu istatistiksel sonuçlara dayanılarak Resim-İş dersinde uygulanan üç boyutlu kil programının öğrencilerin şekilsel yaratıcı düşüncelerini geliştirmede etkili olduğunu söyleyebiliriz.

BÖLÜM IV.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın bulgularına ve yorumlarına bağlı olarak ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin önerilere yer verilmektedir.

4.1. Sonuçlar

Bu araştırmanın problemi “Üç boyutlu kil çalışmaları ile yaratıcılık geliştirilebilir mi?” şeklinde ortaya konulmuştur.

Bu probleme cevap ararken çeşitli denenceler geliştirilmiş, buna bağlı olarak veriler demografik test, Torrance Yaratıcı Düşünme Testi'nin A ve B formunun uygulama öncesi ve sonrasında uygulanması ile elde edilmiştir. Aşağıda bu deneceler ile ilgili ulaşılan bulguların sonuçları özetlenmiştir.

1. Resim-İş dersinde üç boyutlu kil çalışmaları ile yaratıcı düşünmeyi geliştirmeye yönelik bir program uygulanan deney grubunun ön Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri ile son Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri arasında son testler lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

2. Geleneksel Resim-İş eğitimi sürdürülen kontrol grubunun ön Torrance Yaratıcı Düşünce Sözel Testi ve son Torrance Yaratıcı Düşünce Sözel Testlerinin tüm alt boyutlarında ve Torrance Yaratıcı Düşünce Testi şekilsel zenginleştirme, erken kapanmaya direnç, şekilsel orijinallik ve bonus puanlarında son testler lehine anlamlı bir farklılık saptanmış ve deneysel çalışma kapsamına alınan grubun tutum ve davranışlarında bir düzelme ve gelişme olabileceği şeklinde özetlenen “Hawthorne Etkisi” ile açıklanmıştır.

3. Deney ve kontrol gruplarının Torrance Yaratıcı Düşünce Testi sözel/şekilsel son testleri arasında yapılan istatistiksel çalışma sonrasında tüm alt boyutlarda deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

4.2. Öneriler

Bu araştırmada elde edilen bulgular dikkate alınarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

A. Öğretimin Gerçekleşmesine Dönük Öneriler.

1. Sanat eğitimi yaratıcılığın geliştirilebileceğı en etkili alan olduğuna göre daha duyarlı bir gençlik daha güzel bir çevre ve daha insancıl bir toplum için çocuklarımızın sanatsal zekalarının eğitime gereken zaman ve önem verilmelidir.

2. Toplumlar kültürleri ile ayakta kalabileceklerdir. Daha düzeyli bir kültür ortamı için gençlerimizin sanatsal eğitime en az diğerkonu alanları kadar önem verilmelidir.

3. Günümüzde çocukların bakış açılarının geliştirilmesi çok önemlidir. Yaratıcı, araştırmacı, yenilikçi bir nesil yetiştirilebilmesi için yaratıcılığı geliştirmeye gereken önem verilmeli ve tüm müfredat programları içinde yerini almalıdır.

4. Resim-İş dersi müfredat programlarına yer alan ü boyutlu kil çalışmalarına gereken zaman, yer ve önem verilmelidir.

5. Resim-İş dersi programlarında yer alan üç boyutlu çalışmalar kil ile yaratıcı düşünmeyi geliştirmeye yönelik olarak çok etkili bir şekilde kullanılabilir.

6. Eğitimcilere Yaratıcı Düşünme becerilerini ve geliştirme tekniklerini anlatacak hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir. Yaratıcı düşünmeyi geliştirici etkinlikler konusunda Resim-İş öğretmenleri uygulamalı hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler ile bilinçlendirilmelidir.

7. Eğitimcilerin Resim-İş eğitimi konusundaki gelişmelerden haberdar olup çağın koşullarına göre kendilerini yenileyebilmeleri için mesleki bilgi ve tecrübelerini geliştirmeye yönelik hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir.

8. Eğitim programlarındaki hedefler öğrencilerin yaratıcı düşünmelerini engellemeyecek, mevcut olan yeteneklerini teşvik ederek geliştirmeye yönelik olarak yeniden düzenlenmelidir.

9. Eğitimi bir bütün olarak almak gerekir. Yaratıcı Düşünmeyi geliştirmeye yönelik çalışmalar Resim-İş dersi ile sınırlandırılmayıp tüm konu alanlarında etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

B. Yapılacak Araştırmalara İlişkin Öneriler.

1. Yapılmış olan çalışmalara ışık tutmak üzere değişik tip ve düzeydeki okullarda yakın konu alanlarında benzer araştırmalar yapılmalıdır.
2. Yaratıcı Düşünme Becerilerini geliştirmenin yararlarını ortaya koyan araştırmalar farklı yaş dilimlerinde ve farklı konular üzerinde yapılmalıdır.
3. Bu konuda daha ileri istatistik teknikler ile çalışabilmek ve daha genel sonuçlara varabilmek için geniş örneklemeler üzerinde çalışılmalıdır.
4. Bu konuda daha genel yargılara ulaşabilmesi için uygulanan Yaratıcı Düşünmeyi geliştirmeyi amaçlayan program geliştirilerek ve daha uzun bir zaman dilimine yayılarak uygulanabilir.
5. Bu tür deneysel araştırma çalışmaları çok emek ve zaman gerektirdiğinden daha geniş kitleler ile çalışarak daha genel sonuçlara ulaşabilmek için grup çalışmaları yapılabilir.
6. Yaratıcı Düşünme Yeteneği ile ilgili olarak yapılacak araştırmalarda aile, sosyal çevre, cinsiyet, yaş, okul ortamı gibi değişkenler üzerinde yoğunlaşılabilir.
7. Yaratıcı düşünme yeteneği konusunda yapılacak araştırmaların güzel sanatlar (lise, üniversite) eğitimi alan ve almayan öğrenciler arasındaki farkı ortaya koymaya yönelik bir çalışma ile yaratıcı düşünme ve sanat eğitimi arasındaki ilişkiyi ortaya koyması açısından etkili olacaktır.

KAYNAKLAR

TÜRKÇE YAYINLAR

a) Kitaplar

Artut, Kâzım., Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri., Anı Yayıncılık., Ankara., 2001.

Arık, İ.Alev Yaratıcılık., Kültür Bakanlığı, Ankara , 1990

Aslan, Esra., Örgütte Kişisel Gelişim., Nobel Yayıncılık., Ankara.,2002

Bademci, Vahit ., Aymazlığın Sonu., Geleceği Tehlikede Bir Ulus., Ankara Gazi Kitabevi Yayınları., 1997

Black, Robert Allen., Kırık Mum Boyalar., Nobel Yayın Dağıtım., (Çeviri A Esra Aslan)., Ankara., 2003

Cüceloğlu, Doğan., İnsan Ve Davranışı., Remzi Kitabevi 6.Basım., İstanbul., 1996

Gökaydın, Nevide., Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı., Sedir Yayınevi., Birinci Basım., Ankara.,1990.

Gardiner Harry W., Çocuk Ergen Gelişimi., İmge Kitabevi., Ankara., 2001.

Karasar, Niyazi., Bilimsel Araştırma Yöntemi., Nobel Yayın.Dağıtım., Dokuzuncu Baskı., Ankara 1999.

Kehneyumi, Zerrin., Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi., Yapı Kredi Yayınları., Üçüncü Baskı ., İstanbul., 2002.

Kırıçoğlu, Olcay Tekin., Sanatta Eğitim., Pe-Gem Yayıncılık., İkinci Baskı., Ankara.,2002

May, Rollo., Yaratma Cesareti., (Çev:Alper Oysal)., Metis Yayınları., Yedinci Baskı., İstanbul.,2001

Özsoy, Vedat., Görsel Sanatlar Eğitimi., Gündüz Eğitim ve Yayıncılık., Ankara.,2003

Öner, N., Türkiye’de Kullanılan Psikolojik Testler., Boğaziçi Üniversitesi Yayınları., İstanbul., 1994.

- San, İnci., Sanat Eğitimi Kuramları., Özen Matbaacılık., Ankara.,1983
- San, İnci., Sanat ve Eğitim., Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları., Ankara 1985.
- Sungur, Nuray., Yaratıcı Düşünme., Özgür Yayıncılık., Ankara 1997.
- Sungur, Nuray., Yaratıcı Okul Düşünen Sınıflar., Evrim Yayıncılık., İstanbul., 2001
- Sözen Metin, Tanyeli Uğur., Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü., Remzi Kitabevi., İstanbul., 1986.
- Rawlinson, J Geoffrey., Yaratıcı Düşünme Ve Beyin Fırtınası., Rota Yayınevi., (Çeviren:Osman Değirmen)İstanbul.,1995
- Ünver, Erdem., Sanat Eğitimi., Nobel Yayınevi., Ankara.,2002
- Üstündağ, Tülay., Yaratıcılığa Yolculuk., Pe- Gem Yayıncılık Ankara., 2002
- Velioğlu, Süleyman., İnsan ve Yaratma Edimi., Türkiye İş Bankası Yayınları ., İstanbul., 2000
- Yavuz (Yavuzer), Halide., Yaratıcılık., Boğaziçi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Bölümü., İstanbul.,3.Basım 1996
- Yavuzer, Haluk., Resimleriyle Psikolojisi., Remzi Kitabevi, 15. Basım.,İstanbul.,1998
- Yavuzer, Haluk., Resimleriyle Çocuk., Remzi Kitabevi 7.Basım., İstanbul., 1998
- Yavuzer, Haluk., Okul Çağı Çocuğu., Remzi Kitabevi., İstanbul.,2000
- Yıldırım, Ramazan., Öğrenmeyi Öğrenmek., Sistem Yayıncılık., 6.Basım., İstanbul., 2002.
- Yıldırım,Ramazan., Yaratıcılık Ve Yenilik., Sistem Yayıncılık., 3. Basım., İstanbul., 2002.

b. Makale, Bildiri vd.

Aslan, Esra., "Kavram Boyutunda Yaratıcılık", Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi., sayı:16., 2001

Aslan, Esra., Torrance Yaratıcı Düşünce Testlerinin Türkçe Versiyonu., Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi., İstanbul.

Başal, Handan, Asude., "Üniversiteye Giriş Sınavlarına Hazırlanan Öğrencilere Uygulanan Grup Rehberliğinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Üzerine Etkisi", Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt XII., sayı 1 1999

Özer, Zühal ;"Yaratıcılığa Giden Yolda Beyin Fırtınası" Bilim ve Teknik Dergisi. Tubitak Yayınları, İstanbul 1998., s.50.

Özsoy Vedat., "75. Yılda Sanat Eğitimi ve Öğretimi (Resim- iş Eğitimi)", Milli Eğitim Dergisi., Sayı 139., 1998.

Yetkin, Suvat Kemal., "Sanat Meseleleri" 1962, Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri" Eğitim Fak.Dergisi I.14:125-129, 1968

Yontar , A. "İnsanda Yaratıcılığın Gelişimi" , "Yaratıcılık ve Eğitim", Türk Eğitim Dergisi Yayınları., Ankara., 1993

İNGİLİZCE YAYINLAR

Aslan, A Esra., Adaptation Of Torrance Test Of Creative Thinking., Washington D.C., International Conference On Test Adaptation Proceedings., George Town University., 1999

Bustiner, Irving . "Creativity Training: Manegement Tool for High Scool Department Chairmen " Journal of Experimental Education , Vol:41(4) 1973

Brommer, F.Gerald., F Horn George., Art in Your Visual Anvironment., Davis Publications, hc., U.S.A. 1985.

Chapman, H.Laura ., A World Of Images., Davis Publications, Lac, Massachusetts, U.S.A. 1992.

Gonzales, M.,A.Campos "Mental İmagery and Cretive Thinking" Journal of Psychology İnterdisciplinary. July, Vol:131: 4:357-365 1997

Haven, G.A. Jr., "Creative Thought, Productivity and the Self Concept" psychological Report, 16, 1965,

Halpin, G., G. Halpin, E.P. Torrance, "Relationships Between Creative Thinking Abilities and a Measure of the Creative Personality" ,Educational and Psychological Measurement , 34, 1974.

Meadows, Sara., The Child As Thinkerşi., Routledge., London, 1993.

Santrock, John., Life-Span Development., Brown Benchmark Publishers., America., 1996.

Sisk, D.A, "The Relationship Between Self- Concept and Creative Thinking of Elementary School Children An Experimental Investigation" , Dissertation Abstracts International" ,Üniversity of California, 27 (8-A), 1967,2455

Torrance E.P., Norms-Technical Manual Torrance Tests Of Creative Thinking., Scholastic Testing Service., U.S.A., 1974.

Torrance, E. P. & Ball, O. E., Torrance Tests Of Creative Thinking. Streamlined(Revised) Manual. Benseville, IL: Scholastic Testing Service. 1984

Yararlanılan Tezler

Aslan, Esra, "Yaratıcı Düşünceli Bireylerin Psikolojik İhtiyaçları", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1994.

Aslan, Esra., "Yaratıcı Düşünce Yeteneğine Sahip Ergenlerin Danışmanlığına, İhtiyaç Duydukları Problem Alanları Üzerine Bir Araştırma"., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., İstanbul 1985.

Ak, Aysun., "Orta Dereceli Okullarda Sanat Eğitimi"., (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)., Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Eskişehir., 1996.

Aydoğdu, K., "İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencileri ile Yapılan Grup Rehberliği Programının Kendine Güven'e Etkisi Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara. 1997.

Eratay, Emine., "7-11 Yaş Çocuklarının Yaratıcılıkları İle Psiko-Sosyal Gelişimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü., Ankara, 1993.

Erim, Gonca., "Temel Tasarım İçerisinde Yaratıcılığın Önemi" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)., Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü., Bursa., 1995.

Emir, Serap., "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yaratıcı Düşünmenin Erişime ve Kalıcılığa Etkisi", Hacettepe Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü., Ankara., 2001.

Genç, Güler., "12-18 Yaşları Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Arası Çocuklarda Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Trabzon-1999.

İneç, Saadet., "İlköğretim Resim-İş Dersinde Kopya Yöntemi" (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Bursa., 2002.

Karageyik İlknur "Sanatsal Yaratmayı Güçlendirme Amaçlı Eğitim Uygulamalarında Kuramsal Yetkinlik Kazandırma", İzzet Baysal Üniversitesi, Abant., 1997.

Karakuş, Mehmet. "Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki İlköğretim İkinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılık Düzeylerine Yaratıcı sorun Çözme Programının Etkisi" (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi) Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Adana., 1999.

Mutafoğlu, Hale., "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim Okullarının Resim-İş Dersi Programlarında Yer Alan Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmalarının Önemi Ve Eğitsel Değeri", Yayınlanmamış Yüksek L. Tezi., Ankara Ün. Sosyal Bil. Ens., 1999.

Ömeroğlu, Esra, "Anaokuluna Giden Beş Altı Yaşındaki Kız ve Erkek Çocuklarının Zeka ve Yaratıcılık Seviyeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Basılmamış Master Tezi, Ankara H.Ü.S.B.E 1986.

Öncü, Türkan "Torrance Yaratıcı Düşünce Testleri ve Wartegg-Biedma Testi Aracılığıyla 7-11 Yaş Çocuklarının Yaratıcılığı ve Kişilik Yapıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi Ankara 1989.

Sandwiht, N.D. "The Effect of Training of Creativity on the Divergent Thinking Abilities of a Sample of Turkish Ninth Graders " İstanbul Boğaziçi Üniversitesi (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), 1978.

Sungur, Nuray., "Yaratıcı Sorun Çözme Programının Etkililiği", (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bil. Ens. Ank.,

Süzen, Derya., "kokul 5. Sınıf Öğrencilerinde Yaratıcı Düşünme Yeteneği ile Benlik Kavramı Arasındaki İlişki", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., Ankara., 1987.

Sönmez, Rengin., "Çevre Değerlendirme Yönlü Sanatı ve Görsel Değerlendirme Ölçütleri", (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü., İstanbul., 1991.

EKLER

EK – 1: İzin Belgesi

EK – 2: Demografik Test

EK – 3: Puanlama Güvenirliği

**EK – 4: Üç Boyutlu Kil Çalışmaları İle Uygulanan Yaratıcılığı
Geliştirmeye Yönelik Program Ünite Planları**

EK – 5: Geleneksel Resim-iş Eğitimi Programları

EK – 6: Torrance Yaratıcı Düşünce Testi

Ek:1

**T.C.
BURSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü**

SAYI : B.08.4.MEM.4.16.00.07-050/ 22395
KONU : Anket Uygulanması.

29 Mart 2003

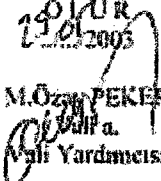
**İL MAKAMINA
BURSA**

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalının Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Aysun DİNİZ'in "Üç Boyutlu (Seramik) Çalışmaların İlköğretim İkinci Kademe Eğitiminde Yaratıcılığa Katkıları" konulu anket çalışmasını İlimiz Yıldırım İlçesi Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulunda uygulamak istediği, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 28.04.2003 tarih ve 1402 sayılı yazıları ile belirtilmektedir.

Söz konusu anket soruları Nilüfer İlçesi Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünde kurulan komisyon tarafından incelenmiş olup, İlimiz Yıldırım İlçesi Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulunda uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde gereğini müsaadelerinizle arz ederim.

Reşat KUMBASAK
Millî Eğitim Müdür V.

M.Özgen PEKER
Vali Yardımcısı

Ek:2

Tablo XIII . Grupların oluşturulmasında kullanılan anket formu.

		KONTROL GRUBU	DENEY GRUBU
Öğrenci Sayısı			
Erkek Öğrenci			
Kız Öğrenci			
6.Sınıf Resim-İş Notları	5 Puan 4 Puan		
Anne eğitim Durumu	İlköğretim Lise Üniversite		
Baba eğitim Durumu	İlköğretim Lise Üniversite		
Okul dışı sanat faaliyetine katılma durumu			
Sanat faaliyetlerini izleme sıklığı (yılık)	Evet Hayır		
Galeride sergi izleme durumu	Evet Hayır		
Bir müzeyi görme durumu	Evet Hayır		
Bursa dışında bir şehir görme durumu	Evet Hayır		

Ek: 3

Puanlama Güvenirliği

Puanlama guvenirliğini sağlamak amacıyla Torrance Yaratıcı Düşünce Testi ön testlerinin bir kez araştırmacı bir kez de eğitim veren uzman tarafından 10 kişi için 2 kez değerlendirilerek istatistiksel açıdan puanlamalar arasında fark olup olmadığının incelenmesi.

Tablo : I
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Sözel Akışkanlık

		N	Sır alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
1b EĞİTİCİ-Sözel Akışkanlık -	Negatif Değerler	6	5,17	31,00
1a ARAŞTIRMACI- Sözel Akışkanlık	Pozitif Değerler	4	6,00	24,00
	Eşit	0		
	Toplam	10		

	1b EĞİTİCİ- Sözel Akışkanlık - 1a ARAŞTIRMA CI-Sözel Akışkanlık
Z	-,371
Anlamlılık (2 yönlü)	,711

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yok

Tablo: II
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Sözel Esneklik

		N	Sır alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
2b EĞİTİCİ- Sözel Esneklik - 2a	Negatif Değerler	3	4,8 3	14,50
ARAŞTIRMACI- Sözel Esneklik	Pozitif Değerler	4	3,3 8	13,50
	Eşit	3		
	Toplam	1 0		

	2b EĞİTİCİ-Sözel Esneklik - 2a ARAŞTIRMA CI-Sözel Esneklik
Z	-,085
Anlamlılık (2 yönlü)	,932

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yok

Tablo III.
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Sözel Orijinallik

		N	Sır alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
3b EĞİTİCİ- Sözel Orijinallik - 3a ARAŞTIRMACI- Sözel Orijinallik	Negatif Değerler	4	4,0 0	16,00
	Pozitif Değerler	5	5,8 0	29,00
	Eşit	1		
	Toplam	10		

	3b EĞİTİCİ-Sözel Orijinallik - 3a ARAŞTIRMA CI-Sözel Orijinallik
Z	-,772
Anlamlılık (2 yönlü)	,440

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yok

Tablo IV.

Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Akışkanlık

		N	Sır alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
4b EĞİTİCİ-Şekilsel Akışkanlık - 4a ARAŞTIRMACI- Şekilsel Akışkanlık	Negatif Değerler	2	1,5 0	3,00
	Pozitif Değerler	0	,00	,00
	Eşit	8		
	Toplam	10		

	4b EĞİTİCİ- Şekilsel Akışkanlık - 4a ARAŞTIRMA CI-Şekilsel Akışkanlık
Z	-1,414
Anlamlılık (2 yönlü)	,157

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yok

Tablo V
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Orijinallik

		N	Sıra alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
5b EĞİTİCİ- Şekilsel Orijinallik - 5a ARAŞTIRMACI- Şekilsel Orijinallik	Negatif Değerler	5	5,4 0	27,00
	Pozitif Değerler	3	3,0 0	9,00
	Eşit	2		
	Toplam	10		

	5b EĞİTİCİ- Şekilsel Orijinallik - 5a ARAŞTIRMA CI-Şekilsel Orijinallik
Z	-1,294
Anlamlılık (2 yönlü)	,196

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yok

Tablo: VI.
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Başlıkların Soyutluğu

		N	Sıra alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
6b EĞİTİCİ-Şekilsel Başlıkların Soyutluğu - 6a ARAŞTIRMACI- Şekilsel Başlıkların Soyutluğu	Negatif Değerler	2	1,7 5	3,50
	Pozitif Değerler	1	2,5 0	2,50
	Eşit	7		
	Toplam	10		

	6b EĞİTİCİ- Şekilsel Başlıkların Soyutluğu - 6a ARAŞTIRMA CI-Şekilsel Başlıkların Soyutluğu
Z	-,272
Anlamlılık (2 yönlü)	,785

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo: VII.
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Zenginleştirme

		N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı
7b EĞİTİCİ-Şekilsel Zenginleştirme - 7a	Negatif Değerler	3	2,00	6,00
ARAŞTIRMACI-Şekilsel Zenginleştirme	Pozitif Değerler	0	,00	,00
	Eşit	7		
	Toplam	10		

	7b EĞİTİCİ-Şekilsel Zenginleştirme - 7a ARAŞTIRMACI-Şekilsel Zenginleştirme
Z	-1,633
Anlamlılık (2 yönlü)	,102

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo : VIII.
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Erken Kapanmaya Direnç

		N	Sıralamalar Ortalaması	Sıralamalar Toplamı
8b EĞİTİCİ-Şekilsel Erken Kapanmaya Direnç - 8a	Negatif Değerler	1	2,00	2,00
ARAŞTIRMACI-Şekilsel Erken Kapanmaya Direnç	Pozitif Değerler	1	1,00	1,00
	Eşit	8		
	Toplam	10		

	8b EĞİTİCİ-Şekilsel Erken Kapanmaya Direnç - 8a ARAŞTIRMACI-Şekilsel Erken Kapanmaya Direnç
Z	-,447
Anlamlılık (2 yönlü)	,655

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo : IX.
Wilcoxon İşaretlenmiş Mertebeler Testi
Şekilsel Bonus

		N	Sıra alamalar Ortalaması	Sırala malar Toplamı
9b	Negatif		3,0	
EĞİTİCİ-Şekilsel	Değerler	2	0	6,00
Bonus - 9a	Pozitif		4,4	
ARAŞTIRMACI-	Değerler	5	0	22,00
Şekilsel Bonus	Eşit	3		
	Toplam	10		

	9b EĞİTİCİ- Şekilsel Bonus - 9a ARAŞTIRMA CI-Şekilsel Bonus
Z	-1,357
Anlamlılık (2 yönlü)	,175

İstatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur.

EK-4

KİLDEN FARKLI FORMLARIN YAPILMASI

DERS PLANI

(11-12 Haftalık Ünite Planı)

GİRİŞ :

Seramiğin ana maddesini oluşturan kil çalışmaları, tarihin ilk yıllarından itibaren insanoğlu ile birlikte gelişim göstermiştir. Önceleri sadece ihtiyacın karşılanması için oluşturulan kil çalışmaları gelişerek estetik unsurlar kazanmış, halen sanat ve endüstriye hizmet etmektedir. Kilin, çağlar öncesinden günümüze dek varlığını geliştirerek sürdürmesinin nedeni; kolay bulunması, en doğal biçimde kişinin kendini ifade etmesini sağlaması, maddi-manevi gereksinimleri karşılayabilmesidir.

Bu çalışma ile öğrencilerin gözlem ve araştırma kapasitelerini geliştirmelerini, tasarım ve yaratıcılık yönlerini güçlendirmelerini, incelemelerini ve yorumlamalarını amaçlamaktadır.

DÜZEY :

7. Sınıflar

HEDEF DAVRANIŞLAR :

Öğrenci;

1-Geçmişten günümüze devam eden seramik sanatı ve sanatçıları tanıyıp, tanımlayabilme.

2-Kil ile yapılmış üç boyutlu bir çalışmanın, diğer üç boyutlu çalışmalardan farklılığını, estetiksel nitelikleri çerçevesinde kavrayabilme

3-Kilden farklı yöntem ve tekniklerle yapılmış olan objeleri ayırt edebilme ve tartışabilme

4-Yapılan üç boyutlu kil çalışmaları ile yaratıcı düşüncenin öğeleri olan; akıcılık, orijinallik, esneklik ve düşüncenin zenginleştirilmesinin geliştirilmesi ve farklı alanlara aktarılabilmesi

5-Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk, işbirliği ve dayanışma anlayışını geliştirebilme

6-Kuramsal çalışmalar ile atölye çalışmaları arasındaki ilişkileri yorumlayabilme

7-Duygu ve düşüncelerini kil aracılığıyla farklı formlara dönüştürebilme

8-Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme

GEREKÇE :

Resim-İş eğitimi konularından biri olan üç boyutlu çalışmalar kapsamında kullanılacak kil çalışmaları, öğrencinin yaratıcılığını geliştirmesine olanak sağlamasının yanı sıra fiziksel, zihinsel ve görsel yeteneklerini geliştirir.

Taklitten uzak, özgün çalışmalar ortaya koyabilmeleri için, soyut biçimlere dayanan üç boyutlu çalışmalar yaptırılarak, yaratıcılıkları geliştirilebilir.

Bu tür çalışmalar ile öğrencilerin gözlem yeteneklerini, özgüvenlerini ve Resim-İş derslerine olan ilgi ve istekleri arttırılır. Buna bağlı olarak tasarım yapma ve inşaa etme becerileri gelişir.

Kil çalışmaları ile öğrenci üç boyut kavramını algılar, duygu ve düşüncelerini aktarabileceği bir ürün ortaya koyar.

GÜDÜLEME :

Bu çalışmada,

- Öğrencinin kendine inanarak özgün olmasını sağlayacak, bilgi, deneyim ve gözlemlerini kullanmasının çok değerli olduğunun vurgulanması,
- Her çalışma öncesinde farklı örneklerin incelenmesi,
- Seçilen konuların kendi yaşantılarıyla ilişkilendirilerek hikaye ve çizim tasarlanması (Hayvan figürü gibi)
- Moral ve manevi değerlerin gelişmesine olanak sağlanması,
- Uygulanan diğer objelerin sıra dışı kullanımalarının tartışılarak yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi,

- Çalışma konularını bir hafta öncesinden duyurularak düşüncelerinin, ön bilgi ve araştırmalar ile geliştirilmesine olanak sağlanması.

ile güdüleme sağlanmıştır.

MALZEMELER :

Belirlenen konu ve teknikler ile ilgili eskiz çalışması;kağıt, kalem, kil,su, plastik bıçak, misine, doku oluşturulabilecek çeşitli atık malzemeler.

GÜVENLİK :

- Keskin aletler kullanmaları gereken yerlerde plastik bıçak kullanımı
- Giysilerini korumak için önlük giydirme
- Killi ellerin ağız ve gözlerine sürmemeleri gerektiği konusunda uyarma
- Sırlama esnasında maske takımı

TEMİZLİK :

- Ders bitimine 10-15 dakika kala sınıf ortamında masaların ve yerlerin temizlenmesi konusunda,ayrıca ellerinin yıkanması konusunda uyarılması.
- Öğrenci masaları çalışma öncesi brandayla kaplanması

DEĞERLENDİRME :

Değerlendirmede puanlama aşağıdaki kriterler göz önüne alınarak değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonuçlarını etkilememektedir.

- Konunun anlam ve amacına uygun gelişimi.
- Konunun özgünlüğü (Konuya farklı yaklaşım, özgün anlatım dili ve yorumu)
- Beceri düzeyi (Sanatsal değerleri ve malzemeleri ustaca kullanabilme yetisi).
- Zamanı verimli kullanabilme.
- Çalışma koşullarına uyma (Temizlik- düzenlilik)

ÖĞRETMENİN HAZIRLIĞI

- Seramiğin tarihsel gelişimi hakkında öğrencileri bilgilendirir.
- Öğrencinin kendi yaşantısında ve çevresinde gördüğü seramik örnekler üzerinde konuşarak tartışır.
- Sınıfa getirilerek gösterilen seramik örnekleri incelenerek yorumlar.
- Kili malzeme olarak tanıtır.
- Kili ve suyu sınıf ortamına getirir ve masaları branda ile kaplar.

ÖĞRENCİNİN HAZIRLIĞI

- Öğrencilerden yapacakları çalışma için araştırma yaparak eskiz çalışmaları istenir. (En az 5 örnek getiriniz)
- Doku çalışmaları için kullanacak malzeme ve önlük getirilir.

SERAMIĞİN TARİHÇESİ

Seramiğin ateş ile olan ilintisi çok önemli olduğundan, ancak ateşin bulunup kullanılmasından sonraki tarihlerde seramik yapılabildiği saptanmıştır. İlk seramiğin yapılan incelemeler sonucu M.Ö. 10. ve 9. binlerde üretildiği saptanmıştır. En eski ve en önemli seramik buluntulara Türkistan'ın Aşkaba bölgesinde (M.Ö. 8 bin), Filistin'in Jerikho bölgesinde (M.Ö. 7 bin) , Anadolu'nun höyüklerinde (örneğin Hacılar, M.Ö. 6 bin) ve Mezopotamya olarak adlandırılan Dicle-Fırat nehirlerinin arasında kalan bölgede rastlanmıştır.(ARCASOY 1983, 1)

İlk çömleğin, balçıkla sıvanmış bir sepetin bir yangın sırasında pişerek su sızdırmaz nitelik kazanması sonucu keşfedildiği söylenmiştir. Çanak fikri, iki avucun yan yana gelmesi ile meydana gelen bir biçimden esinlenen insanın bu formu zenginleştirmesi ile oluşturulmuştur.(YILMABAŞAR 1980,3)

Seramik eşyaların sıra kovuşması, odun ve benzeri organik maddelerin küllerinin seramik çamurunun üzerindeki etkilerinin gözlenmesi sonucu keşfedildi. Bu devir M.Ö. 5.-6. bine rastlamaktadır.

Seramiğin tarihçesinde seramiğin dekorlanması, seramik sırrının bulunmasından çok önceki devrelere kadar uzar. İlk dekor tekniğinin uygulamasında kullanılan yardımcı araç, insan eli idi. Çanakların parmak bastırarak, kazıyarak süsleyen insan sonradan doğadaki renkli toprakları kullandı ve giderek astar tekniğine ulaşan dekor yöntemleri geliştirdi. Sırın bulunması ile renkli sırlar önemli dekor araçları olmuştur. (ARCASOY 1983,1)

Tarihsel gelişiminden sonra seramik, ilkel toplumlardaki bu oluşum ve gelişiminden günümüze hızlı bir gelişim göstererek ulaşmış ve artık pek çok farklı alanda da bize olanaklar sağlamaktadır.

Seramik günümüzde kırılan kemiklerin yerini almakta, güvenli fren sistemlerinin üretiminde kullanılmakta, tribünlerin daha hızlı çalışmasını sağlamakta ve teknolojiyi uzaya taşımaktadır.

KİLİN TANIMI:

Kil, esas olarak granit türü feldspatik kayaların zaman içinde ayrışmasından meydana gelir ve bulunduğu yere göre farklılıklar gösterir. Kolaylıkla elde edilen ham maddelerin en kolay şekillenen ve en eski olanıdır. Çok farklı özelliklerde kiler bulunmaktadır. İlköğretim seviyesindeki öğrencilerle çalışmalar yapmaya en uygun olan türleri ise; şamotlu kil ve kırmızı çömlekçi kilidir.

SERAMİĞİN TANIMI:

Seramik sözcüğü Yunanca'dan gelmektedir. Eskiden şarap ve başka içkiler şekillendirilmiş boynuz kaplardan içilmekteydi. Yunanca boynuz sözcüğünün kelime karşılığı "keramos" olarak adlandırılırdı. Keramoslar yerlerini seramik kaplara bıraktıkça seramik bu adla tanımlanmıştır.

Genel olarak, seramik denince kilden şekillendirilen ve pişirim yoluyla dayanıklılık kazanarak en son şekli alan ürünler anlatılmaktadır.

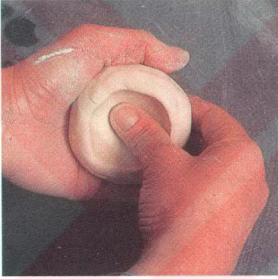
Seramiğin çok kapsamlı tanımı ise, metaller dışında; organik olmayan tüm malzemelerin ısı ile sertleştirilmesi sonucu elde edilebilen ürünlerdir.

En basit tanımı ise, kil yüksek sıcaklıkta piştiğinde seramik olarak adlandırılır.

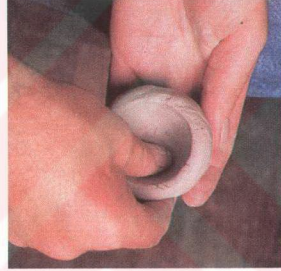
UYGULAMADA KULLANILAN TEKNİKLER :

Cimdik tekniği :

Bu teknikte, kil bir elde top şeklinde sıkıştırılır. Daha sonra diğer elin başparmağı ile çamur oyulup, aynı eldeki dört parmakla sıkılarak (çimdikleyerek) şekillendirme yapılır. Bu teknik ile çamurun büyüklüğüne göre tabak, kase yada bardak şeklinde farklı ebatlarda formlar oluşturulabilmektedir.

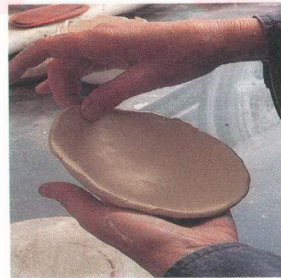
Resim 1- Başparmak yardımı ile Kütleli ortasından bir çukur oluşturulması

Resim 2- Sıkıştırılarak formun oluşturulması.

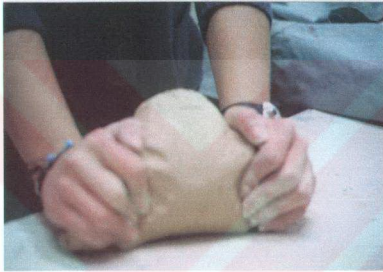
Resim 3- Dış yüzeyin düzeltilmesi

Resim 4- Formun bitmiş hali.

Sucuk (Çubuk) Tekniği:

Kil kütleden kopartılan bir parça çamur eller yardımıyla düz bir yüzey üzerinde yuvarlanarak parmak kalınlığında çubuklar oluşturulur. Oluşturulan sucuklar helezon şeklinde kıvrılarak form oluşturulur. Kıvrılan sucukların çok iyi kaynaşması dikkat edilmelidir. Sucuk tekniği ile inşaa çalışmaları yapılabileceği gibi dekorlama yöntemi olarak ta kullanılabilir.

Resim 5- Kilin Yoğrulması

Resim 6- Sucukların Oluşturulması

Resim 7- Formun Tabanının Oluşturulması

Resim 8- Sucukların Çentilerek Kaynaştırılması

Resim 9- Çentilen Yüzeyin Düzaltılması

Resim 10- Formun Oluşturulması

Resim 11- Dizilen Sucukların İç Kısımlarının Çentilerek Kaynaştırılması

Resim 12- Çentiklerin Düzaltılması

Resim 13- İşleme Devam Edilmesi

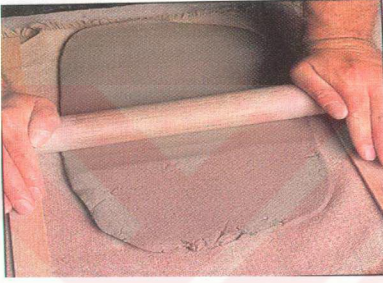

Resim 14- Tamamlanmış Form

Plaka(Levha) Tekniği :

Bu teknikte kil kütle kuru bir bez üzerinde merdane yada eller ile istenilen kalınlıkta açılarak plakalar oluşturulur. Oluşturulan bu plakalar birbirine eklenerek yada kıvrılarak üç boyutlu çalışmalar yapılabileceği gibi, yüzey düzenlemeleri içinde elverişlidir.

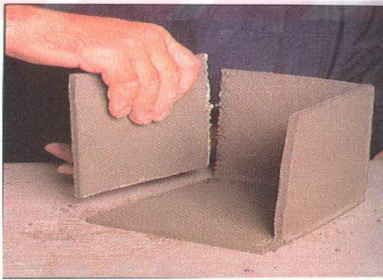
Plaka(Levha) Tekniğinin Adım Adım Uygulanışı:

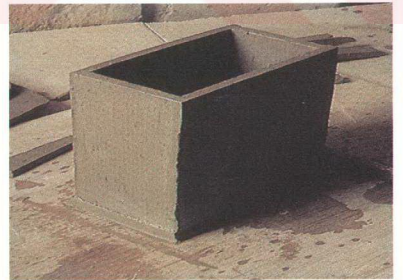
Resim 15- Plakaların Oluşturulması

Resim 16- Forma Uygun Olarak Parçaların kesilmesi

Resim 17- Yüzeylerin entilerek Birbirine eklenmesi

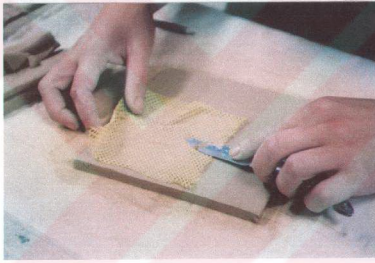

Resim 18- Uygulanmış Form

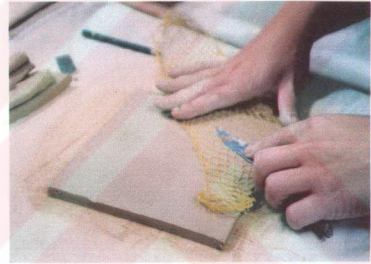
Baskı Tekniği :

Baskı tekniği bir dekorlama yöntemidir. Çamur yüzeye çeşitli materyaller yardımıyla desenler oluşturulması bu tekniğin esasını oluşturur. Basılacak desenin kil üzerinde net olarak kalabilmesi için kilin orta kıvamda esnek olması gerekir. Kumaş, dantel gibi geniş yüzey oluşturan dokular kullanılabileceği gibi, düğme, kalem ucu gibi noktasal dokularda oluşturulabilir. Noktasal dokularda birim doğrudan yüzeye uygulanır, geniş alanlı dokularda ise yüzey üzerine konulan materyal merdane yada bıçak yardımı ile preslenerek çamur yüzeyine transferi sağlanır.

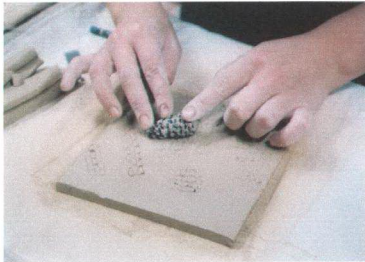
Baskı Tekniğinin Adım Adım Uygulanması:

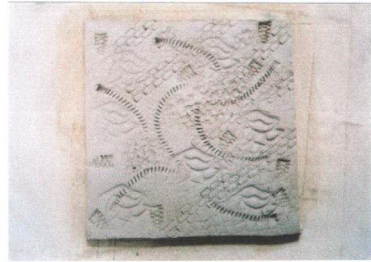
Resim 20- Bıçak yardımı ile dokunun aktarılması

Resim 19- Düz yüzeyin alan dokusunun transferi

Resim 21- Düğme, Mühür gibi Materyaller Yardımı İle Noktasal Veya Çizgisel Dokuların Oluşturulması

Resim 22- Doku çalışması yapılmış yüzey

Sırlama :

Sır, organik olmayan maddelerden oluşan ve seramiğin pişirilmesi ile ince bir cam tabakası şeklinde eriyerek çamurun üstünü kaplayan tabakadır.

Sırlama pek çok yöntem ile yapılabilmektedir. Bunlar; daldırma yöntemi, püskürtme yöntemi, akıtma yöntemi, tozlama yöntemi ve tuzlama yöntemidir.

Atölye şartlarında; daldırma ve püskürtme yöntemleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Diğer yöntemler ise daha çok seramik endüstrisinde kullanılmaktadır.

PROGRAM KAPSAMINDA YAPILACAK UYGULAMALAR:

- 1- Grupları oluşturmak amacı ile test uygulanması
- 2- Oluşturulan Deney ve Kontrol Gruplarına Torrance Yaratıcı Düşünce testinin uygulanması
- 3- Seramiğin tarihçesi ve kil hakkında genel bilgilerin verilmesi
- 4- Kilin tanıtımı ve cimdik tekniği bir kap uygulaması
- 5- Kilden mask yapımı
- 6- Kilden bir hayvan figürü uygulaması
- 7- Oluşturulan kil kürelerden farklı formlar oluşturulması
- 8- Sayıları farklı formlara dönüştürerek üç boyutlu formlar oluşturulması
- 9- Kilden şapka yapımı
- 10- Kilden ayakkabı yapımı
- 11- Kilden parmak kukla yapımı
- 12- Anlatılan bir hikayedeki kahramanların hayal edilerek uygulanması
- 13- Torrance yaratıcı düşünce testinin uygulanması

ADIM ADIM KİLDEN FORMLAR OLUŞTURULMASI

UYGULAMA :

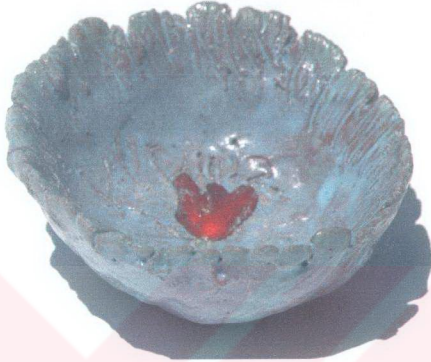
4- Kilden cimdik tekniği ile çanak uygulaması:

- Çamur yoğrulur havası alınır.
- Form doğaçlama olarak oluşturulur.
- Baş parmak yardımı ile üsten bastırılarak bir çukur oluşturulur
- Parmaklar yardımı ile çamur sıkılaştırılarak çanak formuna dönüştürülür.
- Çeşitli atık malzemeler ile kap üzerinde doku çalışmaları yapılır.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirilir.
- En son olarak sırlanır.

Bu çalışma tündengelim prensibiyle yapılır. Öğrenciler elleri ve parmakları yardımıyla kili sıkıştırarak, çimdikleyerek şekillendirme yaptıklarından maddenin doğasını, yapısını, dokusunu hissederek olanaklarının yakından tanıma imkanı bulurlar. Bu çalışmada içi boş bir kap oluşturularak hacim, kütle ve üç boyut kavramına ısınırlar. Yapılan çanak aynı anda olsa form ve dekor işleminde kullanılan dokular ile orijinal (her birinin ki değerinden farklı) olmasının önemi vurgulanır.

“Siz olsaydınız bunu farklı hangi amaçlar ile kullanırdınız” sorusu ile yaratıcı düşüncenin boyutlarından olan düşüncede esneklik geliştirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma Öncesi Öğrenciye Gösterilen Örnekler:

Resim 23- İlköğretim öğrenci çalışması örneği.

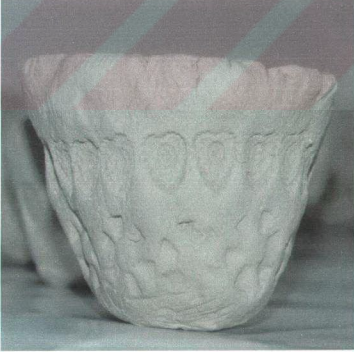

Resim 24- U.Ü. Eğitim Fakültesi Öğrenci Çalışmaları.

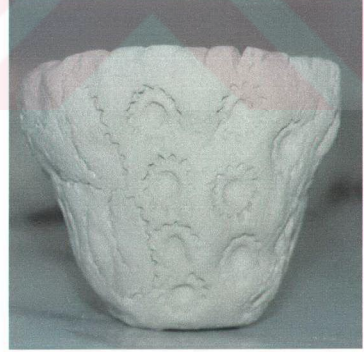
7-C Denev Grubu Öğrenci Çalışma Örneklere:

Resim 25- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 26- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 27- Öğrenci çalışması, 2003.

5- Kilden Mask Yapımı :

- Çamurun havası alınır.
- Plaka açılır.
- Plaka üzerine mask formu çizilir.
- Çizilen şekil kesilir.
- Kesilen bu parça üzerine yüz formunu oluşturmak amacı ile kilden çıkarmalar ve eklemeler yapılır.
- Süsleme ve dokular ilave edilir.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirme işlemi gerçekleştirilir.
- Sırlama yapılır.

Bu çalışmada da tüm dengelim yöntemi hakimdir. Plaka, sucuk, doku teknikleri karışık olarak kullanılmasına uygun bir konu örneğidir. Konu öğrencilere maskın ne olduğu anlatıldıktan sonra yapacağıın “bir mask ile bana kendinizi anlatınız” şeklinde verilmiştir. Burada fizik görüntülerinden etkilenebilecekleri gibi iç dünyalarını (umutları, korkuları...v.b.) yansıtmaları önerilmiştir.

Bu alışma ile öğrencilerin mask yapımını öğrenmelerinin ötesinde kendilerine dönerek fizik ve ruhsal açıdan irdelemeleri sağlanmıştır.

Bazı öğrencilerin fizik açıdan kendilerini teke tek ortaya koydukları bazılarının ise duygu ve düşüncelerinin simgesel bir takım motifler şeklinde dönüştördükleri gözlenmiştir.

Çalışma Öncesi Öğrenciye Gösterilen Örnekler:

Resim 28- U.Ü. Eğitim Fakültesi Öğrenci Çalışmaları.

Resim 29- U.Ü. Eğitim Fakültesi Öğrenci Çalışmaları.

7-C Deneý Grubu Öðrenci Çalıřma Örneklere:

Resim 30- Çalışma Ortamı

Resim 31- Öðrenci çalışması, 2003.

Resim 32- Öðrenci çalışması, 2003.

7-C Deney Grubu Çalışma Örnekleri

- Fizik özelliklerini mask uygulamalarında yansıtan öğrenci çalışması örnekleri.

Resim 33- Öğrenci portresi

Resim 34- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 35- Öğrenci portresi

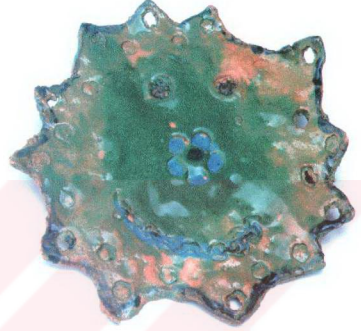

Resim 36- Öğrenci çalışması, 2003.

- Duygu ve düşüncelerini simgeler ve motifler ile ifade eden öğrenci çalışması örnekleri.

Resim 37- Öğrenci portresi

Resim 38- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 39- Öğrenci portresi

Resim 40- Öğrenci çalışması, 2003.

6- Kilden Bir Hayvan Figürü Uygulaması :

- Hayvan figürü için en az beş eskiz hazırlanır.
- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Çamur yoğrulularak havası alınır.
- Kil sıkıştırılarak ana gövde oluşturulur.
- Baş, bacak ve kol gibi unsurlar oluşturulur.
- Oluşturulan parçalar çentilerek birbirine balçıkla yapıştırılır.
- Daha sonra kurutulmaya bırakılır.
- Pişirilir.
- En son işlem olarak da sırlanır.

Bu çalışma tümevarım prensibiyle oluşturulmaktadır. Ana kütleyle eklenen parçalar (el, kol, baş...v.b.) ile bütüne gidilir. Çalışma ön araştırma ve eskiz çizimleri gerektirmektedir.

Konu “daha önce baktığımız veya hiç görmeyip çok ilgi duyduğunuz bir hayvan seçerek en az beş çizim hazırlayınız” şeklinde bir hafta öncesinden duyurulmuştur.

Bu çalışmada da tüm teknikler karışık olarak kullanılabilir. Teknik seçimi öğrenciye bırakılmıştır. Hem teknik hem de estetik ölçüler göz önünde bulundurularak eskiz seçimine karar verilmiştir.

Uygulamada bazı öğrencilerde üçüncü boyutu oluşturmada zorluk gözlenmiştir. Oluşturulacak figürü iki boyuta yakın plakalar halinde yapma eğiliminde bulunmuşlardır. Gerekli müdahaleler ile olay geliştirilmiştir. Öğrenciler ana gövdeyi oluşturduktan sonra baş, ayak, bacak...v.b. gibi unsurları da ekleyerek formlarını tamamlamışlardır.

Bu çalışmada düşüncenin oluşum süreçlerinden olan “kuluçkalanma” irdelenmiştir. Yani aynı konunun daha sonraki bir zaman diliminde ve farklı ortam (evlerinde) yeniden ele alınarak oluşturulması istenmiştir. Bazı öğrencilerin aynen formun tekrar etmelerine karşı bir çoğunda detaylar ekleme ve düşüncelerini zenginleştirme açısından gelişim gözlenmiştir.

Çalışma öncesi öğrenciye gösterilen örnekler:

Resim 41- İlköğretim öğrenci çalışmaları örneği

Resim42- İlköğretim öğrenci çalışmaları örneği

Resim 43- U.Ü. Eğitim Fakültesi öğrenci çalışması

Resim 44- U.Ü.Eğitim Fakültesi öğrenci çalışması

7-C deney grubu uygulama örnekleri

Resim 45- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 46- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 47- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 48- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 49- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 50- Öğrenci çalışması, 2003.

- Konunun farklı ortam ve zamanda tekrarı sonucu formda gözlenen zenginleştirme örnekleri.

Resim 51- I. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 52- II. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 53- I. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 54- II. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

- Konu farklı ortam ve zamanda tekrarlınsa da, uygulamada farklılık gözlenmeyen
- çalışma örneği.

Resim 55- I. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 56- II. Uygulama
Öğrenci çalışması, 2003.

7- Oluşturulan Kil Kürelerinden Farklı Formlar Oluşturulması :

- Çamur yoğrularak havası alınır.
- Eşit büyüklükte kil küreler oluşturulur.
- Ana kütleyle eklemeler ve çıkartmalar yaparak farklı formlar yapılması istenir.
- Uygulama serbest olarak gelişir.
- Çalışmalar kurutulmaya bırakılır.
- Pişirilir.
- En son olarak ta sırlanır.

Bu çalışma ile tek bir uyarana çok sayıda çağrışımla yanıt verebilme yeteneğinin geliştirilmesine çalışılmıştır. Uygulanabilen formlar çokluğu ile yaratıcı düşüncenin akışkanlık boyutu geliştirilmiştir. Yapılan formların birbirinden çok farklı konu, alan ve içerikte olabilmeleri ile de yaratıcı düşüncenin esneklik boyutunda geliştirilmesi amaçlanmıştır. Eklenen ayrıntılar ile de zenginleştirilme hedeflenmiştir.

Bazı öğrencilerin uzak çağrışım gerektiren birkaç birimi birlikte kullanarak ilginç formlar oluşturdukları gözlemlenmiştir.

Çalışma Öncesi Öğrenciye Gösterilen Örnekler:

Resim 57- U.Ü. Eğitim Fakültesi Öğrenci Çalışmaları

Resim 58- U.Ü. Eğitim Fakültesi Öğrenci Çalışmaları

7-C Deneý Grubu Uygulama Örneklere

- Kürelele ayrı ayrı formlara dönüştüren öğrenci çalışma örneklere.

Resim 59- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 60- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 61- Öğrenci çalışması, 2003.

- Birkaç küreyi birleştirerek forma dönüştüren öğrenci çalışma örnekleri.

Sizman Tirtik

Resim 62- Öğrenci çalışması, 2003.

Amir Bey

Resim 63- Öğrenci çalışması, 2003.

*Büyük Güvencesi
Adımı*

Resim 64- Öğrenci çalışması, 2003.

Gelle Simgesi

Resim 65- Öğrenci çalışması, 2003.

8- Sayıları Farklı Formlara Dönüştürerek Üç Boyutlu Formlar Oluşturulması :

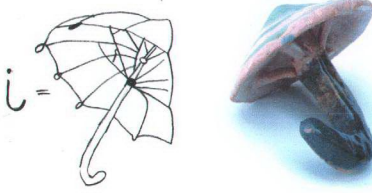
- Konuyla ilgili araştırma ve eskiz yapmaları istenir.
- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Eskize göre teknik seçimi yapılır.
- Çamur yoğrulularak havası alınır.
- Tekniğe göre eklemeler ve çıkartmalar yapılarak form oluşturulur.
- Yapılan bu sayı formları eskiz doğrultusunda birleştirilir.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirilir.
- Sırlanır.

Bu çalışma ile öğrencilerin her gün görerek çalışmalarında kullandıkları harf ve sayıları farklı bir göz ile görebilmeleri sağlanma istenmiştir. Şekil veya formdan esinlenerek çok farklı objeler üretilmesi amaçlanmıştır. Böylece çocuğun dünyaya ve çevresine bakması değil, görerek ayırt etmesi hedeflenmiştir.

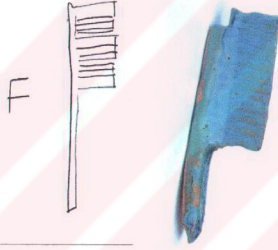
Bunun yanı sıra ekleme, çıkartma, abartma ve deforme etme gibi kavramlarda önem kazanmıştır.

Bu çalışma kapsamında bazı öğrenciler kullandıkları sayı yada harf ile doğrudan bağlantı kurmuşlar, bazıları ise uzak çağrışımla çıkış noktalarından çok farklı formlara yönelmişlerdir.

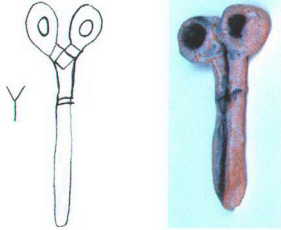
- Bu konuda yakın çağrışım ile oluşturulan formlar.

Resim 66- Öğrenci çalışması, 2003.

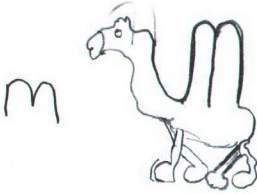
Resim 67- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 68- Öğrenci çalışması, 2003.

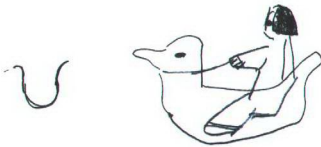
- Bu konuda uzak çağrışım ile oluşturulan formlar.

Resim 69- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 70- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 71- Öğrenci çalışması, 2003.

9- Kilden Şapka Yapımı :

- Konuyla ilgili araştırma ve eskiz yapmaları istenir.
- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Eskize göre teknik seçimi yapılır.
- Çamur yoğrulularak havası alınır.
- Eskize göre şapka formu verilir, ekleme ve çıkarmalar yapılır.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirilir.
- Sırlanır

Öğrencilere çalışma öncesi şapka; tarihteki yeri, kullanan kişiye kattığı imaj (aşçı şapkası, kral şapkası, binici şapkası...v.b.) konusunda bilgi verilmiştir. Öğrencilerden “Sahip olmak istediği veya bir şapka fabrikasında tasarımcı olduklarını hayal edip” bunun üzerine konu ile ilgili çizimler yapmaları istenmiştir. Uygulamada, gösterilen tüm teknikler içinden forma uygun olanlar öğrenci tarafından seçilerek kullanılmıştır. Çalışma çok verimli bir şekilde tamamlanmıştır. Uygulamanın bitiminde öğrenciler kendi ürettikleri şapkalara çok çeşitli isimler takmışlardır.

“Sınıfça böyle bir formu şapka dışında farklı nasıl işlevler ile kullanabilirsiniz” sorusuna cevaplar aranarak konu tamamlanmıştır. (Puf, yastık, kevgir, çanak..v.b.) ilginç cevaplar alınmıştır.

- Bu konuda kilden yapılmış özgün örnekler bulunamadığından şapka çeşitleri üzerinde tartışılarak konu olgunlaştırılmıştır.

7-C Dency Grubu Uygulama Örnekleri

Resim 72- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 73- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 74- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 75- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 76- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 77- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 78- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 79- Öğrenci çalışması, 2003.

10- Kilden Ayakkabı Tasarımı :

- Konuyla ilgili araştırma ve eskiz yapmaları istenir.
- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Eskize göre teknik seçimi yapılır.
- Çamur yoğrularak havası alınır.
- Eskize göre ayakkabı formu verilir, ekleme ve çıkarmalar yapılır.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirilir.
- Sırlanır.

Ayakkabının işlevsel özellikleri yanı sıra tarihteki yeri, kullanım alanları hakkında bilgi verilmiştir, (Yöresel ayakkabılar, kayak ayakkabısı, kral ayakkabısı...vb)

Öğrencilere konu “ Yanınızda oturan sıra arkadaşınız için bir ayakkabı tasarlayınız” şeklinde duyurularak eskiz çalışmaları istenmiştir. Taslaklar incelendikten sonra teknik ve orijinallik açısından en yetkin örnek seçilerek uygulamaya geçilmiştir. Uygulamada, gösterilen tüm teknikler içinden forma uygun olanlar öğrenci tarafından seçilerek kullanılmıştır. Öğrenciler kendilerinden bir şeyler buldukları için, motivasyonları yüksek olmuş ve çalışma çok eğlenceli bir ortam içinde geliştirilerek tamamlanmıştır.

- Uygulama Öncesi Öğrencilere gösterilen örnekler:

Resim 80- Sanatçı çalışması örneği (Birsen Şenoğlu Canbaz)

7-C Denev Grubu Uygulama 3rnekleri

Resim 81- 3rrenci alışması, 2003.

Resim 82- 3rrenci alışması, 2003.

Resim 83- 3rrenci alışması, 2003.

Resim 84- 3rrenci alışması, 2003.

Resim 85- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 86- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 87- Öğrenci çalışması, 2003.

Resim 88- Öğrenci çalışması, 2003.

11- Parmak Kukla Yapımı :

Bir hafta öncesinden bir diyalog hazırlanması istenir ve bu diyalog içinde geçen kahramanları kuklaya dönüştürülmesi istenir.

- Parmak kukla için eskiz hazırlanır.
- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Çamur yoğrulur havası alınır.
- Plakalar açılır ve bu plakalar üzerine eskiz çizilir.
- Çizilen şekiller kesilir.
- Kesilen parçalar çentilerek birbirine balçıkla yapıştırılır.
- Daha sonra kurutulmaya bırakılır.
- Pişirilir.
- En son işlem olarak da sırlanır

Yapılacak bu çalışma uygulama ve çizim aşamaları ile birlikte yazınsal çalışmayı da içermektedir.

Öğrencilerden, ikili bir (bu hayvan yada olağanüstü yaratıklar olabileceği gibi, cisimlerde olabilir) diyalogu etkili etkili bir şekilde ele almaları bir hafta öncesinden istenmiştir. Bu çalışmada öğrencinin imgelem gücü geliştirilmiştir. Bu metinde yer alan kişilerin üç boyutlu figür çizimleri oluşturularak parmak kukla yapımına geçilmiştir. Kuklaların ana gövdeleri açılan minik çamur plakaların kıvrılmasıyla elde edilmiştir. Baş, kol ve bunun gibi ayrıntılar karışık teknik ile oluşturulmuştur.

Uygulamanın sonunda öğrenciler ikişer kişilik gruplar halinde drama yöntemiyle kuklaları kullanarak canlandırma yapmışlardır. Pek çok çalışma sürecini bir arada kullanmayı gerektiren bu çalışma öğrencilerin çok ilgisini çekmiştir. Bir oyun şeklinde geçen çalışma esnasında çocuk hayal dünyasında oluşturduğu bir olayı ve figürleri gerçekleştirme imkanı bulduğundan dolayı haz almıştır.

Çalışma Öncesi Öğrenciye Gösterilen Örnekler:

Resim 89- U.Ü. Eğitim Fakültesi öğrenci çalışması.

AĞAÇ ADAM VE ÇOCUK

Evvel zaman içinde kalbur saman içinde bir ormanda oduncu ve ailesi yaşarmış. Bir gün oduncu ağaç kesmek için gittiği ormanda yakaladığı yavru dağ tavşanını biricik oğlu Mustafa'ya armağan eder. Mustafa tavşanla çok iyi bir arkadaşlık kurar, günden tamamı tavşanla buldukları ilginç ve komik oyunlarla geçer. Arkadaşı tavşan aylar sonra kocaman yetişkin bir tavşan olur ormana dönmeye karar verir. Mustafa'nın üzüleceğini düşünüp ondan habersiz asıl evine yani dağa gider. Mustafa sabah kalktığına ne görsün biricik arkadaşı yok! Hemen arkadaşını aramaya koyulur ve ormana doğru gider. Mustafa arkadaşını ararken o kadar yorgun düşer ki bir ağacın yanına gider ağaçtan bir dal koparır ve gövdesine yaslanıp bir of çeker. O sırada bir ses duyulur "merhaba çocuk niye ofluyorsun?" bu ses yaslandığı ağaçtan gelmektedir Mustafa aniden irkilir ve ağaca dönüp "arkadaşım tavşanı kaybettim onu arıyorum" der.

Ağaç – Arkadaşının tavşan olduğuna emin misin?

Mustafa – Tabi ki en sevdiğim arkadaşım tavşanı arıyorum.

Ağaç – Siz insanlar ne zamandan beri hayvanlarla dostluk kuruyorsunuz?

Mustafa'nın tek tanıdığı ve en sevdiği arkadaşı tavşan olduğu için bu soruyu anlamaz ve şöyle der.

Mustafa – Tabi ki biz hayvanlarla her zaman dostuz.

Ağaç – Öylemi sanıyorsun, o zaman elinde tuttuğun benim parmağım değilmi?

Mustafa elinde tuttuğu sopaya bakar ve şaşırarak şöyle der.

Mustafa – Ama bu sadece bir sopa.

Ağaç – Senin sopa sandığın benim parmağım, baltanıza sap yaptığınız benim kollarım, yani kendi hayatınızı kolaylaştırırken çok sevdiğim dediğim arkadaşımı evsiz bıraktığınızın farkında olmadığınızı görüyorum ve sizin hayvanlarla dostluğunuza inanmıyorum!

Mustafa bu sözler karşısında derin düşüncelere dalar ve ağaca hak verir, ve şöyle der.

Mustafa – Söylediklerin beni çok etkiledi, hemen arkadaşlarım için yeni fideler dikip evlerini genişleterek özürümü bu şekilde dile getireceğim.

Ağaç – Bu benim için çok değerli bir özür ama ne yazık ki baban bir oduncu.

Resim 90- U.Ü. Eğitim Fakültesi öğrenci çalışması

ASTERİX VE OBELİX

Öğretmen derse girer ve bu derste seramikten parmak kukla yapılacağını söyler, öğrencilere bir örnek gösterir. Dersi kuklaların anlatacağını söyler, bir gösterim yapar ve kuklalar yardımıyla dersi anlatır.

Asterix – Obelix abi naber ya görüşmeyeli nasılsın, bugün gençlere biz ders vereceğiz. Onlara parmak kukla nasıl yapılır onu anlatacağız.

Obelix – Sululuk istemem bak ona göre güzel ve akıcı bir şekilde götürelim bu işi.

Asterix – Önce seramik çamurunu iyice yoğuruyoruz, bunu yaparken öküz başı tekniğini kullanıyoruz.

Obelix – Çamurumuzu yoğurduktan sonra merdane yardımıyla ince bir plaka açıyoruz. Ve çeşitli araçlar yardımıyla yapacağımız tasarımı şekillendiriyoruz.

Asterix – Lan Obi sen gibi şişko yapmasınlar kuklaları düştük not alır yavrucaklar hem fuzuli hem de fazla çamur gider.

Obelix – Bana laf atacağına kendine bak boydan köse, ne o sizin çillinin kandanı yolup kafana takmışsın, sen üç vakte kadar uçarsında benekli at bi taklada görelim.

Asterix – Oğlum sen kendine bak ne o surat kapkara amelîyatla zencimi oldun.

Obelix – Lan zibidilenme vurdum mu yumruğu görürsün öğrencilerden çok sen kaynattın dersi serseri.

Asterix – Abi çocuklar sır yaparken yardım edeyim de sen gibi zenci çıkmasınlar kuklalar, sonra milletin içine nasıl çıkar.

Obelix – Oğlum bırak sululuğunu.

Asterix – Obelix abi çarpıldın mı sen tek kol oynamıyor ne oldu yoksa sırmı yaptı?!

Obelix – Sen kendine bak terez iki saatir kafa sallıyon sadece.

Asterix – Kızma be abi takılıyorz sende hemen sinirleniyosun.

Obelix – Neyse, çocuklarında dikkat etmesi gereken noktalardan biride sırlama. Bisküvi pişirmiş yapılmış parçaların süngerle silindikten sonra ister daldırma tekniği ister püskürtme tekniği kullanılarak parçalar sırlanır.

Asterix – Sırlama yapılmış parçaların hareket edecek kısımları güzelce silinerek sırdan arındırılır ve parçaların birbirine yapışması önlenmiş olur.

Obelix – Sırlama işlemi bittikten sonra yapılan kuklalara dilediğimiz konuda bir metin yazıp onları oynatabiliriz.

7-C Deney Grubu Uygulama Örnekleri

Resim 91- Öğrenci çalışması, 2003.

- Tonton ile Ormanlar Kralı Aslan -

Tonton = Merhaba kralım.

Kral Aslan = Merhaba Tonton Tavşan.

Tonton = Nezişsiniz? Kralım.

Kral Aslan = İyiğim. Ya sen nasılsın?

Tonton = Bende iyijim. Fakat bir sorun var. Ormandaki hayvanlar ormandaki yiyeceklerin azlığından zayıf ve adipsi duruyorlar. Herkes size acılmaya korkuyor. Ama icelerinde en cesuru ben çıktım. Sizde bu konuyu konuşmaya zaaş vardı.

Kral Aslan = Aferim sana Tonton. Bende bu konuları konuşmaya hiç acılmemeyin. Ben burada sizin sorunlarınıza karşılamak için varım.

Tonton = Çok sağ olun efendim. Şimdi herkes beni bu gurur duyacak. En büyük rahi bir maymun bile iyi günler efendim diyecek.

Kral Aslan = İyi günler Tonton tavşan...

Resim 92- Öğrenci çalışması, 2003

Büyücü ile Aslan Kral

Büyücü = Sen de kimsin?

Aslan Kral = Beni tanıyorsun?

Büyücü = Hayır. Ürkütücü bir halin var, senin

Aslan Kral = Hoppala. Bu adam seni nereden çıktı!

Büyücü = Ben her yerden çıkarım.

Aslan Kral = Neden?

Büyücü = Çünkü ben büyücüyüm istediğim herşeyi yaparım. Örneğin, seni bile bir ödeğe çeviririm. Onun için senden kork.

Aslan Kral = Ben kimim sen biliyor musun?

Büyücü = Pesh!!! Bilsen ne olacak bilemezsin ne olacak. Sende basit bir aslansın.

Aslan Kral = Ben basit bir aslan değilim. Beni bu ormanda kime sorsan herkes

isimden bile korkarlar. Ben, aslan kralım. Bir kükresem dağlar, taşlar bütün

orman ve canlılar gökyüzünde bir tarafa atlar. Hem seni çene çalmaya birde

bir ağızımı ağızım değil büyücü, görünmez adam bile telaşı edemez.

Büyücü = Şimdi sen görürsün. Seni bir pıreye çevireyim de bana karşı

gelmeji gör. Uuuu...Huuu... Puu...--

Hemen bir pıreye ol bre aslan

Aslan Kral = Naptın sen. Beceriksiz büyücü. Seni yerim şimdi ha.

Büyücü = Ne!!! hala bana pıreye halindeyken demi karşı geliyorsun.

Seni şimdi bir misira çevireyim de buralar yerin seni,

Resim 93- Öğrenci çalışması, 2003

- KARDEŞ VE DOSTLUĞUN ÖNERİSİ -

Bir zamanlar küçük bir kasabada yaşayan güzel ve güzel iki tane kız kardeş varmış.

Bu kardeşler birbirini çok tutar ve severlermiş.

Birinin eline birşey geçsin, hemen diğer kardeşine sevgi ile veririz. Bu yüzden bu kardeşler arasında olan sevgi bağları iyice günden güne güçlenirmiş. Bir gün küçük kardeş bir hastalığa yakalanmış. Abılası gece gündüz başında durur, Allah'la dua edermiş. Aradan bir kaç gün geçtikten sonra küçük kız çocuğu iyileşmiş. Bunun için abla sarımsaklı havuçlara vamus.

Baylelikle zeki gençlerde yapmış oldukları gibi yardımlerini, iyiliklerini paylaşıp dostluk bağlarını tahada güçlendirip ilerletmişler. Bu kardeşlerin dostlukları tüm kasabaya duyulmuş ve tüm olan insanlar birbirleriyle barışmışlar. Baylelikle kasabada hiç küstük almamış--

Resim 94- Öğrenci çalışması, 2003

Edi ile BÜdü

Edi ile bÜdü bir gün okula gitmişler ve orada arada arada öğretmenleriyle oyunlar oynamışlar. ve derken edi bÜdü kavga etmeye başladılar.

Edi: Sen beni niye dinlemedin

BÜdü: Sen beni dinledimmi

Edi: dinleseydin ne olurdu

BÜdü: Artık seninle konuşmak istemiyorum

Edi: Bende

BÜdü: Ama yarın okula gittiğimizde benler kalın istersen ne olacak.

Edi: Sende bana vereceksin

BÜdü: Hayır.

Edi: oradan bu kışkırtıcıya yarın akşamdan sonra devam ederiz.

El afe. tutukup oradan gitmişler.

- Sınıfta uygulanan canlandırma çalışmaları :

Resim 95-

Resim 96-

Resim 97-

12- Anlatılan Bir Hikayedeki Kahramanların Hayal Edilerek Uygulanması :

Bir hafta öncesinden bir hikaye yazmaları söylenir ve bu hikaye içinde geçen kahramanları görsel olarak tasarlamaları istenir.

- Hazırlanan eskizlerden bir tanesi seçilir.
- Eskize göre serbest teknik seçimi yapılır.
- Çamur yoğrulur havası alınır.
- Eskize göre form şekillendirilir, ekleme ve çıkarmalar yapılır.
- Kurumaya bırakılır.
- Pişirilir.
- Sırlanır.

Öğrencinin imgelem gücünü geliştirmeyi amaç edinen bu çalışma için öğrencilerden geçmiş deneyimlerinden yola çıkarak onu ilginç kılma adına olağanüstü birtakım öğeler de katarak bir hikaye yazmaları bir hafta öncesinden istenmiştir. Bu hikayede yer alan kahramanlardan iki tanesi için çizim istenmiştir. Hazırlanmış olan hikaye kahramanlarına uygun olarak formlar inşaa edilmiştir.

Hayal etme, yazım, çizim ve inşaa etme gibi aşamaların tümünü içermesi bakımından çok etkili bir çalışma olmuştur.

Öğrencilerin, kendi dünyalarında yarattıkları bir olayı ve kahramanlarını, somut bir hale getirmeleri kendilerine olan güvenlerini geliştirmelerine yardımcı olmuştur.

- Bu konuda kilden yapılmış özgün örnekler bulunmadığından üzerinde tartışılarak konu olgunlaştırılmıştır.

7-C DeneY Grubu Uygulama Örnekleri

Resim 98- Öğrenci çalışması, 2003.

Melekler Şehri

Bir gün çok iyilik yapan bir çocuk varmış o çocuk her
kese yardım ediyormuş ve karpıksız iyilik yapıyor muy herkes ona me
lek gibi çocuk diyorlardı. Oda hiç bir şey demeden bairni eger gird
miş bir gün bu çocuğa okulda bir itiraz etmişler o da bu itiraz
yı kabuletmemiş ve oradan çok üzgün bir şekilde ayrılmışlar
daha oraya gitmemiş

Birteş gün hayat yine olduğu gibi geçerken. bir süre
ün yaşam kalidini gören insanlar. hayallerinde çok bir şey
ler görmüşler o da melek çocukmuş hiç kimse onun varlığını
bilmezdi. ona sadece iyiceşmiş diye seslenirdi. duşken gün
lerden bir gün onu ramaya almışlar. onu hiç bir yerde bul
mamışlar. ve daha sonra onu ormanın temele aramaya karar
vermişler ve uzun bir süre sonra bir bahçede ormanın
ortasında bir hayvan sürüsü bulmuşlar. onun ortasında me
lek çocuk o ortaya oturmuş hayvanlar onu dikkatle göz
sarıyorlar. daha sonra ona seslenmişler. birden hayvanlar. korku
ret koşmuşlar. buna melek çocuk çok üzülüyor, arkadaşları ona
dikkatini istemiş o hayvan. bu duruma çok kızıyormuş. söyleye
rek benim eleğirimizi bilmeyenlerin yanında olmam. şimdi hay
vanlara yardım edeceğim artık onların yanında. bu melek
bu şekilde yapıyorogunu.

Resim 99- Öğrenci çalışması, 2003.

Magnus Kral

O dünya başka bir dünya. O dünyadaki canlılar ya da insanlar maymun. Burada gerçek dünyadan bir canlı varlığını. O buzdaki maymun-insanları kurtarmak. Fakat konforunu his abayın yüzü gözleri saklıdır. O nasıl savacağı düşünmek ma kral gelip ona "sen eğiterek kişiği güncel insanın" dedi Magnus kral it. İnanca kütüphane üstünde güdüyorlardı. O hayal gücü dünyaydı.

Dünyadan gelen insanı ya da bir maymun-insan eğiterek eğitirmen. Güncel bir kişiye parça geldi. Onu tüketti. Çok iyi kavrayıştı. Olayın üstü insanı ya da bir maymun-insan kurtardı.

Resim 100- Öğrenci çalışması, 2003.

~ Aq kedi ~

Ders çalırken bir gürültü duyduğum. Gürültü çatıdan geliyordu. Annem yukarı çıkıp bakmamı söyledi. Kardesim ve ben korkarak yukarı çıktık. Sesin geldiği yöne baktığımızda zavallı bir küçük kedi gördük. Bizden korkan küçük yavru kedi bir tarafa bir bu tarafa aceleyle bakıyordu. Bizden kaçarken bacanın içine saklandı. Aq olduğu her halinden belli olan kedi, bize masum masum bakıyordu. Kardesim "kedi, aq olmalı diye bağırdı, ve hızla merdivenlerden koşarak indi. Aynı hızla da elinde bir tas ile yanımıza geldi. Haztığımız sütü hemen içti, nezeyle bizimle oynamaya başladı.

Resim 101- Öğrenci çalışması, 2003.

((( )))
Hülya Varman H. C. T.

☆☆☆
Yıldızları Sosyeten Olay

((( )))

Sisli bir gecede ay düşüncelere dalmış birdenaklına
hic arkadaş olmadığını gelmişti. Oysa çevresinde bir sürü yıldız
vardı, ama nedense hiç bir yıldızla buğüne kadar muhabbet etmiş
miydi.

Yıldızlarla arkadaş olmamamı bir türlü işine sindiremiyor
bu. Birden aklına bir fikir geldi acaba güneş ile arkadaş olabilir
miydi. İlk önce yıldızlarla arkadaş oluyun diye düşündü. Küçük
yıldızlar;

- Meraba yıldızca benimle arkadaş olur musun.
- Hayır seninle arkadaş olamam benim bir sürü arkadaşım
var zaten.

Sen canımı başka biriyle arkadaşlık et diyerek aydedeği tes
ledi. Aydede birçok yıldızla konuştuktan sonra hiç bir arkadaş
bulamadı kendine aklına bir fikir geldi. Bu fikri hemen uygulaması
ya karar verdi.

Sabah dün gece güneş doğmuş insanlarla konuşmuştu.
Birden aydede aklına her taraf yan aydınlık görünürken
ilk denedi. Güneşle buluşmak istiyordu ama ne olurki güneşle uzay
zamanında aydedeyle merak ediyordu. Aydede konuşmeden Güneş
ona sesleniyordu;

- Meraba aydede nasilsen biliyormusun ben seni çok merak ediyor
dum.

Aydede çok şaşırıp his böyle bir şeyi bellemiyordu he
men söze atıldı.

- Bende seni çok merak ediyordum. Demek seninle konuşmeme gerek
fikir bulunmuyordu.
- Sendeki gibiyim her taraf böyle bir ısıklı karanlılık
oluyormuş demek.

Konusma böyle uzarken yıldızları bir telaş aldı gidirdi
Aralarında başladılar fışıldamağa söze büyük yıldız başladı.

- Evet yıldızlar sizce aydede ne dede ki işini aldum aydedeği.
- Hepsini birden birbirine balmaya başladılar birden ağızla
seşüldü küçük bir yıldız oluydu ağızları ağızla masaba başladı.
- Biliyormusunuz dün gece aydede benimle arkadaş olmak istediği nispette

- Çalışmaların Uygulanışı

Resim 102-

Resim 103-

Resim 104-

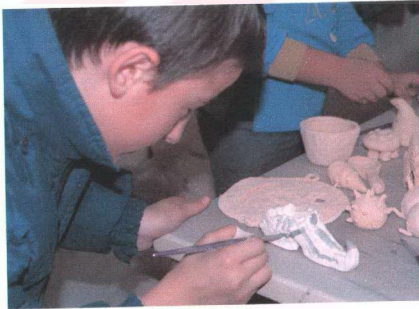
U.Ü. Eğitim Fakültesi Seramik atölyesindeki Sırlama Çalışmaları

Resim 105-

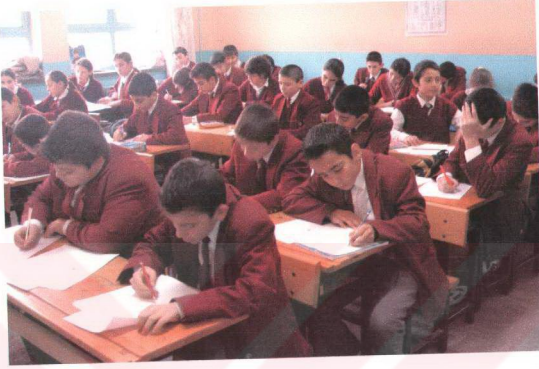

Resim 106-

Resim 107-

Testler Uygulanırken.

Resim 108-

SÖZLÜK :

Düşüncede esneklik : Uyarıcıya karşı deneğin birbirinden farklı türde hangi cevapları üretebildiğidir.

Eskiz : Bir proje, tasarım ya da sanat yapıtını sonuç-biçimiyle ortaya koymadan önce yapılan ön-hazırlık-taslak.

Feldspat : Özsüz bir seramik hammaddesidir.

İmge : Hayal gücü

Kil: Doğadan elde edilen, elle ve çeşitli araç ve gereçle biçimlendirilebilen plastik hammaddelerdir.

Orijinallik : Kopya olmayan, kendine has.

Tümdengelim : Bir bütünden yola çıkarak form oluşturma yöntemi.

Tümevarım : Küçük parçaların birbirine eklenmesi ile bir bütün oluşturulması yöntemi.

Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları: Madde veya malzemeye şekil vererek, en, boy, yükseklik ve hacim gibi biçimsel elemanlarla, uzayda bir yer kaplayacak biçimde üretilen çalışmalara verilen addır.

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1- Çimdik Tekniği; Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques.,
Headline Book Publishing., China., 1997., s.61.

Resim 2- - Çimdik Tekniği; Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques.,
Headline Book Publishing., China., 1997., s.61

Resim 3- - Çimdik Tekniği; Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques.,
Headline Book Publishing., China., 1997., s.61

Resim 4- - Çimdik Tekniği; Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques.,
Headline Book Publishing., China., 1997., s.61

Resim 5- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 6 Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim Yılı
Öğrenci Çalışması.

Resim 7- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 8- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 9- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 10- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 11- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 12- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 13- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 14- Sucuk Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim
Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 15- Plaka Tekniği Kutu Yapımı., Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques., Headline Book Publishing., China., 1997., s.72

Resim 16- Plaka Tekniği Kutu Yapımı., Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques., Headline Book Publishing., China., 1997., s.72

Resim 17- Plaka Tekniği Kutu Yapımı., Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques., Headline Book Publishing., China., 1997., s.73

Resim 18- Plaka Tekniği Kutu Yapımı., Cosentino Peter., The Encyclopedia of Pottery Techniques., Headline Book Publishing., China., 1997., s.72

Resim 19- Baskı Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 20- Baskı Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 21- Baskı Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 22- Baskı Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2003 -2004 Öğretim Yılı Öğrenci Çalışması.

Resim 23- Çimdik Tekniği., Öğrenciye gösterilen örnek, ilköğretim seviyesi.

Resim 24- Çimdik Tekniği., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2001-2002 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 25- Çimdik Tekniği., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 26- Çimdik Tekniği., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 27- Çimdik Tekniği., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 28- Mask, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2001-2002 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 29- Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakóltesi 2001-2002 öğretim yılı öğrenci çalışması.

- Resim 30- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışma ortamı.
- Resim 31- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 32- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 33- Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu öğrenci portresi.
- Resim 34- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 35- Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu öğrenci portresi.
- Resim 36- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 37- Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu öğrenci portresi.
- Resim 38- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 39- Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu öğrenci portresi.
- Resim 40- Mask., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 41- Hayvan Figürü., Öğrenciye gösterilen örnek, ilköğretim seviyesi.
- Resim 42- Hayvan Figürü., Öğrenciye gösterilen örnek, ilköğretim seviyesi.
- Resim 43- Hayvan Figürü., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2002-2003 öğretim yılı öğrenci çalışması.
- Resim 44- Hayvan Figürü., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2002-2003 öğretim yılı öğrenci çalışması.
- Resim 45- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.
- Resim 46- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 47- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 48- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 49- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 50- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 51- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 52- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 53- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 54- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 55- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 56- Hayvan Figürü., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 57- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2001-2002 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 58- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2001-2002 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 59- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 60- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 61- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 62- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 63- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 64- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 65- Kürelerden Farklı Formlar Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 66- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 67- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 68- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 69- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 70- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 71- Harf ve sayılardan Form Oluşturulması., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 72- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 73- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 74- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 75- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 76- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 77- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 78- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 79- Kilden Şapka Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 80- Kilden Ayakkabı Yapımı, sanatçı çalışması örneği., Birsen Şenoğlu Canbaz. 2002.

Resim 81- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 82- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 83- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 84- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 85- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 86- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 87- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 88- Kilden Ayakkabı Yapımı, 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 89- Parmak Kukla Yapımı., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2002-2003 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 90- Parmak Kukla Yapımı., Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2002-2003 öğretim yılı öğrenci çalışması.

Resim 91- Parmak Kukla Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 92- Parmak Kukla Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 93- Parmak Kukla Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 94- Parmak Kukla Yapımı., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 95- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu canlandırma çalışmaları.

Resim 96- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu canlandırma çalışmaları.

Resim 97- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu canlandırma çalışmaları.

Resim 98- Bir Kahraman Oluşturma., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 99- Bir Kahraman Oluşturma., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 100- Bir Kahraman Oluşturma., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 101- Bir Kahraman Oluşturma., 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu çalışması.

Resim 102- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, sınıf ortamındaki kil uygulamaları.

Resim 103- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, sınıf ortamındaki kil uygulamaları.

Resim 104- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, sınıf ortamındaki kil uygulamaları.

Resim 105- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Seramik atölyesindeki sırlama çalışmaları.

Resim 106- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Seramik atölyesindeki sırlama çalışmaları.

Resim 107- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Seramik atölyesindeki sırlama çalışmaları.

Resim 108- 2003-2004 Eğitim Öğretim yılı Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu, deney grubu, Yaratıcılık Testleri Uygulanırken.

KAYNAKLAR

Arcasoy, Ateş., Seramik Teknolojisi , Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları., İstanbul, 1983

Yılmabaşar, Jale., Jale Yılmabaşar Seramikleri, Yöntemleri, Türk Tarihi Kurumu Basımevi., Ankara,1980

EK-5

GÜNLÜK PLAN

Ders = Resim

Süre = 40 dk

Araç-Gereç = Boya çeşitleri-kağıt-kalem

Metot teknik = Pastel boya tekniği

Konu = Duyguları ifade edici çalışmalar

Amaç(hedef) = Duygu ve hayal gücünü geliştirmek için öykü, masal gibi sözlü anlatım öğelerini görsel anlatıma dönüştürme

DAVRANIşLAR =

- 1-)Dikkatle dinleme,algılama,düşünme,yetenek geliştirmek
- 2-)Hayal gücünü harekete geçirmek
- 3-)Okunan parçadaki olaylarla görsel bağlantı kurmak
- 4-)Çevredeki güzellikleri görmek amacıyla bakmayı öğrenmek
- 5-)Parçada geçen konumu kuvvetlendirecek biçim ve renkleri seçmek
- 6-)Çalışmasını biçim,leke,renk,kompozisyon ve ifade bütünlüğü içinde sonuçlandırma

İşLENİş

Konu ile ilgili teorik bilgilerin verilerek birkaç öğrencinin konu ile ilgili konuşmasını sağlamak konunun anlaşıldığına emin olununca çalışmalarını başlatıp yanlış ve eksikleri düzenlemek.Soyut olan düşünceleri somut ifadelere dökerken hayalden faydalanmak çevreyle bağlantı kurarak hayaldeki olanlarla çevrede olanları karşılaştırmak eksik kalan çalışmaların ev ödevi mahiyetinde tamamlanması tembihi.

Ders Öğretmeni

GÜNLÜK PLAN

Ders	= Resim
Süre	= 40 dk
Araç-Gereç	= Sulu boya-Guaj boya çeşitleri-kağıt-kalem-pergel vb.
Metot teknik	= Sulu boya ve Guaj boya tekniği
Konu	= Renk bilgisi-Renk çemberi
Amaç	= Renk bilgisinin arasındaki ilişkilerin renk çemberinde anlatılması

DAVRANIŞLAR =

- 1-)Armoninin renkler arasındaki uyum olduğunu söyleme
- 2-)Renklerin yanyana gelmesiyle etkilerinin farklılaşacağını söyleme bilme
- 3-)Renklerle ilgili terimleri yazma söyleme
- 4-)Ana ve ara renklerin neler olduğunu söyleme yazma

İŞLENİŞ

Konu ile ilgili teorik bilgilerin verilerek konu ile ilgili birkaç öğrencinin konuşturulması.Çalışmaların başlatılarak boyanacak olanların dışarıya taşırılmadan boyanmasına dikkat edilecek.Hangi renkleri karıştırınca hangi renklerde elde edilir dikkatli gözlenecek.

Resim Öğretmeni
Ahmet ATALAY

Turgut YILMAZ
Okul Müdürü

GÜNLÜK PLAN

Ders	= Resim
Süre	= 40 dk
Araç-Gereç	= Zengin dokusu olan yaprak veya objeler
Metot teknik	= Karalama tekniği
Konu	= Doku çalışmaları
Amaç	= Doku bilincine varabilme

DAVRANIŞLAR =

- 1-)Dokunun nesnelere temel özelliğinden birisi olduğunu söylemek
- 2-)Dokuların nesnelere göre değiştiğini söyleme
- 3-)Dokusunu hiçbir nesnenin olamayacağı
- 4-)Doku resmin temel unsuru
- 5-)Koyu-orta-açık leke değerlerinin dokuyu oluşturduğunu bilme
- 6-)Renk tonlarının ayrı ayrı renklerin doku oluşturacağını bilme

İŞLENİŞ

Konu ile ilgili teorik bilgilerin verilerek çalışmaların başlatılarak birkaç örnekle konuyu pekiştirmek birkaç öğrencinin konu ile ilgili konuşturulması.Çalışmalarda noktaların çizgilerin açık koyuların doku etkisi oluşturduğunu çalışmalarda tek tek göstererek eksik ve yanlışların düzeltilmesi.Eksiklerin ev ödevi mahiyetinde tamamlanmasının tembihi.

Resim Öğretmeni
Ahmet ATALAY

Ek-6

Adı _____
Yaşı _____ Cinsiyeti _____
Okulu _____ Sınıfı _____
Şehir _____ Tarih _____

I., II. ve III. Denemeler: "Sor ve Tahmin Et"

İlk üç etkinlik aşağıdaki resimle ilgilidir. Bu etkinlikleri yaparak bilmediğinizi şeyleri öğrenmede ve bazı olayların nedenlerini ve sonunda neler olabileceğini tahmin etmede ne kadar başarılı olduğunuzu göreceksiniz. Resme bakın bakalım. Burada neler oluyor? Kesin olarak ne söyleyebilirsiniz. Ne olduğunu anlamak için neleri bilmeniz gerekir? Burada geçen olay neden olmuştur ve sonunda neler olacaktır?

Faaliyet 1. SORU SORMA

Buraya, bir önceki sayfadaki resim hakkında ne olduğunu anlamaya yönelik aklınıza gelebilecek bütün soruları yazınız. Ne olduğunu iyice anlamak için, sormanız gereken bütün soruları sorunuz. Resme bakmakla cevabı verilebilecek sorular sormayınız. Resme istediğiniz kadar tekrar, tekrar bakabilirsiniz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____
24. _____
25. _____

II. Nedenleri Tahmin Etme

Sayfa 1'de gördüğünüz resimdeki olayın nedenlerinin neler olabileceğini aşağıdaki satırlara yazınız. Resimdeki olaydan hemen önce olmuş şeyleri ya da uzun bir zaman önce olan bir şeyi bu olayın nedeni olarak gösterebilirsiniz. Elinizden geldiği kadar çok tahminde bulununuz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____

Arka sayfaya devam ediniz

24. _____
25. _____
26. _____
27. _____
28. _____
29. _____
30. _____
31. _____
32. _____
33. _____
34. _____
35. _____
36. _____
37. _____
38. _____
39. _____
40. _____
41. _____
42. _____
43. _____
44. _____
45. _____
46. _____
47. _____
48. _____
49. _____
50. _____

III. Sonuçları Tahmin Etme

Sayfa1'de gördüğünüz resimdeki olayın sonucunda neler olabilir? Aşağıdaki satırlara yazabildiğiniz kadar sıralayınız. Olabilecek sonuçları tahmin ederken resimdeki olaydan hemen sonra ya da uzun bir zaman sonra olabilecek olayları yazabilirsiniz. Elinizden geldiği kadar çok tahminde bulununuz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____
24. _____
25. _____

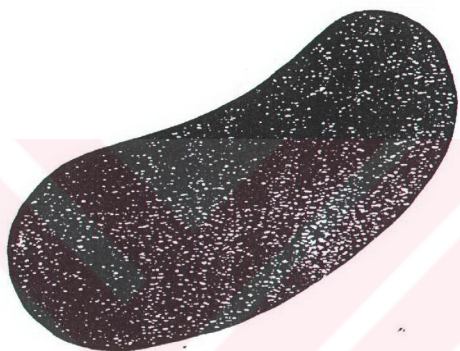
- 24. _____
- 25. _____
- 26. _____
- 27. _____
- 28. _____
- 29. _____
- 30. _____
- 31. _____
- 32. _____
- 33. _____
- 34. _____
- 35. _____
- 36. _____
- 37. _____
- 38. _____
- 39. _____
- 40. _____
- 41. _____
- 42. _____
- 43. _____
- 44. _____
- 45. _____
- 46. _____
- 47. _____
- 48. _____
- 49. _____
- 50. _____

I. Resim Oluşturma

Bir sonraki sayfanın üzerinde eğri bir Őekil bulunmaktadır. Bu Őekil bir parçasını oluşturacak Őekilde bir nesne ya da bir obje çizmeyi dūřününüz.

Başkalarının dūřünemeyeceđi bir resim çizmeye çalışınız. İlk fikirlerinize yenilerini ilave ederek resminizin olabildiği kadar ilginç ve heyecan verici bir hikāye anlatmasına çalışınız.

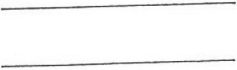
Resmi bitirdiğinizde sayfanın altındaki satıra resminiz için bir başlık ya da bir isim yazınız. Mümkin olduğunca alışılmadığ ve akılcıca bir başlık olmasına gayret gösteriniz. İsmi, resminizin hikāyesini anlatmaya yardım etmesi için kullanınız.

YOUR TITLE: _____

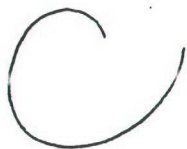
II. Resim Tamamlama

Bu ve bunun arkasındaki sayfada bitmemiş şekiller var. Bu şekillere çizgiler katarak ilginç şeyler veya şekiller yapabilirsiniz. Ve yine başkalarının düşünemeyeceği şekiller ve nesnelere düşünmeye çalışınız. İlk fikirlerinize ilaveler yaparak resminizin ilginç ve tam bir hikâye anlatmasına çalışınız. Her şekliniz için ilginç bir başlık düşününüz ve her resmin altındaki numaranın yanındaki çizgi üzerine yazınız.

 <p>1. _____</p>	 <p>2. _____</p>
 <p>3. _____</p>	 <p>4. _____</p>

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

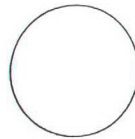
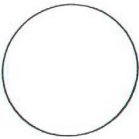
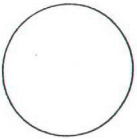
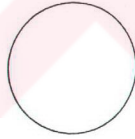
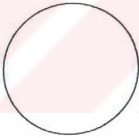
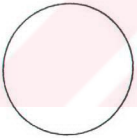
9. _____

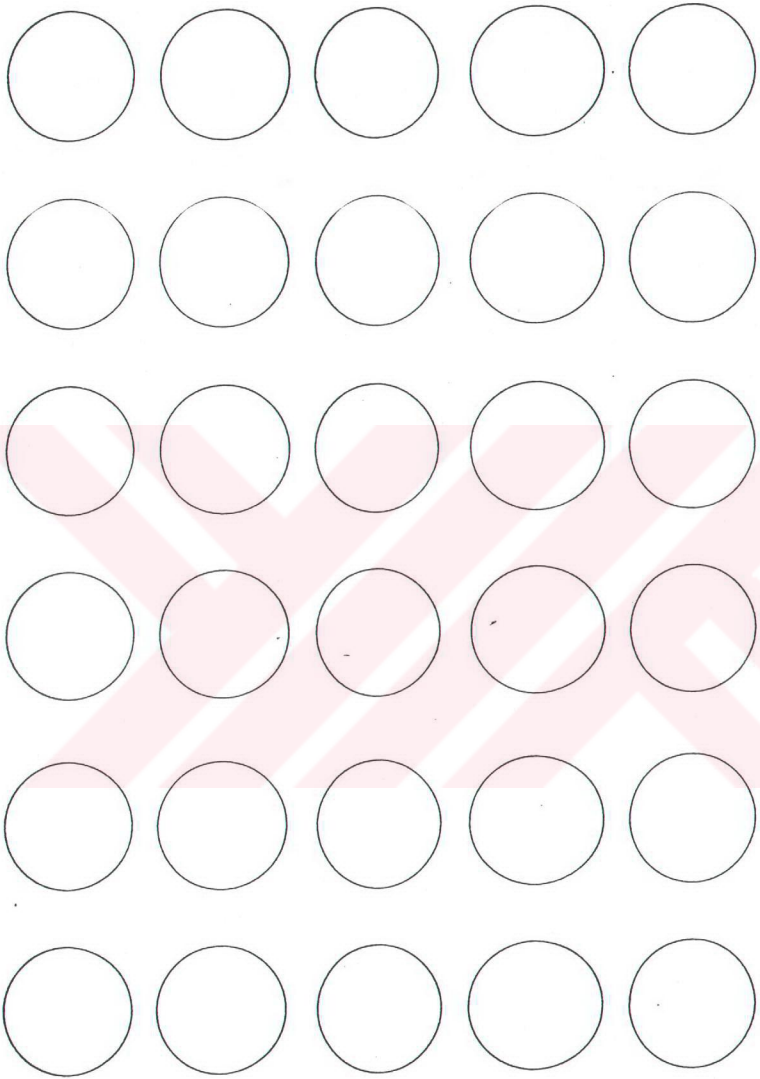
10. _____

III. Daireler

Ön dákika içinde bu ve bunun arkasındaki sayfalardaki dairelerden kaç tane resim veya nesne yapabileceğinizi görünüz. Daireler yapacağınız resmin veya nesnenin ana parçası olmalıdır. Resminizi yapabilmek için dairelere mum boyalarla veya kaleminizle çizgilerlave edebilirsiniz. Başkalarının düşünemeyeceği şeyler düşünmeye çalışınız Her bir daireye yapabildiğiniz kadar değişik resim veya nesne yapmaya, farklı fikirlerle düşünmeye çalışınız. Yapabildiğiniz kadar ilginç ve bütün hikâyeler oluşturmayachalışınız. Resimlerin altına isim veya başlık ilave ediniz.

IV. Oyuncak Geliştirme

Bu sayfanın ortasında kumaştan yapılmış oyuncak bir maymun resmi var. Bu maymunu pek çok oyuncakçıda görebilirsiniz. Aşağı yukarı 15 cm. boyunda ve 170 gr. ağırlığındadır. Bu oyuncakla çocukların daha çok eğlenerek oynaması için ne gibi değişiklikler yapılabilir? En akıllıca, en ilgi çekici ve alışılmamış değişiklikler yapmayı düşününüz, bu ve bundan sonraki sayfalara yazınız. Bu değişikliklerin ne kadara mal olacağı önemli değil. Sadece bu oyuncakla oynarken onun nasıl daha eğlenceli bir hale getirilebileceğini düşünün.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____
24. _____
25. _____
26. _____
27. _____
28. _____
29. _____
30. _____
31. _____
32. _____

Adı _____
Yaşı _____ Cinsiyeti _____
Okulu _____ Sınıfı _____
Şehir _____ Tarih _____

1-3 FAALİYETLER: "SOR VE TAHMİN ET"

İlk üç etkinlik aşağıdaki resimle ilgilidir. Bu etkinlikleri yaparak bilmediğiniz şeyleri öğrenmede ve bazı olayların nedenlerini ve sonunda neler olabileceğini tahmin etmede ne kadar başarılı olduğunuzu göreceksiniz. Resme bakın bakalım. Burada neler oluyor? Kesin olarak ne söyleyebilirsiniz. Ne olduğunu anlamak için neleri bilmeniz gerekir? Burada geçen olay neden olmuştur ve sonunda neler olacaktır?

I. Soru Sorma

Buraya, bir önceki sayfadaki resim hakkında ne olduğunu anlamaya yönelik aklınıza gelebilecek bütün soruları yazınız. Ne olduğunu iyice anlamak için, sormanız gereken bütün soruları sorunuz. Resme bakmakla cevabı verilebilecek sorular sormayınız. Resme istediğiniz kadar tekrar, tekrar bakabilirsiniz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____

Arka sayfaya devam ediniz

II. Nedenleri Tahmin Etme

Sayfa 1'de gördüğünüz resimdeki olayın nedenlerinin neler olabileceğini aşağıdaki satırlara yazınız. Resimdeki olaydan hemen önce olmuş şeyleri ya da uzun bir zaman önce olan bir şeyi bu olayın nedeni olarak gösterebilirsiniz. Elinizden geldiği kadar çok tahminde bulununuz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____

Arka sayfaya devam ediniz

III. Sonuçları Tahmin Etme

Sayfa 1'de gördüğünüz resimdeki olayın sonucunda neler olabilir? Aşağıdaki satırlara yazabildiğiniz kadar sıralayınız. Olabilecek sonuçları tahmin ederken resimdeki olaydan hemen sonra ya da uzun bir zaman sonra olabilecek olayları yazabilirsiniz. Elinizden geldiği kadar çok tahminde bulununuz.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____
24. _____
25. _____

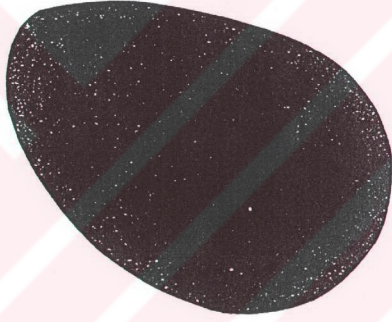
I. Resim Oluşturma

Bir sonraki sayfanın üzerinde eğri bir Őekil bulunmaktadır. Bu Őekil bir parçasını oluşturacak Őekilde bir nesne ya da bir obje çizmeyi dūřününüz.

Başkalarının dūřünemeyeceęi bir resim çizmeye çalışınız. İlk fikirlerinize yenilerini ilave ederek resminizin olabildiği kadar ilginç ve heyecan verici bir hikāye anlatmasına çalışınız.

Resmi bitirdiğinizde sayfanın altındaki satıra resminiz için bir başlık ya da bir isim yazınız. Mūmkūn olduğunca alışılmadık ve akıllıca bir başlık olmasına gayret gōsteriniz. İsmi, resminizin hikāyesini anlatmaya yardım etmesi için kullanınız.

BAŞLIĞINIZ: _____

Faaliyet 2. RESİM TAMAMLAMA

Bu ve bunun arkasındaki sayfada bitmemiş şekillere çizgiler katarak ilginç resimler veya nesnelere yapabilirsiniz. Ve yine başkalarının düşünemeyeceği şekiller ve nesnelere düşünmeye çalışın. İlk fikirlerinize ilaveler yaparak resminizin ilginç ve bütün bir hikâye anlatmasına çalışın. Her şekliniz için ilginç bir başlık düşününüz ve her resmin altındaki numaramın yanındaki çizgi üzerine yazınız.

 1. _____	 2. _____
 3. _____	 4. _____

 <p>5. _____</p>	 <p>6. _____</p>
 <p>7. _____</p>	 <p>8. _____</p>
 <p>9. _____</p>	 <p>10. _____</p>

Faaliyet 3. DOĞRULAR

On dakika içinde bu ve bunun arkasındaki sayfalardaki ikişer ikişer yan yana konmuş düz doğrulardan kaç tane resim veya nesne yapabileceğinizi görünüz. Doğru çiftleri yapacağınız resmin veya nesnenin ana parçası olmalıdır. Resminizi yapabilmek için doğru çiftlerine mum boyalarla veya kaleminizle çizgiler ilave edebilirsiniz. Yapacağınız resmi tamamlamak için, yan yana konmuş doğruların arasına üzerine ya da dış tarafına kısacası istediğiniz yere çizgiler katabilirsiniz. Elinizden geldiği kadar değişik nesnelere veya resimlere yapınız ve her birisinin ilginç bir hikâye anlatmasına çalışınız. Yaptığınız her resim için bir başlık bulunuz ve bu başlığı doğruların altındaki numaralanmış yerlerin karşısına yazınız.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

15. _____

16. _____

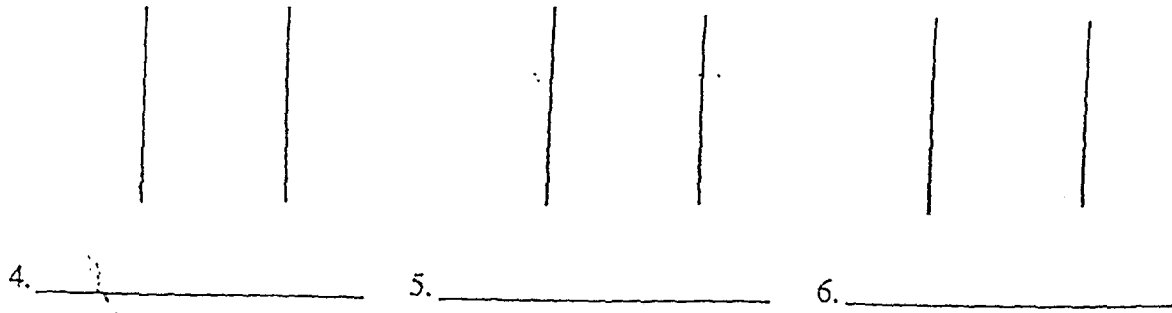
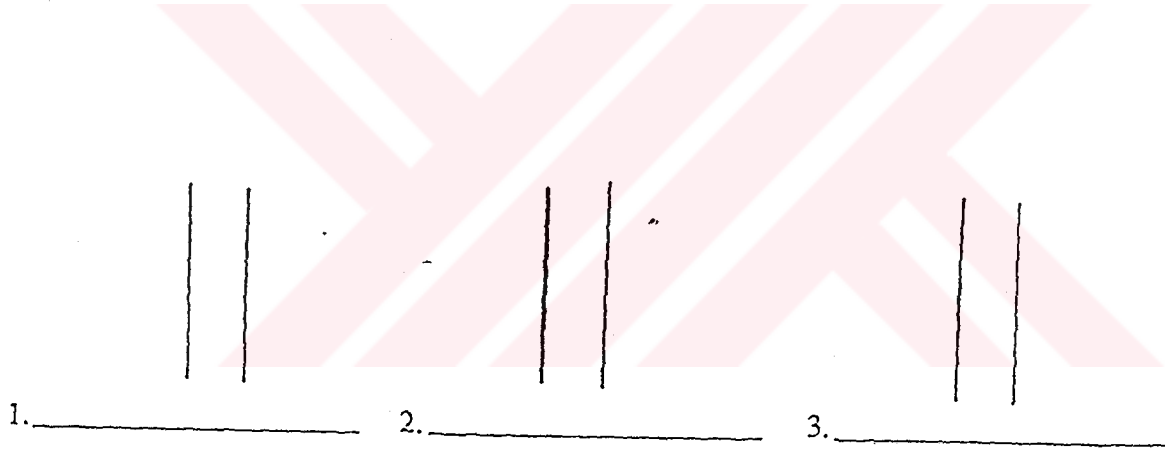
17. _____

18. _____

Arka sayfaya devam ediniz.

Faaliyet 3. DOĞRULAR

On dakika içinde bu ve bunun arkasındaki sayfalardaki ikişer ikişer yan yana konmuş düz doğrulardan kaç tane resim veya nesne yapabileceğinizi görünüz. Doğru çiftleri yapacağınız resmin veya nesnenin ana parçası olmalıdır. Resminizi yapabilmek için doğru çiftlerine mum boyalarla veya kaleminizle çizgiler ilave edebilirsiniz. Yapacağınız resmi tamamlamak için, yan yana konmuş doğruların arasına üzerine ya da dış tarafına kısacası istediğiniz yerine çizgiler katabilirsiniz. Elinizden geldiği kadar değişik nesnelere veya resimlere yapınız ve her birisinin ilginç bir hikâye anlatmasına çalışınız. Yaptığınız her resim için bir başlık bulunuz ve bu başlığı doğruların altındaki numaralanmış yerlerin karşısına yazınız.

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

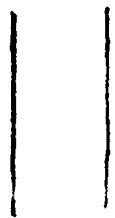
15. _____

16. _____

17. _____

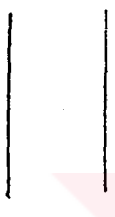
18. _____

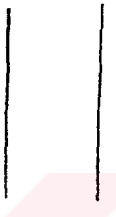
Arka sayfaya devam ediniz.

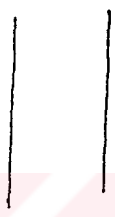
19. _____

20. _____

21. _____

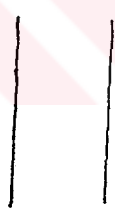
22. _____

23. _____

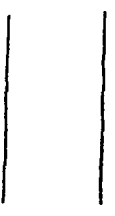
24. _____

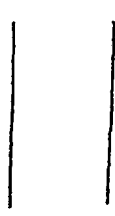
25. _____

26. _____

27. _____

28. _____

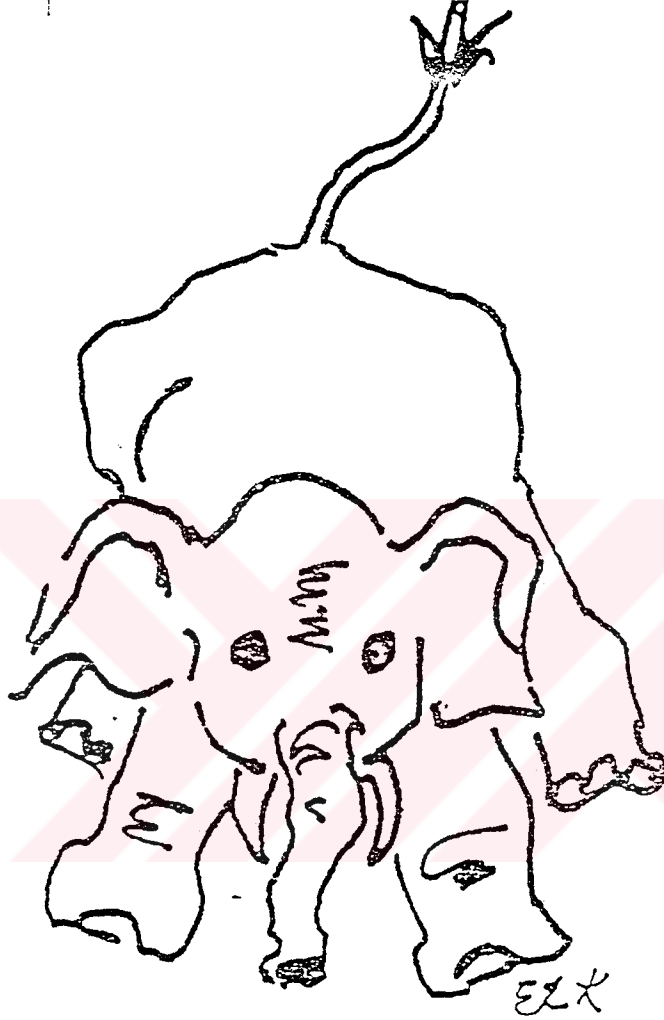
29. _____

30. _____

Faaliyet 4.. ÜRÜN GELİŞTİRME

Bu sayfanın ortasında kumaştan yapılmış oyuncak bir fil resmi var. Bu fili pek çok oyuncakçıda görebilirsiniz. Aşağı yukarı 15 cm. boyunda ve 227gr. ağırlığındadır. Bu file çocukların daha çok eğlenerek oynaması için, bu oyuncak filde ne gibi değişiklikler yapılabilir? En akıllıca, en ilgi çekici ve abşılmamış değişiklikler yapmayı düşününüz, bu ve bundan sonraki sayfaya yazınız. Bu değişikliklerin ne kadara mal olacağı önemli değil. Sadece bu oyuncakla oynarken onun nasıl daha eğlenceli bir hale getirilebileceğini düşünün.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____
18. _____
19. _____
20. _____
21. _____
22. _____
23. _____
24. _____
25. _____
26. _____
27. _____
28. _____
29. _____
30. _____
31. _____
32. _____

24. _____
25. _____
26. _____
27. _____
28. _____
29. _____
30. _____
31. _____
32. _____
33. _____
34. _____
35. _____
36. _____
37. _____
38. _____
39. _____
40. _____
41. _____
42. _____
43. _____
44. _____
45. _____
46. _____
47. _____
48. _____
49. _____
50. _____